

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות נחל נובע מקור חכמה

אבק עש

אוכלים ושותים ושמהים

תיאור מרגש על ההילולא בל"ג בעומר בימים עברו ועל ההכנסת אורחים הגדולה שלה שותף הרב מאיר הרשקוביץ

סמכו על כוחי

הר"ר יוסף גבאי מנהל מוסדות החינוך מירושלים מגולל פרקי התמודדות שלא יאמנו, כאשר נוכח שוב ושוב בכוחו הגדול של הרבי

קצין הצבא האוסטרי שהיה לאיש מירון

תולדות חייו המסעירים של איש חסד ר' ראובן שפנייר שעלה מגרמניה ארצה ודבק בחסידי ברסלב

קדושי מירון ומרוקו

ביקור מיוחד אצל הרה"ג הישיש ר' מסעוד גבאי סבם של שניים מקדושי מירון ובו צוהר לעולם של אמונה ונחמה

אברכים שיושבים על מיליונים

שיחה מיוחדת עם שלושה אברכי כולל ובה הם חושפים את הניסים המופלאים והשפע המיוחד ששמורים למי שמקדיש את חייו לעמל התורה

קבלת התורה למעשה

שיחת בחורים מיוחדת והפעם: איך זוכים להתמיד בתורה למעשה?

ה'נשמע' תמיד נשאר

מאמר התחזקות עיוני ומרתק לכבוד החג המתקרב

מתיקות התורה מבית הגננים: מסמך

מרתק השופך אור על ימי בחורו של החסיד הנלהב ר' שמואל הורוויץ

וספרתם לכם - לעצמכם

פרק שני ומיוחד בסדרת בין אדם לחבירו במדור 'יתבררו ויתלבנו'

31

אוכלים ושותים ושומרים

על מידון כימים עברו ועל חסידים של פעם עם ר' מאיר הרשקוביץ איש הכנסת האורחים

22

המליוטרים

שלושה אברכי כולל בפאנל מיוחד על השפע שמגיע ללומדי התורה בצורה לא טבעית בעליל

20

סדר היום של ר' שמואל

מדור בית הגנים חושף את המכתב שכתב ר' שמואל חורבין לידידו ר' יעקב ברזעסקי

קדיש תמונה גני ברסלב

י"ל ע"י

מערכת אבקשה

טל': 02-539-6363

פקס: 077-318-0237

©

כל הזכויות שמורות.

העתקת קטעי מאמרים,

או תמונות, אך ורק

באישור בכתב מהמערכת.

54

לדפוך חושך לאור

ר' יוסף גבאי מספר על הריקוד שהציל את חייו ועל הישיבה שתהיה לכשורה של ממש

48

אמונה בה' הגדיל

ביקור מחזק ומרומם בביתו של הרה"ג ר' מסעוד גבאי סבס של שניים מקדושי מירון

38

מבדלן ועד מדרון

עלילת חייו של הקצין האוסטרי ר' ראובן שפנייד שחבר לחיות חסיד נאמן בצל רשבי

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות

דפוס - כל סוגי ההדפסות

במחירים זולים

לקבלת הצעת מחיר משתלמת

במיוחד פנו לטלפון

052-7631367

לתרומות ושותפות בבית אבקשה פנו עוד היום: בארץ ישראל

02-6237686

בארצות הברית

845-650-9368

הכי מעניין. הכי מעודכן. אחי חזק!

02.999.3.148

קו מוקד ברסלב • שיטות • עדכונים • ראיונות • תוכניות

079.704.0075

718.362.8870

0338.350.3064

02.560.7387

03.50.111.06

קו נבספה

הקו של בני חשיבות

06 נעשה ונשמע

מאמר עומק מרתק לקראת קבלת התורה

14 וספרתם לכם - לעצמכם

על מידת הקנאה במשנתו של הרבי

53 ישועה של ר' שמעון

סיפורו של הנס שהתרחש זה עתה

62 זעקה באישון ליל

סיפור ההתקרבות של ר' אלהן לדר

69 קו אחד - תיקון על הכל

מערך ההפצה הארצי יוצא לדרך

70 מה עושים כשהילדים רבים?

הדרכה בחירה במדור במסילות הנערים

"אין אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלקינו"

כלל חסידי ברסלב
מכל רחבי ארץ הקודש ומחוצה לה

מתכוננים בהרחבת נשות

למעמד ההוקרה ההיסטורי

לידידי בית 'אבקשה'
בטאון כלל חסידי ברסלב בטהרתה ובתפארתה

בהשתתפות חשובי משפיעי אנ"ש שליט"א

אבקשה

לחיפוש נצחיות
רוח קדשו של אור האורות
הנחל נובע מקור חכמה

המהפכה של בית 'אבקשה' ממשיכה קדימה!

כי בדא זפקון מין גר זהא

על ידה אנו מובטחים שלא תשתכח התורה מלבם של ישראל לעולמי עד, עוד הוסיף בלחישא את סודו הגנוז הטמיר והנעלם, סוד החסד העליון אשר הפליא לעשות יוצר בראשית בקץ כל הדורות, בהורידו 'עכשיו', באחרית הימים האלה לקראת קץ הפלאות, את נשמת ה'נחל נובע מקור חכמה' שעל ידי נביעת מימיו הזכים, מים חיים דלא פסקין, מים שאין להם סוף, מימיו אשר מן קדשי הקדשים המה יוצאים - ישובו ויזהירו כזוהר הרקיע כל מעיינות הישועה של בחירי צדיקייא המה הגיבורים אשר מעולם, להעלות ארוכה ומרפא לכל התחלואים, ולתקן בתכלית השלימות את כל הברואים.

"ומעמיה תגיל ותשיש בישועת ה', אֲשֶׁר הִפְלִיא חֲסִדוֹ עִמָּנוּ, אֲשֶׁר לֹא הִיָּתָה כָּזֹאת מִיָּמֵי קֶדֶם, מֵאֵת ה' הִיָּתָה זֹאת הֵיאֵךְ נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ, שִׁיָּכּוּ אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה, בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה, לִידַע מִנִּפְלְאוֹת נִוְרָאוֹת כְּאֵלֶּה, שֶׁהֵם סוּדוֹת נִוְרָאוֹת עֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד, נִמְשָׁכִים מִמְקוֹר עֲלִיוֹן נִוְרָא וְקָדוֹשׁ מְאֹד, וְהֵם נְעִימִים וְנִמְתוּקִים מְאֹד לְאֶזֶן שְׁמוּעָתָהּ, לְאֶזֶן מְלִין תִּבְחֹן בְּאַמְתָּהּ, וְעַל כָּל אֵלֶּה הֵם מְחִיִּין וְנִמְשָׁכִין וְנִמְגִּיָּהִין וְנִמְרִימִין כָּל הַחוּלָּים וְכו', כָּל הַנִּפְשׁוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כָּל מִי שֶׁיִּרְצֶה לְהִטּוֹת אֲזִנוֹ אֵלֵיהֶם בְּאַמְתָּהּ לְאַמְתּוֹ וּבִתְמִימוּתָהּ..." (עלים לתרופה צא).

זהו סוד השמחה הגדולה המאחדת יחד את כל נשמות ישראל כולם ביום הגדול והקדוש הזה, שמחה ההולכת ומתעצמת משנה לשנה יותר ויותר, כאשר עוד ועוד חלקים מנפשות ישראל מתקבצים מכל פזוניהם ועולים ומתכנסים להילולא דבר יוחאי, כשהם שואבים משם כח וחיות דקדושה, הרהורי תשובה מפלחי כליות ולב, תשובה מאהבה, תשובה עילאה, לשוב אל כור מחצבתם ולבקש ולמצוא את אשר אהבה נפשם.

גיליון זה, היוצא ביום ראשית התגלות סודות פנימיות התורה לאור עולם אשר בכוחם וסגולתם - "כי לא תשכח מפִּי זרעו", מחדש את פניו במדורים חדשים ומפתיעים לבני הנעורים ואף לילדים, וביום הסגולה הזה, יום בו נפתחים לרווחה בכל העולמות - מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין - כל שערי מעיינות החכמה והאורה, זהו העת וזוהי השעה להתחדש כנשר בכל לב ונפש בלימוד ספריו הקדושים, להגות וללכת בהם יומם ולילה, לדלות ולהשקות בהם נפשות כל אחינו בני ישראל הרעבים והצמאים לא ללחם ולא למים כי אם לשמוע דבר ה', להאיר בהם פני תבל, ולעורר בלב כולנו את החיפוש והביקוש אחר רוחו הצפונה של רוח אפינו משיח ה' ולהחיש בכך את ביאתו והתגלותו, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשינו בישועתו יתברך, "גלה כבוד מלכותך עלינו / בהילולא דבר יוחאי, בן דוד יבוא ויגאלינו / בהילולא דבר יוחאי", אמן ואמן.

קו ישיר מאיר וזוהר, מקשר ומחבר, בין שמחת יום הילולת התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי לבין התגלות סודות הבריאה הנוראים אשר גילה בחייו, וביותר ביום הסתלקותו הקדוש והנורא, בהאי יומא דאתקטר בחד קטירא והתעלה לעילא ולעילא, אור מופלא רום מעלה, כתר כל הכתרים, תעלומה ואין קורא לה.

השמחה העצומה ביום נשגב זה האופפת את כל איש מישראל, בכל מקום שהוא, כל מי שנפשו צמאה ומייחלת לאלוקיו, שלובה ומאוחדת כשלהבת בגחלת עם סתרי תורה העליונים שהשיג האי בוצינא קדישא, בוצינא רבא, בוצינא עילאה, בוצינא יקירא, סתרי סתרים וגנוי גנוים אותם הואיל לגלות ולהודיע לישראל, להחיות בהם נפש כל חי לנצח נצחים.

לא בכדי השמחה של היום הבהיר הזה היא שמחה פלאית שאין לה כל פשר, שמחת הוד שבהוד מרקיעת שחקים המגביהה את כל באי ההילולא לגבהי גבהים שלא לפי ערכם כלל.

"וְזֶהוּ בְּחִינַת הַלּוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שְׁעוּשִׁים בְּל"ג בְּעֶמֶר שְׁאֵז נִסְתַּלַּק. כִּי עֶקֶר הַשְּׂמִיחָה מֵה שְׁזָכִינוּ שֶׁהִשְׁאִיר לָנוּ הַשְּׂאֲרָה קְדוּשָׁה כְּזֹאת שֶׁהֵם סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שֶׁעַל־יָדֵינוּ נִזְכָּה לְהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת. כִּי כָל סֵפֶר הַזֵּהָר הֵם תְּקוּנִים וְכָלִים שֶׁהִמְשִׁיכּוּ בְּרַב הַשְּׁגָתָם הַקְּדוּשָׁה שֶׁעַל־יָדֵינוּ נִזְכָּה לְהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת שְׁזָהוּ כָּל דְּרָכֵי הַקְּבָלָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁגָּלוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי וְתַלְמִידָיו, וְעַל־כֵּן 'בְּזֵהָר דָּא יִפְקֹן מִן גְּלוּתָא, וְיָקִים: כִּימִי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאָנוּ נִפְלְאוֹת'. הֵינוּ כְּמוֹ בִּיצִיאת מִצְרַיִם שֶׁהִיָּתָה הַגָּאֵלָה עַל־יָדֵינוּ מִשֶּׁה רַבְּנוּ עַל־יָדֵינוּ שֶׁגָּלוּ לָנוּ אֵז הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת בְּדְרָכִים נִפְלְאוֹת, כְּמוֹ כֵּן עָתָה בְּגָלוֹת הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה שֶׁקִּשָּׁה וְכָבֵד יוֹתֵר, אֲבָל בְּרַחֲמֵינוּ יִגָּאֲלֵנוּ עַל־יָדֵינוּ כָּל הַסְתָּרֵי תוֹרָה שֶׁגָּלוּ הִרְשָׁב"י וְחִבְרִיּוֹ שֶׁהֵם כָּלִים וְצִמְצוּמִים לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת, שֶׁעַל־יָדֵינוּ עֶקֶר רְפוּתָהּ הַנִּפְשׁ וְגִאֲלָתָהּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת. וְעַל־כֵּן עוֹשִׂים בְּל"ג בְּעֶמֶר שְׂמִיחָה גְּדוּלָּה. דֵּהִינוּ בְּיוֹם הַסְתַּלְקוֹת הַתַּנָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, עַל שְׁזָכִינוּ שֶׁהִשְׁאִיר לָנוּ הַשְּׂאֲרָה כְּזֹאת שֶׁתִּשְׁאָר לְדוֹרֵי דוֹרוֹת" (ליקוטי הלכות, הלכות נזיקין הלכה ד').

את סוד ורז הקשר הנפלא שבין גדולת הרשב"י לספרו הזוהר הקדוש, השמיענו אור האורות נצח שבנצח במאמרו הקדוש אשר גילה בפני תלמידו הנאמן בעת נסיעתו האחרונה אל מקום מנוחתו וגניזתו בעיר אומן אשר נבחר לו מששת ימי בראשית לעסוק שם בתיקון העולם לדורי דורות.

ואמנם לאחר שגילה על אם הדרך את רוממות קדושתו העליונה של העיר וקדיש מן שמיא נחית' ואת פלאי נפלאות תורתו הצפונה אשר

חד רבי שמעון ואמר...

**גילויי סודות התורה הנשגבים
ביותר נועדו בשבילך!**

כל יהודי יכול וצריך להוציא משפטי הנהגות
ישרות מכל הלימודים ומכל הספרים שבעולם

**התורה הזמנית בעיון
ר"ח אייר – ר"ח אלול**

מתחילים תורה ס"א

עכשיו זה הזמן ללמוד כיצד אפשר להוציא לימודים ישרים משפטי אמת
הנהגות ישרות ועצות שלימות מ'ליקוטי מוהר"ן' ומכל הספרים הקדושים

**לטייל
בתורתו**

לעידוד העמקה והתבוננות
בליקוטי מוהר"ן

מהדורה חדשה
ומאירת עינים
הודפסה
ומופצת בכך
נקודות הפצה

התקוותו של כל יהודי

לאחד נפילת כלל ישראל בחטא העגל ניטלו מהם שני הכתרים והם נענשו בעונש חמור אך מהי תקוותם – תקוותנו לעת כזאת?! • מדוע קבלו ישראל שני כתרים ולא אחד או שלושה • ועל הסוד שמגלה משה רבינו בשאגה לדורות עולם על התקווה הנצחית לכל אחד

כתר אחד או שלושה?!

בזמן קבלת התורה בטרם שמעו קול אלקים חיים מדבר אליהם מתוך האש הכריזו כלל ישראל את ההכרזה הנצחית של 'נעשה ונשמע', זו המוכרת לכל אחד מאיתנו כחלק בלתי נפרד ממעמד הר סיני וקבלת התורה.

בהקשר לאותה הכרזה, מגלים לנו חז"ל (שבת דף פח) ברוח קדשם, כי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו ששים ריבוא מלאכי השרת מן השמים והעניקו וקשרו לכל יהודי בראשו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. כל יהודי ויהודי התעטר בשני העדיים הללו. ברור לגמרי שלא מדובר בתכשיט גשמי כלשהו או כתר גשמי, מדובר במשהו רוחני ונעלה מאד. לא הייתה זו אמירה גרידא אלא השגה רוחנית שאין אנו מבינים את משמעותה, וכמובא בספרי קודש ששני מדרגות הללו הם יסוד ושורש לכל היהדות.

מדברי חז"ל אלו עולה כי הכתרים האמורים - 'נעשה ונשמע' - ניתנו להם כשכר כביכול על כך שהקדימו 'נעשה לנשמע', אך לפי זה קשה, כי לכאורה היה מגיע להם רק כתר אחד, על שכר ההקדמה, ואם מגיע להם שכר מלבד ההקדמה גם על עצם האמירה 'נעשה ונשמע', אם כן היו צריכים לכאורה להיות ג' כתרים.

ואף לגופה של הקדמה זו עליה קבלו שכר, עלינו להתבונן בדברים: א. כיצד שייך בכלל לבצע משהו בטרם יודעים מהו? ב. הלא מקרא מלא דיבר הכתוב 'ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע' הרי שלפני ה'נעשה' היה 'כל אשר דיבר ה', ואם כן מהו החידוש בדבריהם, הלא הם מחויבים ממילא לקיים את דבר ה'?

אך כפי העולה ומובן מתורה כ"ב בליקוטי מוהר"ן, ישנם בתורה שני חלקים, בכל אחד מהמדרגות שיש בתורה

את הימים שחולפים ממחרת השבת חג הפסח הקדוש ועד למתן תורה, אנו סופרים בדחילו ורחימו, מצפים ומייחלים ליום הגדול והנורא בו כל העולם עצר מלכת, בו בריות בראשית חרדו מלפניו יתברך, יום בו הושלכה דממה על פני תבל, ציפור לא צייץ, פרה לא געתה, הס מפניו כל הארץ. רק קולות וברקים וקול שופר חזק מאד, משה ידבר והאלקים יעננו בקול. הבריאה כולה שהיתה תלויה ועומדת בקבלת התורה על ידי עם ישראל נעמדה בחרדה ובדומיה, נוכח המעמד הנשגב הזה שאישר את המשך קיומה.

התורה הקדושה ניתנה לנו בהגלות מלכנו על הר סיני, במעמד שאין מילים לתאר את עוצם קדושתו ובלב כל יהודי חקוק אותו מעמד שהוא השורש לאמונתנו ולבואנו בברית עם הקב"ה, נשמתו של כל יהודי היתה שם ונצרכה באש אמונה יוקדת, עד כדי מסירות נפש על קידוש שמו יתברך.

בריתות לאין מספר נכרתו על התורה אותה קיבלנו בהר סיני מעם הבורא יתברך, ועמה נהיינו לעם סגולה "קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא". התורה הקדושה איננה חכמה בעלמא או ספר הוראות גרידא, אלא היא מהות רוחנית פנימית, אשר בה מתגלה הרצון האלוקי והיא סוד הוויית כל העולמות. בטרם בריאת העולם היא נאצלה והיא הנשמה והחיים של הכל, אין משהו שנמצא מחוץ לתורה.

במובן הפשוט, התורה מגלה ודורשת מכל בר ישראל את אשר מוטל עליו לעשות, יש בה מצוות עשה ויש בה מצוות לא תעשה וסודות עליונים עד אין שיעור ותכלית. אך מלבד מה שהיא מורה לנו לעשות או לא לעשות, עצם הלימוד והעיסוק בה הוא מצווה העולה במעלה על כל המצוות, להגות בה יומם ולילה. אין שום אפשרות להפטר מהלימוד בה, אלא רק עבור הדברים שמוכרחים לצורך קיום הגוף והחיים או עשיית מצווה אחרת.

חג שבועות אצל הצדיקים

מעז'יבוז'
הבעל שם טוב
הק' זיע"א

אומן
רבי נחמן
מברסלב זיע"א

ניתן להזמין אש"ל מלא
במלונות מהודרים

רשמים בכל
רחבי הארץ

ללא טעם וכו'ל. ועיין מהדורא בתרא לחא"ג מהרש"א שבת פח).

כּי שאין לו נעשה ונשמע הרי הוא נפרד מאיתו ית'

זה גם ההבדל התהומי בין נשמות ישראל הקדושים, לשאר אומות העולם, אליהם נגלה הקב"ה מקודם וביקש לתת להם תורה, וכמובא בדברי חז"ל: 'בתחלה נגלה על בני עשו... ולא קבלוה, ה"ד זורח משעיר למו. החזירה על בני ישמעאל ולא קבלוה, ה"ד הופיע מהר פארן. ולבסוף החזירה על ישראל וקבלוה... ה"ד ואתה מרובות קדש, מימינו אש דת למו. וכתוב כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. עכ"ל המדרש. היינו, האומות לא הסכימו לומר 'נעשה ונשמע', אלא חקרו לדעת ולהבין, כידוע בחז"ל, ולא רצו לקבלה כשזה לא עלה בקנה אחד עם סברתם. וכשאלת הרשע בהגדה של פסח: 'מה העבודה הזאת לכם?'. הוא אינו מסכים לקבל עול ללא טעם ודעת, כעבד שעושה ציווי רבו, בין אם מבין ואם לאו. אך ישראל קדושים, מיד כשנגלה עליהם מלך מלכי המלכים, רצו אחריו והסכימו לקבל עליהם עול מלכותו ברשפי שלהבת י-ה ללא אומר ודברים.

וכך גילה רבינו, כי עניינו של ה'נשמע', הוא עניין התפילה והרצון, החלק הבלתי מושג, הגבוה והנסתר, שממנו נמשך ומשתלשל מה שנראה לעינינו הלא הוא ה'נגלה'. ואנו מצווים להשיגו ולהתייגע בהשגתו בכל דרגה שרק נהיה, מפני שאי אפשר לעמוד במדרגה אחת, ותכלית ירידת האדם לעולם היא בכדי לעלות מדרגא לדרגא, להשיג אותו יתברך כל חד כפום דרגא דיליה, ולהכיר אותו בכל יום ובכל עת ורגע בהתחדשות חדשה עד אין סוף ותכלית, עד לבחינת תורת ה' ותפילת ה' ממש, שהם תכלית 'נעשה ונשמע' בשלמות.

אך אי אפשר להגיע לשום בחינה בלי תפילה, השתוקקות וכיסופין. הרצון האדיר, הכיסופים הבווערים והערגה האין סופית המתלהטת בתוככי ליבו של בר ישראל הבווער בתשוקה פנימית אליו יתברך עד אין סוף לגבוה יותר לנעלה ממנו, זו היא מדרגת ה'נשמע'. ברגע שעומד האדם ושוקט על שמריו מבלי תנועה מתמדת כלפי מעלה, כמו הוא 'מסתפק במועט', הרי הוא נפרד מעליו יתברך רח"ל והוא הופך בעיניו ליישות עצמית, רחמנא ליצלן.

הרצון הוא כמו צנור דרכו עולים מעלה, וכשהרצון נבלם והאדם מפסיק את הטיפוס מעלה ומסתפק במועט, ומה עוד שכשאינו משתוקק לעלות - הרי הוא כפוקק את הצנור המשפיע עליו חיים ושמחה השופעים מהקב"ה שעוז וחדווה במקומו. וכעין המובא בשם הבעל שם טוב הקדוש על הפסוק 'וסרתם ועבדתם' תיכף לנטייה העקומה ממסלול העלייה - מיד 'ועבדתם אלהים אחרים'. רבינו הקדוש מגלה לנו כי כל מדרגה יונקת את מציאותה מזו שמעליה, הנשמע הנסתר הוא כנשמה לנעשה הנגלה. וכשאדם

ומצוותיה לאין קץ המדרגות והעומקים הקיימים בה. חלק אחד הוא ה'נעשה' והוא החלק הנגלה שמכונה בשם 'תורה'. ועוד חלק שני שנקרא 'נשמע' והוא החלק הנסתר שמכונה בשם 'תפילה'. כלומר הרובד הפנימי והנסתר שבתורה הבלתי מושג, שנקרא כאמור בשם, תפילה - נשמע.

מה השייכות של 'נשמע' לתורה?

ולכאורה קשה, כיצד קשורה ה'תפילה' לתורה בכל מצווה ומצווה, ומה ראו ישראל בהר סיני שאז הייתה קבלת התורה להכריז על כך שהם מוכנים לתפילה. כשלפי דברים אלו עולה כי בדבריהם הכריזו ואמרו 'נעשה' - נלמד ו'נשמע' - נתפלל.

הביאור בכל האמור הוא, שאמנם מתחילה שמעו ישראל את דבר ה' והסכימו תיכף לקבל על עצמם כל מה ששמעו בעבר וישמעו בעתיד ללא שום חקירה והבנה, ועל כך אמרו 'נעשה'! כלומר, קודם כל, נקיים בתמימות ובפשיטות את כל דברי התורה גם ללא שום חקירה והבנה בטעמי המצוות והשגות אורוטיהם בפנימיות. ואחר כך 'נשמע' ונעמיק ונשתדל בלימוד התורה להעמיק בסודותיה רזיה וצפונותיה. וכמו שמובא בתורה ס"ב, כי עד מקום שיד שכלו של אדם מגעת - מצווה גדולה לחדד השכל.

זו אם כן עניינה של ההקדמה. ובהבנה עמוקה יותר מתבארים הדברים כך: לו היו אומרים ישראל רק 'נעשה' בלבד, היו הדברים מתפרשים כפשוטם, כי נעשה מה ששמענו, שהלא אי אפשר לעשיה בלא שמיעה, וכפי שמעיד הכתוב ש'נעשה' היינו את 'כל אשר דיבר ה''. ואם היו אומרים 'נשמע' ואחר כך נעשה, היה הפירוש שאין אנו מסכימים לעשייה בלי טעם ורק לאחר שנבין נקיים. אך כשאמרו 'נעשה ונשמע' ודווקא לאחר שכבר שמעו וקבלו עליהם 'כל אשר דיבר ה' הרי הכוונה 'נעשה בלא טעם' ורק אחר כך 'נשמע' - נתעמק ונתייגע בתורה במיצוי כל הכוחות, בבחינת 'אדם כי ימות באהל - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה'.

נמצא איפוא, כי 'ההקדמה' של 'נעשה' ל'נשמע' היא גילוי מלתא, למה הם מתכוונים ב'נעשה' - שהם מוכנים לעשייה גם ללא הבנה... ואם כן זהו כתר ה'נעשה' לו הם זכו, בגלל הסכמתם לעבוד את ה' ללא הבנת טעמי המצוות וללא השגת אורוטיהם. ואילו לכתר ה'נשמע' זכו בגלל ההסכמה והקבלה לא להסתפק בנעשה לבד, אלא לעמול ולהתייגע בעבודת ה' ובלימוד התורה עד להשגות פנימיות המצווה עוד ועוד, וההסכמה להמשיך ולעלות מדרגה לדרגה. אלו הם שני הכתרים. (ואולי בזה יתבאר מה שבתורה כ"ב מופיע הלשון 'בשעה שאמרו' ולא 'בשעה שהקדימו'. כי השכר היה על עצם אמירת הנעשה והקדימה בזה הוא רק גילוי מלתא מה כוונתם ב'נעשה' היינו

שני העדיים הנפלאים
הללו, שני המדרגות
המזופלאות הללו,
הלא הם, עבדות ללא
הנאי מחד, ורצון
לעלייה וביטול גמור
לא - ל'חז' עד אין סוף
מאידך, שניהם גם
יחד שיחדדו אותנו
לגמרי מעטיו של
נחש

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, רבנן אמרי למה הדבר דומה למלך שקידש אשה בשתי מרגליות, איבדה אחת מהן, אמר לה המלך: איבדת הראשונה, שמרי השנייה! כך קידש הקדוש ברוך הוא לישראל בנעשה ונשמע, שאמר: כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, אבדו נעשה שעשו את העגל, אמר להם משה: איבדתם נעשה, שמרו נשמע! הוֹי "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם אֲתָה עוֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן" וגו'. (דברים רבה פרשת עקב).

בהשקפה ראשונה נראה, כי דברי המדרש הזה אינם עולים בקנה אחד עם דברי הגמרא במסכת שבת, שם מובא להדיא כי שני העדדים ניטלו מעם ישראל.

אך ההבנה בדברי המדרש הזה בפשטות, הם: שמכיוון שעשיית העגל היתה כרוכה ב'מעשה' שלילי בלבד, לכן אבדנו את ה'נעשה' אבל ה'נשמע' לא נפגם ולא נאבד. אך זו הבנה שצריכה ביאור, כי לפי פשוטם של דברים, איך שרגילים לתפוס את ה'נעשה ונשמע', הכוונה היא שבקיום ולימוד התורה 'נעשה' את ה'נשמע', ואם כן הרי שבמעשה העגל הכל נפגם, כי מה יותר חמור מעבודה זרה, מכפירה?! הלא זה ברור שאם לא עשית את ששמעת, הרי שלא עשית ולא שמעת (לא קיבלת). ומה מעלה בזה ששומע ואינו מקיים?

ה'נשמע' קיים לעד ולעולמי עולמים!

אך לפי ההשגה והגילוי הנפלא שבתורה כ"ב, יתבארו הדברים כמין חומר. כי 'נשמע' הוא הרי הרצון והתשוקה הפנימית לגבוה ולנסתר, וכמו כן 'נשמע' מרמז על מדרגת הצדיק, שבערך כלל ישראל הרי שהוא עומד במדרגת 'נשמע' שגבוהה הרבה יותר ממדרגתם, כי הם בערכו במדרגת 'נעשה'. ולשם השלמת הבנת העניין נעיר למובא בדברי האר"י הקדוש שאת הכתרים אותם אבדו כלל ישראל בחטא העגל קיבל אותם משה רבינו ע"ה ומשם זכה לקירון עור פניו.

ומעתה, כשכלל ישראל עמד בקבלת התורה במדרגת נעשה ונשמע גבוה מאד, השגות אלקות גבוהים שאין לנו שום יכולת לתפוס, נפתחו כל הרקיעים והם זכו לשמוע קול אלקים חיים, הם ראו ושמעו והשיגו מדרגות בתכלית רום המעלה. ואז, לאחר החטא ניטלו מהם כל המדרגות והם לא עמדו עוד באותו מקום שעמדו מקודם, הם חזרו למקום שאם יחטאו יחול עליהם שעבוד מלכויות, וגם מיתה שבה ונקנסה עליהם. אולם הכלי וההשגה הטמונה בעומק עומקו של ה'נשמע' שהוא עניין הרצון והכיסופים לעלייה שנצרב בנשמתם לעד ולנצח, את הלב של איש הישראלי, זה לא ניטל מהם, את זה אי אפשר ליטול מהם, כי הרי זה כל מהותם הפנימית.

וזה מה שזעק משה רבינו ע"ה בטרם נפרד מהם, לאחר ארבעים שנות שהייה במדבר 'אבדתם את הנעשה'. נכון, שוב אין אתם במדרגה בה הייתם והשגתם, אבדתם את ההשגות ההם. אבל את ה'נשמע' שהוא הרצון והמיית הכיסופים לקב"ה, את זה לא איבדתם... והוא עדיין נמצא בכל מדרגה ומדרגה, ואם כן תראו לשמור עליו וללבות אותו.

וכמו מאלה נשמעת בליבו של כל חסיד נלבב, הד ובת קול המפוצצת בראשי ההרים, היא שיצאה בקדושה ובטהרה מפי הרועה הנאמן סמוך להסתלקותו, כמו שמעיד מוהרנ"ת ז"ל: כְּאֶשֶׁר צִעַק רַבֵּנוּ זְכוֹרָנוּ לְבָרְכָהּ קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּף בָּזָה הַלְשׁוֹן: גִּיּוֹאֵלְד! זֵיט אַיִךְ נִישְׁט

עולה למעלה במדרגה, אזי הופכת המדרגה המושגת לתורה נגלית, ומה שנעלם ממנו וגבוה ממנו עתה בעמדו במדרגה החדשה - היא מדרגת נשמע חדשה שצריך להמשיך אותה אל הנעשה על ידי תפילה רצון וכיסופים. כי התורה והתפילה חבוקים ואחודים זו בזו עד למעלה למעלה ברום גבהי מרומים. התורה נובעת ממעין התפילה.

זו היתה ההכרזה הפלאית שכל עם ישראל אמרו בשעה אחת ופה אחד 'נעשה ונשמע' וכלשון האור החיים הקדוש 'והנה הראו בני ישראל עוצם אחדותם והשוואת רצונם באלהינו, כי ששים רבוא אמרו בהשוואה דיבור אחד כאומרו 'יחדיו' ולא נתאחר אחד מהם ולא קדם אחד לחבירו ולא שינה אחד מהם להשיב בנוסח אחר. אשרי עולם שאומה זו בתוכו'.

יחד הכרזנו 'נעשה' - את כל דברי תורתך באהבה ו'נשמע' - נתפלל ונכסוף ונרצה ונערוג ונייחל לגבוה ונעלם מהבנתנו, הן בקיום המצוות בחיות ובמוחין והן בהתעמקות והשגה בדברי תורה, כשתיכף להשגה ולחיות, תפילה מחודשת ורצון מחודש לעוד ועוד, עד אין סוף.

איך יכול להיות שנכשלנו בעגל?!

שני העדדים הנפלאים הללו, שני המדרגות המופלאות הללו, הלא הם, עבדות ללא תנאי מחד, ורצון לעלייה וביטול גמור לא-ל חי עד אין סוף מאידך, שניהם גם יחד שיחררו אותנו לגמרי מעטיו של נחש וכדרשת חז"ל על הפסוק: חרות על הלוחות, אל תקרי 'חרות' אלא 'חירות' - חירות ממלאך המוות, חירות משעבוד מלכויות. העבדות וקבלת העול שבמדרגת 'נעשה' הביאה לחירות משעבוד מלכויות, והחיבור שבמדרגת 'נשמע' לקל חי צורינו גואלינו הביאה לחירות ממלאך המוות. כמדרגת אדם הראשון לפני החטא. מי יכול לשער היכן עמדנו.

לאחר כל המראה הגדול והנפלא הזה מזדקרת במלוא חומרתה השאלה הנוראה איך זה נפלנו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא בחטא העגל האיום והמר, בעמדנו עדיין בהר סיני, תחת החופה, כביכול. החטא אשר בעקבותיו ירדו ממרום מאה ועשרים רבוא מלאכים ונטלו מעמנו את העדדים ואת כל המעלות הנזכרות.

ומבאר מוהרנ"ת שחטא העגל היה מחמת שלא ידעו הסוד של ההמתנה והצמצום, כלומר, במדרגת ה'נעשה' יש להיזהר ולהשמר מאד, לבלי ליפול חלילה מתחת למדרגתו לתאוות רעות ויצרין בישין, ואילו במדרגת ה'נשמע', להישמר לבלי להרוס ולעלות למה שגבוה ממדרגתו, רק לעמוד על עמדו עד שיזכה להשיג ולעלות למדרגה הגבוהה יותר, ולא חלילה באופן של ריבוי אור והריסה. הסיבה שנכשלו ישראל ופגמו בצמצום האמור, נבעה מפגם אמונת חכמים, שלא האמינו כראוי במשה ולא המתינו לבואו, ותיכף כשנדמה להם שהתאחר קפצו הערב רב והסיתו את ישראל 'כי זה האיש משה לא ידענו מה היה לו', הטילו פגם באמונה בו, עד שנפלו למה שנפלו רח"ל.

האם יש לנו נעשה ונשמע?!

ואם כן, עתה איך תערב לנו שמחה? ולכאורה, מה תועיל כל התחדשותנו בקבלת התורה מחדש בכל שנה לאחר חטא נורא זה, ועוד יותר, מדוע מזכרים בתורה כ"ב כל האורות הנשגבים של 'נעשה ונשמע' אחרי שמפורש בחז"ל שהמה נטלו מעמנו.

התשובה לכל זה, נעוצה במאמר חז"ל נוסף, אותו מביא רבינו ז"ל בתורה ק"כ. וזה לשון המדרש: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, מה ראה לומר להם כאן

קטן בשולחן ערוך אל תזוזו חלילה'. כמו כן אמר 'נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשייה', דהיינו שכל אחד יהיה לו שיעורים קבועים חק ולא יעבור בתורה, כך וכך דפים גמרא, כך וכך סעיפים שולחן ערוך וכו'. וכלשונו הזהב של מוהרנ"ת: כשהכניס אותי להתמדת הלימוד וכו'. וכמובא בשני המכתבים ששלח לחתניו בהם מזרזם על עניין השיעורים בגמרא ופוסקים ומתעניין כמה וכמה דפים הם לומדים, כי ממרום השגותיו שבנשמע ממשיך אלינו - שאנו בבחינת נעשה בערכו - את העשייה, ועל ידי הנכספתי' שלו (ממרומי הנשמע) נתהווה אצלנו ה'נעשה' ללמוד בכל יום ויום כך וכך שיעורים קבועים במידה וצמצום כל אחד לפי כוחותיו חק ולא יעבור, ומשם לעלות בכיסופין בתפילה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו לזכות לכל הנלמד, הן בקיום המצוות, והן בחיות ושמחת המצוות, ובהשגות והרגשות קרבת אלקים כל אחד כפי מדרגתו ובחינתו.

ורבינו ז"ל אמר: מה יש ליהודי לעשות בזה העולם 'רק דאווענען לערנען און דאוונען' - להתפלל ללמוד ולהתפלל! כלומר, נעשה ונשמע עד אין תכלית, עוד 'תפילה' בטרם נעלה גבוה יותר, וכשנעלה ונשיג ונקנה הדבר בבחינת 'נעשה' - תורה' שוב נחזור ונקווה ונייחל, איך זוכים להיות יהודי? איך מתקרבים להשם ית' מחדש וממשיכים חיות מחודשת ממה שעדיין חדש הוא שלא השגנוהו? וכך עד למעלה למשכיל, וכמבואר אלפי פעמים במעיינות החיים המפכים בליקוטי הלכות, יוצאים בבקעה ובהר.

שיר של חשק

בבוקרו של חג השבועות שמע רבינו הניגון של המניין השני איך שהם מנגנים את שיר ה'אקדמות' עם הניגון הידוע, ענה ואמר רבינו ז"ל: 'מחמת שישאל הם משוקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אינם יודעים מה יש באוצרותם', 'ואם אידן פארמאגן - אקדמות מיטן ניגון', ואמר שהוא 'שיר של חשק', וכמובא סודו בסיפורי מעשיות במעשה מבערגיר ועני. כי אכן כל העניין של שבועות וקבלת התורה הוא עניין החשק והכיסופין שאנו כוספין אליו יתברך ואיננו מניחים מקומינו בכל מצב ובכל זמן, תמיד עינינו אל ה' בחשק נמרץ ונפלא עדי ישוב אלינו וירחמנו בקרוב.

בעמדנו כהיום לפני קבלת התורה כשאנו מתכוונים ביראה ובאהבה בששון ובשמחה לעמוד תחת החופה 'ביום חתונתנו זו מתן תורה' לקבל על עצמנו מחדש לצעוד באורחותיה ונתיבותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, אחרי הנחמה הגדולה של הרועה הנאמן 'שמרו נשמע' כי אין שום יאוש בעולם כלל, בוודאי נזכה בעז"ה להתעטר מחדש ונבוא לפניו בעדי עד ימים נעשה ונשמע שנאמרו כאחד, עדי יבוא ויתגלה עלינו בן דוד לגאלנו במהרה גאולה שלימה ונצחית גאולה עולמים בעגלא דידן ובזמן קריב.

מִיָּאֵשׁ. וּמִשֶּׁן מָאָד תִּבְּת 'גִּיּוּאֵלְד' וכו'. קִיין יָאוּשׁ אִיז גָּאָר נִיט פֿאַרְאָנְדִין. אִין שׁוּם יָאוּשׁ פֿעֻלֶם פֿלֶל!

ולעולם לא תחדל צעקה זו מלהישמע, וכאותה קריאה שהשמיע משה רביא מהימנא **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל**, הסכת ושמע והפנם היטב. 'שמרו הנשמע' שמרו על הרצון, על אי הייאוש, משם תזכו בחזרה לשני העדיים בהליכה מתונה ממדרגה למדרגה, עד שעתיד הוא להחזירה לנו בקרוב, שנאמר ושמחת עולם על ראשם.

רק בזכות משה רבינו

ומאחר שלמדנו כי זוהי צעקתו של משה, נמצינו למדים, כי כל הקיום שלנו וכל ה'נשמע' שמקיים אותנו הוא רק בזכות משה רבינו שנטל באמת כל הכתרים, וזכה לכתר כל הכתרים, אשרי העם 'שככה' לו (בגימטריא משה, כנודע מהבעל שם טוב הק', וראה תורה יג אות ג). ומכוחם שהם ארבעים יום וארבעים לילה בשמים בתפילה ותחנונים, עד שלא השאיר פינה ברקיע שלא נתחבט בה, ואחזתו אש של עצמות בסוד 'ויחל משה'. התעקש והירבה ריצוי ופיוס, עד שזכה להמשיך ה"ג מידות של רחמים, שהם עומק ה'נשמע' והתפילה שזכה להמשיך מרחמיו יתברך שאינם כלים ומהם פינה ויתד לעולם לתפילה ולהמשכת רחמים, שתכליתם היא ההכרזה הזו של 'שמרו נשמע' כי אין סוף לרחמיו יתברך.

כי הנה, מצד כלל ישראל באמת אבדנו מה שאבדנו, וכמו שראינו בגמרא במסכת שבת ששני העדיים ניטלו מעמנו, לולא משה בחירו שהשיג מה שהשיג ובטובו חזר ונתנה לנו, גילה לנו מדרגת ה'אין שום יאוש בעולם' שמשם תבנה ותכונן במהרה מלכותו יתברך. וזהו המדרש שמשה מגלה 'שמרו נשמע' כי לא אבדתם אותו מעולם.

הצדיק נותן לנו תקווה חדשה על ידי עצותיו הקדושים לבל נמוט לעולם, והעיקר ללכת בהם בדעת ובהשכל מתון מתון, לא ליפול מהדבר הכי קטן ומצד שני לשאוף לגדלות עד אין סוף ותכלית. וכשם שהדריך אותנו בעבודת הנשמע לכסוף ולהתפלל על כל דבר, עד שאמר: גאר מיין זאך איז תפילה, כל ענייני הוא תפילה ותחנונים. כי אין שום השגה ומדרגה קטנה כגדולה שיכולה להגיע לאדם מבלי לבוא מתחילה בשערי הנשמע והתפילה.

מההשגה הנכונה לעשייה הפשוטה

הנה הוא הרועה הנאמן שקבע לנו במסמרות של ברזל 'קמטו את ספרי איך שאתם רוצים, אבל מסעיף

וּלְעוֹלָם לֹא תִחְדַּל
צִעְקָה זוּ מִלֵּהִישְׁמַע,
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַסִּכַּת
וְשִׁמְעוּ זֶה־פֶּנִּים הַיֵּטִב.
'שְׁמֹרוּ הַנִּשְׁמַע'
שְׁמֹרוּ עַל הַרְצוֹן, עַל
אִי הִיֵּאוּשׁ, מִשֶּׁם
תִּזְכּוּ בַחֲזָרָה לְשֵׁנִי
הָעֲדִיִּים בַּהֲלִיכָה
מִתּוֹנָה מִמִּדְרָגָה
לְמִדְרָגָה, עַד
שִׁיחֲזִירָה לָנוּ בַקְרֹב

עם המגיד שיעור
ר' שמואל בינדר
שליט"א

שיחת בחורים על הנושאים הבוערים

להתקרב יותר להשי"ת ולעשות את רצונו.

ר' שמואל: דבורים נפלאים! לא חשבתי שאזכה לשמוע תובנות כה עמוקות מבחורים כה צעירים! הרבי רוצה מאיתנו את ההכי גבוה, שלא נעצור בשום דרגה. ומאידך הוא מלמד אותנו את הסוד של 'המתן', רק אם לא נניח בשום אופן, נגיע למחוז חפצנו בס"ד.

יש בחורים מסוג אחר?

דבר נוסף הייתי רוצה לדון עליו איתכם, דבר שלא אוהבים לדבר עליו, אבל אם לא עכשיו אימתי, ישנם כאלו שנדמה למתבונן מן הצד, שהם פטורים מלפרוע את שטר הגלות, אצלם הכל 'דופק' - קמים כל יום באותה שעה, קובעים יעדים ועומדים בהספקים, תמיד עם מרץ וחיוניות, מתפללים באותה ההתלהבות וכן הלאה. האם באמת צודקים אלו שטוענים, מה רוצים ממני, יש כאלו שנולדו עם זה ויש שלא, (ואני לא...)?

ישראל אהרן: האמת שלי זה ברור שאי אפשר להתקדם בעבודת ה' ללא עמל ויגיעה, הרי רבינו הקפיד מאד על אלו שאמרו שהוא זכה למדרגותיו בגלל שהיה נכדו של הבעל שם טוב וכו', ואמר בפירוש ש'הכל לפי היגיעה', וכל אחד שיתייגע כמותו יזכה גם כן. ולכן ברור לי, שמי שמתאמץ והכל עולה לו בקשיים, אך לא נרתע ועוזב חלילה, אלא מתחזק ומתפלל ומתבודד על זה בכל יום, לבסוף יזכה לחיבור פנימי ללימוד התורה ולעבודת ה', הרבה יותר מאלו שנדמה 'כאילו' נולדו עם זה, כי ללא יגיעה ועמל אי אפשר.

שמואל ד.: אני מסכים עם כל מילה של ישראל, הרי ברור שמקום המלאכים הוא לא בעולם הזה, כאן באנו לעבוד, לזכך את נשמתנו, ואם נדמה כלפי חוץ שהכל הולך אצלו 'חלק', ברור שהבעיות הפנימיות שלו הם הרבה יותר גדולות, אבל אין זה מתפקידנו לחפש חסרונות אצל האחר, וזה לא יועיל כלום לאף אחד להתבונן על הזולת ולפי זה לשפוט את עצמו, התפקיד שלנו הוא לחשוב בכל עת בשביל מה 'אני' כאן, ולנסות להתקדם מהמקום שלו כפי שיכול, ולזכור שכל הנפילות אם יזכה יתהפכו לעליות, ואף אם נדמה לי שכולם טובים ממני, הרי בתורה ל"ד רבינו אומר שלכל אחד יש נקודה מה שאין בחברו, וברור שיש לי גם כן במה לשמוח, וגם אדם שקיבל באמת מתנות משמים של כשרונות וכוחות נפש רבים, אם יזכה אז רבינו יראה לו שעדיין לא התחיל, כמו שכתוב בתורה ז' (ח"ב). ובתו' ד' (ח"ב) רבינו מגלה, שאפילו אם באמת אדם עובד את ה' כמו שצריך, אלא שלא מוסיף כל יום בעבודתו ית', אז הוא נחשב לזקן שאינו מאריך ימים, שממנו יניקת החיות רעות והכפירות.

אין מה להוסיף. דברתם דברים שאינם מביישים זקנים וחכמים. וכאן המקום לומר לכל בחור שבאמת חושב שיש את אלו המוצלחים ויש את מי שלא... שיקרא היטב את מעשה החכם והתם, ולא בכדי, רבינו מה מאריך לתאר את 'מוצלחותו' של החכם, לעומת 'נחיתותו' של התם, למען נדע, שהצלחה האמיתית היא דרך התם, שהנהיג עצמו תמיד להיות בשמחה, ולא עניין אותו כלל מה קורה אצל האחר, רק עשה את שלו כפי שיכל, ורבינו מדגיש שעם כלים אלו עלה התם ונתעלה בכפלי כפליים בגשמיות וברוחניות על החכם בכל 'מוצלחותיו' שנפל לשאול.

אשרינו שזכינו להיות בחלקו של רבינו, שמשקינו ומגדלינו, ועינינו צופיות על כל אחד מאיתנו להביאו לתכלית

ימי הספירה שבועות, קבלת התורה, קיום התורה, הלבבות בוערים, הכיסופים מרקיעים שחקים.

כינסנו שני בחורים מרקעים שונים, שהמכנה המשותף להם, הוא ששניהם גדלים בשדה שאת יופיו אי אפשר לספר, אשרי עין ראתה זאת, ונתונים תחת שרביטו של בעל השדה, המשגיח ומשתדל תמיד להשקות האילנות ולגדלם (תו' סה). שוחחנו יחד על ההכנה ליום הגדול אליו אנו סופרים בצפייה תשעה וארבעים יום.

הנחנו על השולחן כמה לבטים ומחשבות, העוברים בשטף הלבבות, ובעיקר בגיל הנעורים, כשהלבבות דלוקים ובווערים.

מה לא ניסינו?!

ישנם רבים שמרגישים, נכון אנו כה רוצים משתוקקים ושואפים, אבל כבר היינו שם, מה לא ניסינו?! דף היומי ליקוטי מוהר"ן, דף היומי בגמרא, אוצרות הנחל, ועוד ועוד, אבל ... לא עברו מספר שבועות (במקרה הטוב...) ההתלהבות כבתה ועימם הקבלות, שכה חשבנו שהפעם הם יהיו עקביות.

שמואל ד.: אכן זה אחד הדברים הכי מתסכלים, חשבתי על כך רבות, הגעתי להבנה שאם אני רוצה שהדברים יחזיקו אצלי מעמד, אני חייב להיות מחובר להם מבפנים. אפרט יותר, יש בחור שנמשך ללימוד העיון, אך כעת כולם מסביב מתחילים להשקיע יותר בבקאות, והוא מרגיש שחבל לפספס, אבל בפנים הוא לא מחובר, הוא אוהב יותר לעיין, לשאול, למשש כל תיבה בלימוד מבית ומחוץ, וכעת הוא עזב כל זאת לטובת האווירה שנוצרה... אצלו זה לא יחזיק, הוא לא מחובר לזה באמת. וכן להיפך, בחור שנמשך יותר לבקאות, אבל מסיבה מסוימת הוא רוצה כעת לעזוב ולהשקיע בעיון, זה לא יחזיק, כי זה לא הוא באמת. לסיכום, מה שהבנתי לעצמי, שלפני כל קבלה והחלטה, אני צריך להתבודד, ולחשוב טוב אם אני מחובר לזה באמת, ואם אני לא מחובר, אבל אני מבין שכך צריך לעשות, אז אני מנסה בכל כוחי להתחבר לזה מבפנים, ולהתבודד על זה, שה' יכוון אותי לפי דרכי ומדרגתי.

ישראל אהרן: הדברים ששמואל אמר מחזקים מאד. אני מרגיש כלפי עצמי, שהדברים שהחזקתי בהם מעמד, הם רק אלו שהתחלתי במידה, בלי ריבוי אור, חשבתי מה אני יכול לעשות בכל מצב, כך זכיתי להתחיל כמה דברים, ומדי פעם כשאני רואה שאני כבר יכול יותר, אני משתדל להוסיף עוד ועוד, כשכל הזמן עומדת לנגד עיני שיחתו של רבינו 'נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה', וברור לי שאם אני רוצה להמשיך להחזיק בזה, אני חייב לצרף לזה הרבה התבודדות ותפילות, ובעיקר לדעת ברור, שאפילו אם נופלים, ממשיכים, לא קרה כלום. מתחילים מחדש. ואני כל הזמן משתדל להחדיר לעצמי, שההספקים הם לא התכלית, העיקר הוא כיצד

האמונה והתקווה

בעקבות מ"ה הקדושים

ארבע שנים חלפו מאז ל"ג בעומר תשפ"א, הלילה שנחרט בזיכרוננו של כל אחד בעקבות האסון הנורא שפקד את כלל ישראל, כאשר מ"ה קדושים וטהורים עלו בסערה השמימה בעיצומו של יום שמחתו של רשב"י, סמוך ונראה לציונו הקדוש. בשעת המתקת הדינים בחצות הלילה.

אמנם כטבעו של עולם, הולך הזיכרון ומתכהה, אך ללא כל ספק מותיר רושם בלב כל אחד מאיתנו שלא ישכח לעולם.

דיו רב נשפך וקולמוסים נשתברו בנסיון לתאר את השבר, ואת החיזוק הרב של התעוררות לתשובה והתקרבות לה' יתברך שהגיע בעקבות אותה גזירת שמים, שכשידוע לכולם **"לוי יחיה גבר שנין אלפין לא יעול גבורתיך בחושבניא"** ואין אנו מבינים כלל בחשבונות שמים, כבשונו של עולם.

בין מ"ה הקדושים נספו גם שבעת הנרות מאנשי שלומינו היקרים מנער ועד זקן, ואף ילד רך בשנים עוד קודם כניסתו לעול מצוות, קרבנות ציבור יקרים מפז שנבחרו בקפידה לכפר על עם ישראל כולו.

לקראת ל"ג בעומר תשפ"ה שיחול השנה בדומה לשנת תשפ"א בליל שישי הקרוב, בחרנו באבקשה להביא את אחד מהמכתבים שנשלחו למערכת, המביא את נקודת מבטו של חסיד ברסלב, שהיה בהר מירון באותו הלילה, מנקודת השבר ועד לחיזוק הקשר והאהבה לרשב"י שרק התגברה באותו לילה קשה וכואב...

לכבוד מערכת אבקשה

רציתי להעלות מעט על גבי הכתב את רגשותיי מל"ג בעומר שנת תשפ"א, בעת הטרגדיה הנוראה שבה עלו בסערה השמימה מ"ה נפשות קדושים וטהורים, ביניהם גם מפארי אנשי שלומינו היקרים, וכמובן שאיננו יכולים להכיל את צער המשפחות היקרות שניצבו בניסיון קשה וכואב של "וידום אהרן", רק רציתי להביא את נקודת המבט והרגשות העזים והתחושות שהיו לי [ואני מאמין שלעוד אנשים באותם שעות קשות וכואבות...].

אודה לכם אם תפרסמו את המכתב באם תראו לנכון. לעולם לא נדע את הסוד של מה שאירע שם, ומה ה' יתברך רצה בכל העניין הנורא הזה שמזכיר לנו מאד את חנוכות המשכן, היום השמח שהוא שבו למרות מה שאירע שם, היה אסור לאהרן הכהן ולבניו להתאבל, מגודל חשיבות המעמד. הקב"ה בשיאה של השמחה הנוראה הזו של הקמת המשכן אחרי שבעת ימי המילואים, ביום השמיני קיים בהם - בעם ישראל, בעם הנבחר, במקום הנבחר, אצל נבחרים הצדיקים, "ובקרובי אקדש". משה רבינו אמר לאהרן הכהן: הקב"ה אמר לי שהוא ייקח את הנבחרים שבינינו אליו, חשבתי שהכוונה היא אני ואתה, ועכשיו אני יודע שבני הנבחרים שבהם הוא נקדש, הם בניך 'נדב ואביהוא'.

מעין הרגשה זו, הרגישו רבים בשומעם על המאורע, שמשהו מעין זה מתרחש כאן.

כמובן, שאת פנימיות הדברים שנוגעים עד היכן שנוגעים, אז בחנוכות המשכן ואף אצלנו במירון בעת האסון, אם נזכה, נוכל להשיג ולתפוס רק ביום פקודתנו בעת גאולתנו על ידי משיח צדקינו בקרוב בימינו ממש, ברחמי ה' יתברך עלינו.

אספר מנקודת המבט שלי על הלילה ליל ל"ג בעומר שלא ישכח ממני לעולם, הייתי אז באותה שעה בשעות של לפנות בוקר ברכב, שחנה ביער, ממש סמוך לתחנת הדלק שמחוץ לכפר מירון. וכך בעודי מוריד את המשענת של הכסא אחורנית מנסה לתפוס קצת תנומה אחרי שעות רבות של הליכה קדושה בהר מירון - מהריקודים, לתפילות והכיסופים בציון, ומהציון ל"אוכלים שם ושמחים שם".

וכך חוזר חלילה, תוך כדי שהלב פורח מאהבה ושמחה והתקשרות לראשי יחיד הדורות הלא הם רשב"י ורבינו הקדוש (כלשונו של ר' אברהם ב"ר נחמן), וכך אחרי כמה שעות קדושות כאלה אני יורד לרכב, בתקווה שאצליח לתפוס תנומה לכמה שעות ולאגור כוח חדש לתפילת שחרית עם אור יום, ולחזור לעבודת ה' בדרך הייחודית והמיוחדת השמורה לל"ג בעומר.

וכך תוך כדי שאני מנסה להירדם וכבר מגיע למצב של נים ולא נים, לפתע אני שומע סירנה של רכב הצלה ואחר שניות ספורות שוב פעם, ואחר כך אני שם לב שזה חוזר על עצמו מידי כמה שניות, שחולף על ידי אמבולנס בשעטה לכיוון הר מירון, בעודי מהרהר במחשבותי על הנעשה, אני מקבל טלפון מהבית: הכל בסדר איתך? הם שואלים בדאגה, אתה חי ב"ה. ומספרים לי שנפלה פארנצ'ע בחצר תולדות אהרן ואומרים שנהרגו כמה אנשים... הלב שלי חדל מלפעם, האמנם? איך זה יכול להיות?! הלא רק לפני חצי שעה הייתי שם באזור, לא יכול להיות שזה קורה... הלב מסרב להאמין ולעכל את

השמועות הקשות.

וכך אחרי עוד כמה דקות אני מקבל שיחה נוספת ובה נאמר לי: 'גיוואלד!' מדברים כבר על טרגדיה מסוג אחר לגמרי, (כביכול 'כמה' הרוגים הם לא משהו ששובר ומרסק כל לב, שאי אפשר להתמודד איתו..). מדברים על עשרות הרוגים מדוחס באחד המעברים, טרגדיה שאין שום בריה יכולה לעמוד בו ולסבלו מגודל הצער.

ובקיצור ולמעשה, קשה להאריך הרבה בתיאורים הכואבים והקשים ושוברי הלב, שרבים מאיתנו חוו באותו הלילה. כל אחד בסגנונו הוא.

לאחר כשעה לאחר שכבר החלו להבין את ממדי הטרגדיה ביקשו ממני מהבית: 'בבקשה, תחזור הביתה! תברח משם כמה שיותר מהר!!'

בחסד ה' עלי התחזקתי בתוך כל המיצר והצער. להבין שהמקום האחרון שאני בורח ממנו הוא רשב"י! המקום הכי טוב והכי בטוח שיש בעולם זה אצל הצדיק יסוד עולם במירון. ומה שקורה עכשיו אינני מבין ואינני אמור להבין כלל - "שתוק כך עלה במחשבה" - וכך, "בתוך עמי אנכי יושבת". הלב שבור מצער.

ההתמודדות קשה עד מאד, ניסיון האמונה במצב שכזה... הלא זוהי ההתמודדות היותר מורכבת, ההתחזקות באמונה כשנראה כי 'צדיק ורע לו'.

בחסד ה' עלי התחזקתי בתוך כל המיצר והצער. להבין שהמקום האחרון שאני בורח ממנו הוא רשב"י! המקום הכי טוב והכי בטוח שיש בעולם זה אצל הצדיק יסוד עולם במירון!

וכמובן אני מרגיש שעוד מעט אני מוצא את עצמי נסחף להרגשת השברון של הטבע, טובע בים של עצבות וחלישות הדעת. מה קורה פה?! אני שואל את עצמי...

ואז כאמור החלטתי בליבי שבעז"ה אני לא נסחף למחשבות והרגשות הטבעיות. ורק הולך עם הדעת שרבי נתן כל כך הרבה עובד להחדיר לנו בלב ובמוח - "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" ועוד כהנה וכהנה דיבורי חיזוק לעת צרה ומצוק.

ובד בבד, הבנתי שבפשטות על פי מה שלימדנו רבינו הקדוש בכמה מקומות - רצון ה' הוא שלא נגרע עינינו מדמעה, ומבכי וכאב, על צער הנורא מאד של ישראל.

וכך אני הולך לי במחשבותיי בתחושות מעורבות של: מצד אחד לילך עם התחזקות גדולה באמונה בה' ובצדיקיו. ומאידך גיסא תוך כדי - להילחם עם החלישות הדעת שמנסה להשתלט עלי - גם לראות שלא יתקיים בנו חלילה "יצר הרע המתלבש במצוות". יצר הרע שרוצה בשם האמונה, בשם האמונה והתקווה בהקב"ה ובצדיקיו. לגרום לי חלילה וחס 'אדישות' וניכור לכאב הנוראי

המתרחש עכשיו לכלל ישראל באופן כללי, ואף באופן פרטי לכל אחד ואחד מאלו שהקב"ה מנסה אותו עכשיו בניסיון הצדיקים, של "וידום אהרן". כמו ביום שמחת הקמת המשכן. בעת ההילולה הכי קדושה ושמחה, הקיימת לנו - עם ישראל.

פוק חזי ותשכח מה כתבו לנו על גודל מעלת יום ההילולא הזו, הספרים הקדושים, ובראשם עולה על כולנה מוהרנ"ת הקדוש. שכתב לנו על גודל מעלת ונוראות יום הל"ג בעומר יום הילולת הרשב"י הקדוש, בהרבה מקומות בספרו ליקוטי הלכות שחיבר לנו בגודל רחמנותו - לקרב ליבנו הרחוק והשבור כל כך, לאמונה שלימה בקב"ה ובתורתו הקדושה, ובצדיקיו וביחידי הדורות, ובראשם לראשי יחידי הדורות שעליהם סובב הולך הגילוי הנורא של סוד גדולת התנא האלקי ר' שמעון בר יוחאי, וההמשך הידוע של ועכשיו.

וכך אני ממשיך להפך במחשבותי 'שלמעשה צריך להיזהר חלילה לא ליפול בגלל רצוננו לא לאבד את האמונה הקדושה, לאדישות וכדומה. אלא ההיפך הגמור לבכות בדמעות שליש, ולגנוח ולהתאנח הרבה להקב"ה, 'אוי לנו שכך עוללה לנו' 'ואנו אנה אנו באים' ועוד כהנה וכהנה. על שברם ובכיים של ישראל.

וכך כדרכו של רבינו הקדוש שהנחיל לנו דרך אמת, שצריך לאחוז ולתפוס בשני הקצוות דהיינו: א. להתחזק ביתר שאת באמונה ובשמחה ובאהבה בכוחו של הצדיק. ב. לא להיכנס כלל בחקירות. אלא להאמין באמונה שלימה גם כשרואים שצדיק ורע לו וכו', [ה"י עלינו מעתה]. ג. ואעפ"כ למרות האמור לעיל, כן להשתתף ולבכות מאד מאד על צער ישראל כעת. באופן של "שוור מהאי להאי ומהאי להאי".

מי באופן כזה ומי באופן אחר. כך בערך היו נראים פני המחשבות של רבים וטובים מאנ"ש באותו ל"ג בעומר הקדוש, בעת נלקחו מאיתנו 45 "קדושי מירון" (נ.ב. לא כמו שמנסים אלו שמנסים.. להשריש בליבנו את השם "הרוגי מירון" - כדי לתת תחושה של רפיון וחולשה באמונה בכל המושג מירון וכו'. דוק במחשבתך על כך, ותשכח.. וכמו שניסו בשנה אחר כך להפוך את היום הקדוש והשמח ביותר, ליום אבל תמידי חלילה. וב"ה שניצלנו מכך בזכות מסירות נפשם של רבים מיקרי אנ"ש).

על כל פנים יעזרינו ה' מעתה. שגם אלו שמנסים למנוע את שמחת הרשב"י, שיחזרו בתשובה שלימה לפנינו ית', ושנוכח אנחנו כולנו לראות אך טוב וחסד ברוחניות ובגשמיות בזכות התנא האלקי שאמר "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". ושהקב"ה יתנהג עמנו ברחמים גלויים, שיתקיים בנו מה שרבינו הקדוש מפרש על הפסוק "וא-ל-שד-י יתן לכם רחמים" שימסור את הרחמים בידינו, בבחינת "הראינו ה' חסדך". ויתקיים בנו "ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים". ונוכח לילך ולטייל בעולמות של אמונה, ולקיים בתמימות ובשמחה רבה את דיבורו של האר"י הקדוש "אוכלים ושותים ושמחים שם". ונוכח לשמוח עם רשב"י באמת ביום ההילולא הקדושה שלו. והשם יתברך ירפא את לבבות המשפחות, ולב כל ישראל, ונוכח לגאולת עולמים מתוך רחמים גדולים.

וכאן המקום לומר לכם העוסקים בהפצת האור של רבינו הקדוש. אשריכם על המסירות נפש שלכם שאתם זוכים לעשות את מה שציווה רבי נתן שזה יהיה עיקר עסקינו, להאיר ולהפיץ את דעתו הקדושה בעולם בנקיות ובהירות וזכות.

תודה על הכל

אשרינו

במסגרת המאמרים
בנושא "בין אדם
לחבירו", נלבן הפעם
את סוגיית הקנאה
והחמדה, כפי שהיא
מתבארת במשנת רבינו
ותלמידיו.

לב בסר בחלקו של חברו

מידת הקנאה, בה נעסוק בס"ד במאמרים שלפנינו, מתחלקת לשניים, גשמית ורוחנית: הקנאה שהאדם מקנא את חברו בהצלחתו הגשמית בממון וכבוד וכיו"ב, והקנאה שמקנא את זולתו בהצלחתו הרוחנית בתורה ותפילה ועבודת ה'.

במאמרינו זה נתמקד בס"ד בקנאה הגשמית, ובמאמר הבא נבאר בס"ד בהרחבה את ההתייחסות הנכונה לקנאה הרוחנית.

וזה החלי בס"ד:

"לב בוסר בחלקו של חברו"

כמו כל מידה, כך גם מידת הקנאה, זוכה להתייחסות רחבה בספרי רבינו. אך חיבה יתרה נודעת לביטול מידה רעה זו - שרמוזה בשמה של החסידות עצמה, "ברסלב"...

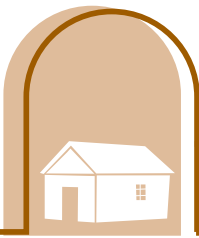
שכן, על אף שהסיבה הגשמית מדוע אנו נקראים חסידי 'ברסלב' היא על שם העיירה בה גר רבינו עד סמוך לאחרית ימיו¹, ובה התבססה החסידות². הרי שרבינו הוא זה שקבע שְׁנִקְרָא על שם עיירה זו³,

1. מאלול תקס"ב עד אייר תק"ע, אז עבר לאומן ונסתלק שם כעבור חצי שנה בערך, בח"י תשרי תקע"א.
2. שם התקרב אליו מוהרנ"ת, תיכף לאחר כניסתו לשם בחודש אלול תקס"ב.
3. עיין בספר חיי מוהר"ן, וזה לשונו: "עוד שמעתי שפעם אחת סמוך לכניסתו לברסלב מזוג לו כוס יין לקידוש ונשפך על הארץ, ומזוג לו כוס אחר וקידש עליו, ואחר כך אמר: היום נטענו שם 'ברסלב' חסי-דים, ושם זה לא ישתקע לעולם, כי לעולם יהיו אנשי שלומנו נקראים על שם עיר 'ברסלב', וכן היה כמפורסם. ופעם אחת אמר בביתו של הרב הקדוש דודו רבי ברוך ז"ל: דודי רצה לישב בברסלב ולא נתיישב

המדור מוקדש לעילוי נשמתו של החסיד ר' שלמה אהרן ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ע"ה

ר' שלמה אהרן ז"ל היה מצויין ביותר בעניינים שבין אדם לחבירו. בהזדמנות כלשהי כששאלו אותו מדוע כמעט ואין התייחסות בספרי רבינו ז"ל לכל הנושא של בין אדם לחבירו לעומת ספרים אחרים. בתגובה, עבר ר' שלמה אהרן תורה אחר תורה בליקוטי מוהר"ן, והוכיח איך שברוב התורות של רבינו הקדוש מוזכר אודות חשיבות ומעלת תיקון המידות, שעל ידם עיקר השלימות של בין אדם לחבירו.

יהי זכרו ברוך, ויהי מדור זה לעילוי נשמתו.

בין אדם לחברו / מידת הקנאה (א)

שְׁלֵטִיד.

(פרפראות לחכמה, סימן טו, אות ח)

פי זה ידוע שְׁהַעֲקָר לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ גַם עֵתָה בְּחִינַת הַגְּאֻלָּה, בְּבְחִינַת "קִרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה", כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל שֶׁשֶׁם טוֹב וְלֹא. וְכָל דְּבָרֵי הַצְּדִיקִים, בְּפֶרֶט דְּבָרֵי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ וְזָרוּנוּ לְבָרְכָה, כָּלֵם הֵם עֲצוֹת לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹתֵינוּ עֵתָה גַם עֵתָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא.

(ליקוטי הלכות, הודאה ו, י)

כך שכל המתקרב לעניינו של רבינו, טועם טעם הגאולה, וזוכה לפי בחינתו שיהיה לבו "לב בוסר" בחלקו של חברו, ולא תהיה לו שום קנאה וחמדה לזולתו.

וככל שמתקרבים ונכללים בצדיק האמת, נשמת 'משה משיח', כך הולכת ומתקררת חמימות הקנאה.

כִּי פֶּאֶשֶׁר נִכְלָלִים בְּבְחִינַת מִטָּט, שֶׁר וְאוֹר הַפְּנִים הַמּוֹבֵא בְּפְנִים, דְּאִיהוּ רָשִׁים בְּשֵׁם 'מִשָּׁה', גִּמְטְרִיָּא שֶׁכִּכְיָה, נִתְשַׁבֵּחַ יוֹתֵר תַּחֲמָה וְהַחֲמִימוֹת, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, שֶׁהֵיא הַכָּל חַמִּימוֹת הַקִּנְיָנָה שֶׁל כָּל אֶחָד בְּחֵלֶק חֲבֵרוֹ. וְאִי דְלִינָן טָפִי הֵנוּ מְקַלְנָן [= לשון קולא] מִהִבְלָא, לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד שֶׁמֶח בְּחֵלְקוֹ.

(ביאור הליקוטים, תורה יג)

ובכן, טרם ניכנס לבאר ענין מידה זו על פי המבואר בספרי רבינו ותלמידיו, נקדים ונבאר בקצרה עניינה של מידה רעה זו, כפי שהיא מתבארת בנגלות התורה.

"לא תחמוד" ו"לא תתאוה"

הדיברה העשירית של עשרת הדברות, היא:

לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ, לֹא תַחְמֹד אִשְׁתּוֹ רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ וְשׁוֹרוֹ וְחֲמֹרוֹ, וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ.

(שמות כ, יד)

אמנם, אינו עובר על לאו זה, אלא כשעושה מעשה - שהולך ומ'פציר' בחברו עד שקונה ממנו את הדבר שחמד⁶. וכפי שאמרו במכילתא:

ואף נתן לך הסבר רוחני:

דְּאִיתָא בְּמִדְרָשׁ עַל פֶּסוּק "וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר" - "אֵל תִּקְרִי בָשָׂר אֶלָּא בָסָר", שִׁיחִיָּה כָּל אֶחָד בּוֹסֵר בְּחֵלֶק שֶׁל חֲבֵרוֹ. "לֵב בָּסָר" אוֹתִיּוֹת "בְּרִסְלָב".

(חיי מוהר"ן, שלט)

כוונתו של רבינו על המדרש שמדבר על כך ש"חן המקום על יושביו", וגם אם מקום מושבו של האדם גרוע בהרבה מהמקום בו הוא נמצא כעת, עדיין הוא מתגעגע למקום מושבו⁴. ומסיים המדרש ואומר:

אֵף לְעֵתִיד לְבֹא כֵן, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִסְרֵתִי אֶת לֵב הָאָדָם מִבָּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר", לֵב בָּסָר בְּחֵלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

(בראשית רבה, פרשה לד סימן טו)

וְרָצָה לִזְמַר, שֶׁכָּל אֶחָד יֵמָאס וְיִבְזֶה חֵלֶק חֲבֵרוֹ, שִׁישְׁמַח בְּחֵלְקוֹ וְלֹא יַחְמֹד שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ. וְמֵה שֶׁכָּתַב "אֵף לְעֵתִיד כֵּן", רָצָה לִזְמַר, כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעֵנָן לְשׁוֹב הַמְּקוֹמוֹת, כֵּן יִהְיֶה לְעֵתִיד גַּם בְּכָל הַדְּבָרִים שִׁיחִיָּה חֵן דְּבָר עַל בְּעָלָיו לְבַד וְלֹא לְאַחֵרִים.

(עין יוסף ומתנות כהונה)

שכן, בבוא הגואל יסיר ה' מאתנו את מידת הקנאה והחמדה.

וְהוּא מֵה שִׁיעַד לָנוּ הַנִּבְיָא עַל הַזְּמַן הָעָתִיד, שֶׁלְמַעַן תִּהְיֶה טוֹבָת יִשְׂרָאֵל שְׁלָמָה, וְנִקְדִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַסִּיר מִלִּבָּבֵנוּ הַמִּדָּה הַמְּגַנָּה הַזֹּאת, וְאִי לֹא יִהְיֶה צֶעַר לְאֶחָד בְּטוֹבַת הָאַחֵר, וְגַם לֹא יִצְטָרֵף הַמַּצְלִיחַ לְהַסְתִּיר עֲצָמוֹ וּדְבָרָיו מִפְּנֵי הַקִּנְיָנָה, וְהוּא מֵה שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה יא) "וְסִרָה קִנְיַת אֶפְרַיִם וְצִרְיֵי יְהוּדָה יִפְרְתוּ אֶפְרַיִם לֹא יִקְנָא אֶת יְהוּדָה" וְגו'.

(מסילת ישרים, פרק יא)

ודבר זה אף מורה על שלימות האמונה וההשגה שתהיה אז, אשר כל אחד יהיה דבוק בשורשו האמיתי, ולכן תתבטל הקנאה והחמדה.

כִּי פֶּאֶשֶׁר יִהְיֶה כָּל אֶחָד דְּבוּק בְּשָׂרָשׁ נַשְׁמָתוֹ, יִמְשֹׁךְ לְבֹו רַק לְמֵה שֶׁשָּׂדָה אֵלָיו, הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת.

(שם משמאל, פרשת במדבר, שנת תרע"ג)

ועל שמה של הבטחה עתידית זו, אנו נקראים בשם "ברסלב" - שיהיה "לב" כל אחד "בוסר" בחלקו של חברו...

כִּי זֶה כָּל חֶפְצוֹ וְכָל יִשְׁעוֹ וְלֹא, לְהֵאִיר הָאֱמֶת בְּעוֹלָם, וְלְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶץ שְׁלָמָה וְאַמִּתִּיּוּת מַעֲיֵן הַהִנְהָגָה

שם, ואני יושב בברסלב. וכן מפורסם עוד בין אנשי שלומנו דיבורים הרבה בענין ישיבת ברסלב, והמוכן מדבריו, שהיו לו ז"ל בענין ישיבתו בברסלב סודות נוראים ונפלאים מאד" (חיי מוהר"ן, קטו).

4. עיי"ש ב' סיפורים נפלאים כיצד השתקקו בני עיר מסוימת לחזור לעירם, על אף שמזג האוויר וצפיפות האוכלוסייה בעירם היו מהגרועים ביותר, וכראות זאת האמוראים [רבי שמעון בן לקיש ורבי יוסי] אמרו: "ברוך שנתן חן מקום בעיני יושביו".

5. כמוכן שאין דבריו העמוקים מובנים אלא למי שמעיין היטב בתורה י"ג ובביאוריו שעליה, אך לא נמנענו מלהעתיק את דבריו, ואכמ"ל.

6. אף ששילם על כך במיטב דמיו, כן הוא דעת הרמב"ם. ונחלקו בזה הראשונים, ואכמ"ל.

יכול אפילו חומד בדבור, תלמוד לומר "לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך", מה להלן עד שעושה מעשה, אף כאן עד שעושה מעשה.

(מכילתא, שם)

וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך⁷:

כל החומד עבדו או אמתו, או ביתו או כליו של חברו, או כל דבר שאפשר שיקנהו ממנו, והכביד עליו רעים והפציר בו עד שלקחו ממנו, הרי זה עובר ב"לא תחמד".

(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שנט סעיף י')

אמנם, בעשרת הדברות שחזרו ונשנו בפרשת ואתחנן, נוספו כמה מילים:

ולא תחמד אשת רעה, ולא תתאנה בית רעה שדהו ועבדו ואמתו שורו וחסמו, וכל אשר לרעה.

(דברים ה, יח)

והוספה זו היא 'לאו' בפני עצמו על עצם התאוה בלב, כמו ששינו במדרש:

מנין שהוא מזקק על התאוה שהיא בלב, כדי שלא יבוא לידי חמור, תלמוד לומר "לא תתאנה בית רעה", לחיוב על התאוה בפני עצמה, ועל החמור בפני עצמו. נמצאת אומר שהם שני לאוים.

(מדרש תנאים, שם)

וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך⁸:

כל המתאנה ביתו או אשתו וכליו של חברו וכל ביוצא בזה, פיון שחשב בלבו איך יקנה דבר זה ונפתה בלבו בדבר, עבר בלא תעשה של "לא תתאנה", ואין תאוה אלא בלב בלבד.

(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שנט סעיף י')

הא למדת, שהמתאנה עובר בלאו אחד, והקונה דבר שהתאוה בהפציר שהפציר בפעלים עובר בשני לאוין, לכה נאמר: "לא תחמד" ו"לא תתאנה". ואם גזל, עובר בשלשה לאוין.

(שם, סעיף יב)

ואל תתמה לומר: ואיך יהיה בידו של אדם למנוע לבבו מהתאוות אל אוצר כל כלי המדה שיראה ברשות חברו והוא מקבל ריק וריקם, ואיך תבוא מניעה בתורה במה שאי אפשר לו לאדם לעמוד עליו? - שנה הדבר אינו כן, ולא יאמרו אותו זולתי הטפשים הרעים והחטאים בנפשותם. כי ביד האדם למנוע עצמו ומחשבותיו ותאוותיו מכל מה שירצה, וברשותו ודעתו להרחיק ולקרב הפצו בכל הדברים כרצונו. ולבו מסור בידו, על כל אשר יחפץ יטנו.

וה' אשר לפניו נגלו כל תעלומות, חפש כל חדרי בטן רואה פליות ולב, אין אחת קטנה או גדולה טובה או רעה

מכל מחשבות האדם נעלמת ממנו ולא נסתרת מנגד עיניו, ישיב נקם לעוברי רצונו בלבבם, ונוצר חסד לא לפים לאהביו הפנים לעבודתו מחשבותם. שאין טוב לאדם כמו המחשבה הטובה והזכה, כי היא ראשית כל המעשים וסופן.

(ספר החינוך, מצוה תטז)

"גזל" באמצעות מחשבות של "חמדה"...

עוצם הסכנה והנזק שיש בעצם 'מחשבת' החמדה והקנאה, מגלה לנו רבינו בתורה ס"ט ליקוטי מוהר"ן, שם הוא מבאר בתחילה שכשהאדם גזול את ממון חברו הוא עלול לגזול בכך גם את נפשו ונפש בניו ובנותיו (עיי"ש באריכות), ואז הוא מזהיר גם מפני מחשבות של חמדה וקנאה בממון חברו, ואומר:

כי דע, כי גם על ידי חמדה ותאוה והשתוקקות שיש לו לממון חברו, גם על ידי זה יוכל לגזול. כי המחשבה יש לה תקף גדול, כמבאר במקום אחר, ועל כן יוכל להיות שיהיה להאדם ממון גזלה, אף שלא גזל כלום בנדים.

וזהו האסור הלאו החמור שבשעשרת הדברות, "לא תחמד", כי החמדה בעצמה הוא אסור חמור מאד וחסמא לצלן, כי יש בת החמדה לגזל ממנו ממנו, ונפש בניו ובנותיו פגול. ועל כן יש אסור אפילו במחשבה לשלח יד בפקדון, כמו ששינוי בבבא מציעא (דף מ"ג:) 'החושב לשלח יד בפקדון' כי הפקדנה היא רק אם חב על זה כמו השולח יד ממש, אבל אסור יש בנדאי לכלי עלמא פגול.

(ליקוטי מוהר"ן, סט)

בעת שאמר רבינו תורה זו, בראש השנה שנת תקס"ו⁹, אירע כך בפועל ממש; אחד קינא בחברו העשיר, וגרם לכך שלא יהיו לו בנים ואף יאבד את אשתו רחל.

וכמסופר בחיי מוהר"ן:

זה שיד למאמר "חמר אסור גזלה" (סימן ס"ט). בשעה שאמר רבנו ז"ל המאמר הנ"ל, עמד אז לפניו איש עשיר אחד שלא היו לו בנים, ואחר איוה ימים הפציר העשיר הנ"ל את רבנו ז"ל להתפלל עליו שיהיו לו בנים. השיב לו רבנו ז"ל: הלא אמרת לך תורה על ראש השנה. ולא הבין פגנתו.

ואחר-כך נודע לו שפגנתו היא, כי בפרסלב היה איש אחד שירד מנכסיו, והיה להאיש הנ"ל קנאה גדולה על העשיר הנ"ל שעלה למעלה ונתעשר כל כך, וזה זמן לא כפיר אשר היה בשתפנות עמו, והיו לו מעות הרבה יותר מהעשיר הנ"ל ולבסוף ירד מפדגתו כל כך, ועל כן הייתה לו עליו קנאה גדולה. גם לקח אצלו מעות מזמן ולא החזיר לו. ורמז לו רבנו ז"ל שבשביל זה אין לו להעשיר הנ"ל בנים, כמבאר היטב במאמר הנ"ל.

אך במאמר הנ"ל מבאר שלפעמים מתגבר את עצמו

7. השו"ע פסק כדעת הרמב"ם, אמנם יש סוברים שיש איסור גם בלב, וכמו שכתב הסמ"ק: "ואף על גב דאמרין במכילתא 'יכול בדברים תלמוד לומר ולקחת לך מה להלן מעשה אף כאן מעשה', מכל מקום נראה שאף בלב אסור, אך אינו נגמר להתחייב עליו עד שיעשה מעשה" (סמ"ק, מצוה יט). ועכ"פ לכו"ע מידת חסידות היא להימנע מהמדה בלב, וכלשון הערוך השולחן: "ואף על פי שממדת חסידות שלא לחמוד כלל אפילו בלב מה שיש לחברו, מכל מקום בלאו דלא תחמוד אינו עובר רק בעושה מעשה" (ערוך השולחן, חושן משפט, סימן שנט סעיף ח).

8. כדעת הרמב"ם, אף שנחלקו בזה הראשונים.

9. וראה בערוך השולחן שכתב: "ולא דלא תתאוה, אף על גב דתאוה היא בלב, מכל מקום אינו עובר בתאוה לכו בלבד, אלא אם כן מחשב בלבו איך להשיגה מחברו, וכיון שגומר דבר זה בלבו עובר על 'לא תתאוה'. וראה דתאוה אינה בלב בלבד, שהרי במתאונים כשהתאוה בשר קראם התורה 'העם המתאונים', והם הרי השתדלו להמציא תאוותם. וכן הוא הלאו דלא תתאוה" (ערוך השולחן, חושן משפט, סימן שנט סעיף ח).

10. יחד עם תורות נח-נט השייכות לתורה דגן.

להתגבר כנגד כל הגזלנים
העומדים עלינו ברוצחי נפשות חס
ושלום, להכניעם ולהשפילם עד עפר,
ולהוציא בלעם מפיהם. ולא יהיה להם
שום פת לגע בנו ובממונינו כלל.

(ליקוטי תפילות, סח-סט)

הסיבה הפנימית לקנאה

הקנאה יש בה כמה מדרגות:

יש מי שסבלותו רבה כל כך, עד שאם יראה לחברו
איזה טובה יתעשר בעצמו וידאג ויצטרע, עד שאפילו
הטובות שבידו לא יחננהו מצער מה שהוא רואה ביד
חברו. והוא מה שאמר עליו החכם "ורקב עצמות
קנאה".

אמנם יש אחרים שאינם מצטערים וכוזבים כל כך,
אף על פי כן גרישו בעצמם איזה צער ... ותרצה
שביניהם אפטר שיאמרו דברים כשמים, או מודים
על טובתו, אך לבם רעה בקרבם, והוא דבר יאדע על
הרב ברב בני האדם, כי אף על פי שלא יהיו בעלי
קנאה ממש, אמנם לא נקו ממנה לגמרי. כל שכן אם
בעל אמונתו מצליח בה, שפבר כל אמן סני לחבריה,
וכל שכן אם מצליח בה יותר ממנו.

(מסילת ישרים, פרק יא)

והסיבה הפנימית לכל סוגי ומדרגות הקנאה, היא אך ורק חס'
רון אמונה. שכן:

לו ידעו ולו יבינו כי אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו
במלא נימא, והכל באשר לכל מה' הוא, כפי עצתו
הנפלאה וחקמתו הבלתי נודעת, הנה לא היה להם
טעם להצטרע בטובת רעיהם כלל.

(שם)

ה'קנאה', כמוה כהתרעמות על מידותיו של הקב"ה, מדוע
הוא נותן משהו מסוים לפלוני ולא ל... וכדברי בעל הארחות
צדיקים:

אם הוא מקנא בקצו של אדם או בגבורתו או בעשרו,
הרי אינו חפץ במה שגור הבוה' לתפרו. וזה הו'מה
לעבד שיש לו תלונות על מעשה אדוניו ואינו מתר'
צה בעניני אדוניו - אין זה עבד נאמן. וכל שכן שאין
להתרעם על הבוה' ותפרו, אשר כל מעשיו ישרים
ונכוחים, שאין להרהר אחריו.

(ארחות צדיקים, שער הקנאה)

כך שהדרך להינצל ממידת הקנאה היא: להעמיק במחשבות
אמונה.

ויהא גבור הפוכש את יצרו על ידי העמק במחשבות
טהורות, שיאמין באמונה שלמה שאין אדם נוגע במה
שמוכן לחברו, ואפילו אם היה הוא יחיד בעולם לא
יעדיף להרויח יותר ממה שגור עליו, ואם יתוספו

בקנאה וחסמדה גדולה כל כך על מעות חברו, עד שעל-
ידי זה לוקח ממנו אף את אשתו. וכן היה, שאחר כך
סמוך לפטירת רבנו ז"ל צוה לאנשיו שיאמרו להעשיר
הנ"ל שיגרש את אשתו ויקח אשה אחרת ויוליד בנים.
וכן עשה, וגרש את אשתו אחר פטירת רבנו ז"ל כמה
שנים, ובתוך זה הזמן נפטרה אשתו של האיש הנ"ל
שהיה לו קנאה על העשיר הנ"ל, ואז לקח האיש הזה
את אשת העשיר הנ"ל, ונתקמו כל דברי רבנו ז"ל
המקומים בפאמר הנ"ל. והעשיר הנ"ל לקח לו אשה
אחרת, והיו לו ממנה בנים.

(חיי מוהר"ן, כט)

◆◆◆

ללמדך, שהחסדה והקנאה בממון חברו - אף במחשבה לבד
- מסוכנת ומזיקה עד מאד, ואף נחשבת לגזילה ממש¹¹, כפי
שמתבטא מוהר"ן בתפילתו על תורה זו:

רבנו של עולם, אתה יודע כמה נפשות שקעו בעון
זה של תאות ממון, אשר על ידיה נופלים קצתם
בגזלות ממש, וקצתם בהמדות ותאוות גדולות לממון
חבריהם, שגם זה נחשב לגזלה ממש!

(ליקוטי תפילות, סח-סט)

כך שעל האדם להתחנן לפני ה' שיציל אותו מ'לגזול' את חברו
ע"י החסדה, וכתפילתו של מוהר"ן:

רבנו של עולם, שמרני והצילני מזה. שמרה נפשי
והצילני מכל מיני גזלות, הן מגזלות ממש, שלא אגזול
את חברי אפילו שוה פרוטה אפילו בשוגג ובטעות,
ואפנה לומר משלי. והן מגזלות עלידי חסדה ותאוה
חס ושלום, שגם עלידיה יבולין לגזל חס ושלום,
כאשר הודעתני עלידי חסמה הקדושים. ובני להנצל
מכל זה, ובני שאהיה נקי מכל מיני גזל שבעולם. עזרני
שלא אסתפל כלל על מה שיש לחברי, ולא אכסוף ולא
אחמד את שלו כלל.

(שם)

וכמו כן, על האדם לשוב בתשובה שלימה על כל המחשבות של
חסדה, שחמד והתאוה לממון חברו במחשבת הלב לבד, ולתקן
את הפגמים שפגם בזה. וכפי שמתחנן מוהר"ן בתפילתו:

ונזכה לעשות תשובה שלמה באמת על כל המחשבות
וההמדות שהיה בלבינו עד עתה לממון וחספי חברנו.
ונזכה לתקן באמת כל הפגמים שפגמנו על ידי העון
הגדול הזה של לא תחמד. ומעתה נזכה לשבר ולבטל
כל אלו המחשבות וההמדות והתאוות של ממון
וחספיים, ולא יעלו עוד בלבינו כלל.

(ליקוטי תפילות, כג)

וכמובן, להתפלל שלא תעלה קנאת אדם עליו ועל ממונו, ולא
יגרמו לו נזק וסכנה ח"ו.

ותצילני ותשמרני ברחמי הרבים, שגם לא יהיה פת
לשום אדם שבעולם לגזל אותי כלל, לא בידיים ולא
על ידי חסדה, מפל שכן שלא יהיה לו פת לגע בנפשי
חס ושלום, או בנפש אשתי ובני ובנותי ויוצאי חלצי.
רק תתן פת לנפשי ולכל הנפשות התלויות בי, שנוזקה

11. אמנם, התיקון לגזילה מסוג זה קל יותר. "ודע, שעל ידי צדקה יוכל לתקן ממון גדולה שיש לו, היינו שגזלו על ידי חסדה. כי גזילה ממש אין לה תיקון עד שישב את הגזילה, וכן
אם גזל את הרבים צריך לעשות בהממון שגזל צרכי רבים. אבל אם יש לו ממון גדולה על ידי חסדה כנ"ל, זה יכול לתקן על ידי צדקה, שעל ידי צדקה יתקיים כך, היינו שיתקיים אצלו
ממנו, אף שהיה של גזילה על ידי החסדה" (שם).

הקנאה ברמת החיים של העשירים

לסיום מאמר זה, מחובתנו להזכיר - עכ"פ בקצרה¹³ - סוג של קנאה נוספת, אשר ממנה סובלים רבים וטובים.

אין זו קנאה אישית שמקנא האדם במישהו מסוים, אלא קנאה כללית שמתעוררת בקרבו בראותו את בני גילו חיים בהרחבה ובעושר, ומתוך כך מתעורר להרחיב את גבולו מעבר לכוחותיו ויכולותיו.

וכלשון בעל הארחות צדיקים:

הקנאה ... אין אדם נמלט ממנה. כי אנחנו רואים, אשר כל בני אדם נמשכים איש אחר רעהו, כי כאשר הוא רואה שחברו קונה קנין מעניני העולם, הן ממיני מאכלים, הן ממיני בגדים, או בונה בית, או מאסף ממון, אז הוא מורח להשיג כזה, כי הוא חושב: 'חברי יש לו זה, גם לי יהיה כך'. ודבר זה רמז שלמה המלך: "וראיתי אני את כל עמל ואת כל פשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו"¹⁴.

(ארחות צדיקים, שער הקנאה)

דבר זה נכון במיוחד באחרית הימים, אשר הקב"ה מנהיג את עולמו יפה יותר, ורמת החיים הכללית עלתה בהרבה, ובהתאם לכך אף ההוצאות מרובות פי כמה וכמה,

ומה שמוציא עכשו בעל הבית פשוט, ואפילו 'מקבל'¹⁵ חשוב, הוא יותר מההוצאות של הנגידים שבשנים הקודמים, פדיוע ומפרסם כל זה.

(שיחות הר"ן, שו)

כשמאידך, גם אפשרויות הרכישה והקנייה רבות ונגישות יותר. וכתוצאה מכך - גם מי שמצד עצמו הוא עני, ודחוק מאד בממון, מקננת בלבו חמדה גדולה להתרחב ולחיות חיי רווחה ועושר.

כמו ששכיח עכשו, שכל אחד רוצה דיקא להרבות צרכיו להתנהג בדרך הנגידים, ואפילו עניים ואביונים וקטנים במעלה מסתכלין בכל עת להתנהג בגדולות, במלבושים נאים ובדירות נכלים נאים.

ומכל שכן מי שיש לו עשירות קצת, שהוא עכשו עני ביותר, מחמת שמסתכל תכף בגדולות, ולא תשבע עינו לעולם במה שיש לו. כי תכף שיש לו מאה אדומים, הוא מתנהג כד ששקרח לו לפרנסתו יותר מקאמנים אדומים. ואם השם יתברך נותן לו אלף אדומים או יותר, הוא מרבה בכלי כסף ובשאר הנקודות גדולות, עד שיש לו דחקות פרנסה לפי דעתו.

(ליקוטי הלכות, קידושין ג, ד)

וכשמתרגלים לחיי רווחה, נדמה לו לאדם "כאילו חיו תלויים

סוחרים כמותו לאלפים ולרבות לא יחסר ממה שקצוב לו. ויתרצה במה שהוא רצון הבורא, הצור תמים פעלתו, ולכל אחד דטבא ליה עבדי ליה.

(פלא יועץ, ערך קנאה)

♦ ♦ ♦

על האדם להאמין באמונה שלימה ולדעת בידיעה ברורה, שהתנאים שנתן לו ה' - בגוף ונפש וממון - הם התנאים המדויקים ביותר עבורו, ורק כך רוצה ה' שיעבוד אותו.

וגם אם השני יש לו "עושר מופלג" והוא סובל מ"עניות ודחקות גדול", אין לו מה להתרעם ולקנאות, שכן הכל במידה ובמשקל ובמשפט-אמת מאת הקב"ה.

וכלשונו הזהב של מוהרנ"ת:

צריך האדם לידע, שכל מה שעובר עליו בכל יום ויום כל מי חיו - הכל בצדקה ובמשפט, בחסד וברחמים. כי ישר משפטו ותרבו, כי בחירתו היא דיקא באפן זה שמתנהג עמו בכל יום ויום. כי ה' יתברך ברחמי שכל בדעתו, שזה האדם עקר בחירתו בשיהיה עשר מכלל, וזה האדם עקר בחירתו על ידי עניות ודחקות גדול, וכן בשארי ההרפתקאות וכו', כי הכל בשביל הבחירה, שהוא בחינת משפט כנ"ל.

ובזה טועים רב בני אדם, שכל אחד אומר: אם היה לי פרנסה היה עובד ה'. ואם כן, לפי דבריו הקדוש ברוך הוא בא חס ושלוש בטרונא ועלילה עמו, שהוא רוצה שיעבד ויעסק בתורה אף על פי שאינו יכול מחמת דחק הפרנסה. ואם כן, הרי הוא מהרהר אחר משפטו של ה' יתברך, כאלו חס ושלוש הוא יתברך מעות המשפט נגדו. וזה הפגם גדול ביותר! כי כשהמהרהר אחר משפטו של ה' יתברך, זהו עקר בחינת פגם המשפט שממש באים כל הקלקולים הנ"ל.

על כן צריך כל החפץ באמת לחוס על עצמו שיזהר מאד מלומר בדברים האלה, רק ידע ויאמין שבחירתו תלויה דיקא באפן זה שה' יתברך מתנהג עמו. ויאמין שכל לטובתו ויהיה רגיל לומר "כל מה דעבד רחמנא לטב עבדי", ובנדאי יש דרך שדיקא על ידי זה הדחקות והיסורים והבלבולים ותקרב לה' יתברך¹².

(ליקוטי הלכות, ראש חודש ו, יא)

12. המשך דבריו: "ואם קשה לו לקבל ולסבול היסורים והדחקות, יצעק ויתפלל לה' יתברך שיושיעו ויעזרוהו, ובוה בעצמו יתקרב לה' יתברך ויעבדהו, כי ה' יתברך מתאוה לתפילתם של ישראל, וכמו שכתוב וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני. כי אין שום עצה ותחבולה נגד כל הצרות וההרפתקאות ודחקות וטרדת הפרנסה העוברים על כל האדם בכל עת ועת, כי אם לצעוק ולזעוק ולהתחנן לפני ה' יתברך ולבכות לפניו כתינוק הבוכה לפני אביו שימלא מחסורו. וכשילך בדרך זה, ירויח תמיד הרבה ריוח האמתי והנצחי. כי על פי רוב יפעל בבקשתו הרבה, כי ה' יתברך שומע תפילת כל פה, וכמו שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו וכו'. ואפילו אם לפעמים ח"ו לא יתקבל תפילתו, כי זמנין דשמע זימנין דלא שמע, על כל פנים הרויח שקיבל עצמו לה' יתברך על ידי זה, כי אין שום דבר שיקרב וידבק את האדם לה' יתברך כמו התפילה, שהיא עיקר התחברות ודבקות של ישראל לה' יתברך, כמו שמבואר בליקוטי תנינא סימן פ"ד. אבל זה שאומר האדם: אם היה כך הייתי עוסק בתורה וכו', אין זה עצה כלל והוא פוגם בזה הרבה, בחינת פגם המשפט כנ"ל, כי כל אחד צריך לבקש ממקום שהוא שם את ה' יתברך, כמו שכתוב ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וכו', 'משם' דייקא, ממקום שאתה שם, מכל מה שעובר עליך, וכמוכא בשם הבעל שם טוב זכרוננו לברכה".

13. שכן, ענין זה של רמת החיים הגבוהה, במותרות ולוקסוס, היא סוגיא רחבה שראויה להתייחסות נרחבת בפני עצמה, ועוד חזון למועד א"ה.

14. ומסיים שלמה את הפסוק ואומר: "גם זה הבל ורעות רוח" (קהלת ה, ד).

15. 'מקבל' הוא מי שחי מתרומותיהם של אחרים.

בזה, ואין שום אפשרות לקמץ בהם כהוא-זה...

ועינו לא תשבע בקל זה ... ועדן אינו מספיק לו לרבו
צרכיו שהרבה על עצמו, כאלו הוא נולד עם כל זה, כאלו
חיו תלויים בזה, ונדמה לו שאי אפשר לו לקמץ בשום
דבר!¹⁶

(שם)

כך שנוצר מצב שאנשים רבים חיים ברמה גבוהה מיכולתם, ובעוד
שמצבם הכספי דחוק, הרי שחיהם מתנהלים בצורה המתאימה
לנגידים ועשירים...

הן על כך נאמר:

טוב איש חונן ומלון, וכלכל דבריו במשפט.

(תהלים קיב, ה)

טוב איש חונן ומלון וגו' - שחונן דלים ומלון להם ואינו
מדקדק לומר אין יכלת בדי. ואת דבריו הצריכו לו,
במאכל ובמשטה ובכסות, מכלכל במשפט ובמדה, וחס
על נכסיו.

(רש"י, שם)

ולא רק 'שבח' יש כאן, אלא 'אזהרה' לכל אדם:

שצריך כל אדם, לפי מדרגתו ולפי מעמדו, להזהר מאד
לכלכל דבריו במשפט, לנהוג את ביתו כראוי לו, כמו
שפרש רש"י שם, ולא לחמד ולהתאווה מה שאין ראוי לו.
ולהסתכל בכל דבר רק על התכלית, שצריך מזה כבוד לה'
יתברך, ולבטל גאותו וכבודו של עצמו.

(ליקוטי הלכות, ערלה ה, יד)

ועל אחת כמה וכמה שלא יתפתה להיכנס לסחרחורת של הלוואות
וחובות, כדי לחיות ברמה גבוהה יותר מיכולתו האמיתית.

וענין זה צריכים לידע מאד, וצריכים ללמד עצמו להרגיל
את עצמו בזה מאד. כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו
בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שכן 'מקבלים', אפלו
החשובים והגדולים. וצריך לזהר להסתפק במעוט ולהנהיג
ביתו כפי השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך מלבוש, או
לאשתו ובניו, אף על פי שמכרח לו, אל ידחק השעה ללוות
ולתקוף ולהיות בעל חוב, אף ימתין עד יבא עתו.

וטוב לסבל דחק אפלו במזונות וכל-שכן במלבושים
ודירות וכו', ולא להיות בעל חוב חס ושלום. ומוטב שיהיה
בעל חוב לעצמו או לבני ביתו במלבושים, מלהיות בעל
חוב להחננו או לאחרים. כי בכל עניני פרנסה צריכים
להמתין עד שיבוא עתו כפ"ל, כמו שכתוב: "עני כל אליה
ישברו ואמה נותן להם את אכלם בעתו".

(שיחות הר"ן, קכב)

מיותר לתאר את מסכנותם של אלו החיים בעשירות ורווחה מדור
מה המבוססת על הלוואות וחובות, אשר

חיהם אינם חיים מרובי הפרעון שלהם, שצריכים כמעט

בכל יום להחזיר פרעון, ואין להם חיי שעה מדאגת
הפרעון בקל עת.

(ליקוטי הלכות, ברכת המזון ד, יט)

וכמה מאושרים אלו אשר אינם הולכים בגדולות ובנפלאות מהם,
ואוכלים פת חרבה אך שלווה בה, ועל כגון דא אמר החכם מכל אדם:

טוב פת חרבה ושלווה בה מבית מלא זבחי ריב.

(משלי יז, א)

שכן:

ההצלחה המדמה אינה הצלחה אמיתית, ולפעמים אנו
רואים רשע מצליח וביתו מלא זבח רב, והצדיק מסתפק
בפת חרבה, שאין לו לחם שלם רק פת שהוא הפרוס, ולא
פרפרת אל הפת רק חרבה, ובכל זאת יהיה העני מצליח מן
העשיר ... שעקר ההצלחה היא השלווה הפנימית, שיהיה
שקט ומצליח בנפשו, ואין לו שום משבית מרגוע הנפשיית,
וזה הוא המצליח באמת הנם שאוכל פת חרבה.

(מלבי"ם, שם)

כי כל העשירים והגבירים הגדולים מודים שהעולם הזה
מלא יגונות ויסורים, כי דאגותיהם ויסוריהם רבות מאד
מאד בכל פעם ובכל יום ובכל שעה, וכמו שאמרו רבותינו
ז"ל "מרבה נכסים מרבה דאגה". ואף על פי שהמזון עם
העניים אינם מבינים זאת, ונדמה להם שאם היה להם
עשירות לא היה להם דאגות, אבל באמת הם טועים הרבה
בזה, וכנראה בחוש, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל וכנ"ל.
והעניים והבעלי בתים יש להם גם פן בודאי דאגות הרבה
וכנ"ל.

ואפלו חכמי אמות העולם המחקרים מודים לכל זה,
שהעולם הזה מלא יסורים תמיד ... מן גדולי גדולי
העשירים המפלגים עד תכלית העני שבעניים, כלם
מלאים דאגות, וטרדות הוצאות פרנסתם, ושאר יסורים
מיסורים שונים, וצרות ותרפתקאות כידוע לכל. ואפלו
קיסרים ומלכים ושרים גדולים מלאים דאגות ויסורין
ופחדים רבים בלי שעור כידוע למי שבקי בהם ובדרכיהם.
וכל זה ידוע ומבאר אפלו לחכמי האמות העולם.

ואף על פי כן אין מי שיברח מזה, כי אם בשבועת חלקו
בתורה ומצוות הקדושים, ומרצה להסתפק בתכלית
המעוט מזה העולם, כי אם לעסוק בתורה ולבלות זמיו על
התורה ועל העבודה. אז יקרא ויכול לברח מן עמל העולם
הזה, לפטר מעליו עמל ויגיעות וטרדות ומרירות נפש של
דאגות העולם הזה, ולחיות חיים אמתיים בתורה ועבודה
ה', אשר הוא חיים אמתיים בעולם הזה ובעולם הבא.

... והדברים מבארים ומוכיחים מאד למי שחפץ באמת ואינו
רוצה להטעות את עצמו. כי מי שמתלוצץ מדברים כאלו,
הוא מתלוצץ רק מעצמו, הינו שאינו רוצה לקבל עצותינו
האמתיות ופונה ערפו אליהם. כי הוא רוצה לטבע ביוון
מצולת העולם הזה, ומי ימחה בידו. יאחז כל אחד דרכו,
ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר.

(שיחות הר"ן, שח)

16. המשך דבריו: "רק בדבר אחד הוא מקמץ, והיינו בצדקה. שכשתובעין אותו לצדקה הוא משיב: צרכי מרובים והפרנסה דחוקה עכשיו. ולא ישיב אל לבו לא דעת ולא תבונה לאמר: אדרבא, מאחר שצרכי מרובים כל כך ואני נצרך להשם יתברך בכל עת ורגע, אני צריך להרבות בצדקה בכל עת. כי זאת ידיעתי הכל שהכל מהשם יתברך לבד, כי לא בכח יגבר איש, כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' לאסוף הון בעצמו, ואי אפשר להרויח פרוטה אחת בלי ישועת ה' וחסדו הגדול, כי הוא הנותן כח ועצה לעשות חיל ועשירות ופרנסה, והוא יתברך ציוה והזהיר בכמה וכמה אזהרות לחוס על דל ואביון ולתת לו בעין יפה די מחסורו אשר יחסר לו".

“זה נעשה בליל
מוצאי שבת קודש
בראשית תרפ”ד
פה מירון אצל
ציון הק’ של תנא
האלקי רשב”י
זיע”א”

סדר לימוד מפורט בש”ס ופוסקים
שכתב החסיד ר’ שמואל הורוויץ זצ”ל
בימי בחרותו עבור ידידו החסיד ר’
יעקב זאב הכהן ברזסקי זצ”ל

החסיד ר' שמואל הורוויץ בצעירותו

בית הגנזים

מאמרים
אגרות ומכתבים
והידושי תורה
בלתי ידועים

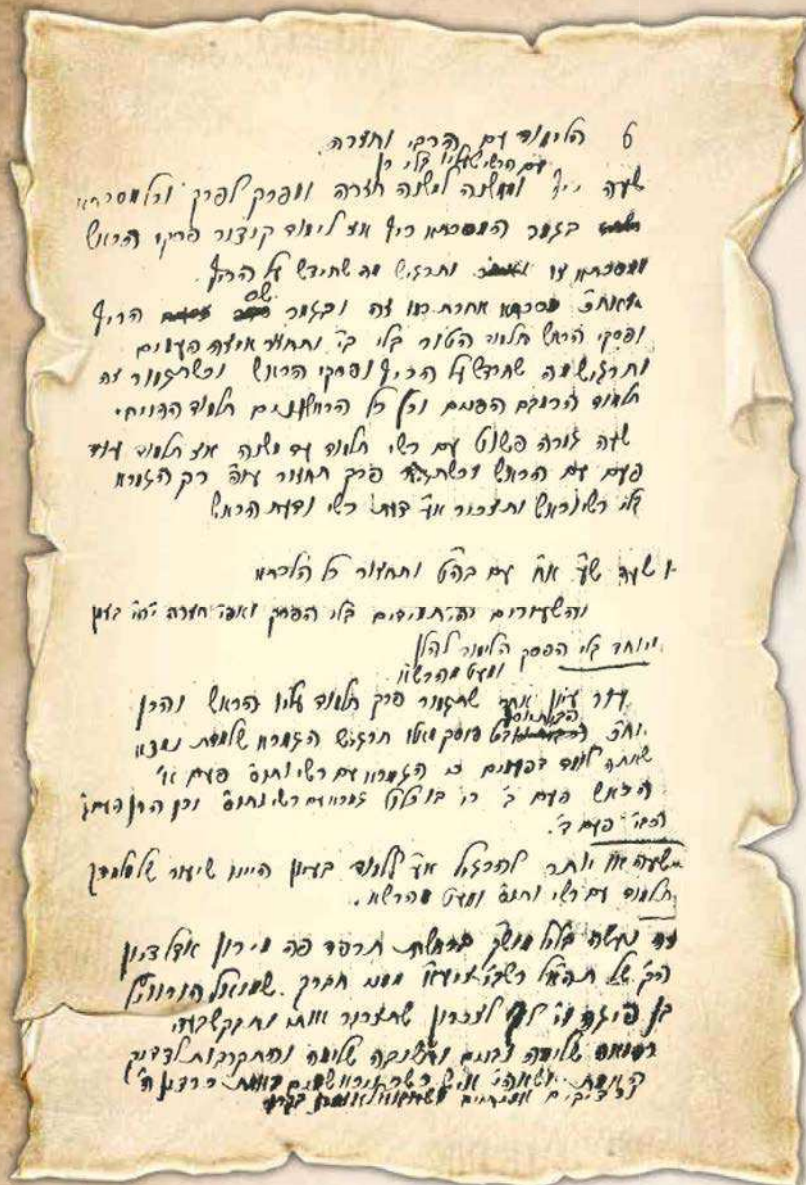
רח האיתנים תרפ"ד. בהיכל ציון העיר וקדיש' במירון יושב הנער הצפתי שמואל הורוויץ, שזה בסמוך זכה להתקרב לאורו של רבינו הק' ולהתחבר עם יחידי סגולה מאנ"ש הבאים מעת לעת לעבוד את ה' באתרא קדישא הדין.

לאחר שמחת-תורה נסעו חלק מבני החבורה איש לביתו. הבחור יענקל כהן, הלא הוא החסיד ר' יעקב זאב ברזסקי אמור היה לנסוע לאחר שבת בראשית בחזרה לירושלים, שם למד בישיבת 'תורת חיים'. במוצאי שבת, בטרם פרידתם, התוועדו יחדיו הוא וחברו שמואל בעבודת ה'. לקראת שובו של יענקל ירושלימה, התעניין שמואל על אופן לימודו של חברו עם המלמד שלו בישיבה, ולבקשתו ערך עבורו בכתב סדר לימוד הבנוי לתלפיות שלב אחר שלב, בשיטה המקנה עמקות לצד בקיאות בסוגיות הש"ס והפוסקים, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

לא עלה בידינו להשיג אלא את חלקו השני של כתב יד זה, אך יש במפורש כדי ללמד על הנעלם, והוא שופך אור על אותה תקופה בימי עלומיהם בה עסקו יחד בעבודת הבורא, בתורה ותפילה.

המגמה של לימוד 'אליבא דהלכתא' ניכרת היטב גם בסדרי 'ישיבת ברסלב לתורה ותפילה' שיסד רבי שמואל מאוחר יותר בשנת תרצ"ב, כפי שרשם והדפיס ב'פנקס חבר' של הישיבה: "שיעור גדול לימוד פוסקים, הראשונים ואחרונים בעיון עם המקור, היינו המסכתא עם הרי"ף והרא"ש וכו' עד הפסק דין, להיות בקי בהם היטב לעובדא ולמעשה, ובראשון לההלכות הנחוצות, כמו שבת, נדה, מליחה וכו'".

(מתוך ספר תולדותיו של הרה"ח ר' שמואל הלוי הורוויץ זצ"ל הנמצא בשלבי עריכה)

[...] הלימוד עם הרבי וחזרה - שעה רי"ף עם הרש"י שעליו בלי ר"ן, וממשיכה למשנה חזרה, ומפרק לפרק, וכל מסכתא. בגמר המסכתא רי"ף, אז לימוד קיצור פסקי הרא"ש ממסכתא זו ותרגיש מה שחידש על הרי"ף.

ואחר כך מסכתא אחרת כמו זה. ובגמר ש"ס הרי"ף ופסקי הרא"ש, תלמוד הטור בלי בית יוסף, ותחזור איזה פעמים ותרגיש מה שחידש על הרי"ף ופסקי הרא"ש. וכשתגמור זה, תלמוד הרמב"ם הפנים, וכן כל הראשונים תלמוד הפנים.

שעה גמרא פשוט עם רש"י תלמוד עד משנה. אז תלמוד עוד פעם עם הרא"ש, וכשתגמור פרק תחזור עוד פעם רק הגמרא בלי רש"י ורא"ש, ותזכיר את עצמך דעת רש"י ודעת הרא"ש.

שעה שולחן ערוך אורח חיים עם באר היטב, ותחזור כל הלכתא. והשיעורים יהיו תמידים בלי הפסק. ואפילו חזרה יהיה בזמן מיוחד, בלי הפסק הלימוד להלן.

שיעור עיון. אחר שתגמור פרק, תלמוד עליו הרא"ש והר"ן ומעט מהרש"א, ואחר כך הבית יוסף. ובכל פוסק מאלו, תרגיש הגמרא שלמדת. נמצא שאתה לומד ד' פעמים, כי הגמרא עם רש"י ותוס' - פעם א', הרא"ש - פעם ב', כי בו כלול גמרא עם רש"י ותוס', וכן הר"ן - פעם ג', הבית יוסף - פעם ד'.

שעה או יותר להרגיל את עצמך ללמוד בעיון, היינו שיעור של מלמדך תלמוד עם רש"י ותוס' ומעט מהרש"א.

זה נעשה לבילי מוצאי שבת קודש בראשית תרפ"ד פה מירון אצל ציון הק' של תנא האלקי רשב"י זיע"א.

ממני חברך שמואל הורוויץ בן פיגה ויהיה לך לזכרון שתזכור אותי ותבקש בעדי רפואה שלימה ובנים ותשובה שלימה והתקרבות לצדיק האמת, ושאהיה איש כשר וירא שמים באמת, כרצון ה' וצדיקים אמיתיים, ושאווא לאומין בקרוב.

אבקשה

אבקשה

אבקשה

אבקשה

בעת מיוחדת ונדירה ולקראת יום מתן תורה הושיב 'אבקשה'
לשיחה מיוחדת ארבעה אברכים השקועים בעולמה של
תורה, ומנסים מתוך ניסיונם, לפצח את החידה המסתורית;
איך בחסדיו יתברך מצליחים אברכים לחתן את ילדיהם
ולהמשיך לעסוק בתורת ה' יומם ולילה, ללא חובות | ההבדל
בין מי שקבע את עצמו בעבודת ה' לבין מי שעדיין מבלה
בחוצות: בפנימיות נפשו, בביתו, בחינוך ילדיו, ובכל תהלוכות
חיו | כל הטובות שבעולם: שמחה וחיות, עדינות ומתיקות,
עולם הזה ועולם הבא | תורתך אהבתי

נחמן כ"ץ

אורחם הנעלה

של יושבי אהל

תורה. מן מן השמים. טל תחיה. נסים. שבט לוי.

לרגע חשבנו שהגענו לדור אחר. דור המדבר. צבטנו את עצמינו לוודאות שאנו חיים בשנת ה' אלפים תשפ"ה. האנשים סביבנו נראו מפוכחים לחלוטין. אבל העובדות שהציבו בפנינו אנשי שיחנו, גילו את המציאות כפי שהיא; גם היום קורים נסים ונפלאות. גם בדורינו אנו קיים 'שבט' שלם שבשבילו נברא העולם, וכל החיות עוברת דרכו. והשבט הזה זוכה למן מן השמים. מן מסוג קצת שונה, אך באמת זהו אותו מן. לקראת חג מתן תורה, קיבצנו את החברים אברכי הכולל החשובים, הרה"ח ר' נחמן ברנ"ד שפירא שליט"א, הרה"ח ר' יעקב אהרן פלטינק שליט"א, והרה"ח ר' אליהו פפר שליט"א. השיחה המרתקת והמעוררת התקיימה אצל המארח הרה"ח ר' ישראל יצחק שפירא שליט"א בבית אביו, החסיד הגדול רבי נתן דוד שפירא זצ"ל. בית שספג השפעה רבה של לימוד תורה מתוך מסירות נפש.

לחם מן השמים

שאלת השאלות: איך מצליחים לחתן ילדים בלי חובות, ולהמשיך ללמוד?

ר' ישראל יצחק שפירא מקדים לשיחה: אברכי כולל הם כפשוטו אוכלי הקמן. לפי חוקי הטבע שחוקק השי"ת בעולם, אברך 'רגיל' שאינו עובד למחייתו, היה צריך לפשוט את הרגל. וכשמגיע עת חתונות הילדים, זמן אשר ההוצאות הכבירות עולות ומתגברות. הרי שהנס מתעצם שבעתיים, והשאלה פורצת מאליה; מהיכן ירק זה חי?

אני נפגש עם אברכים ובעלי בתים. לאברכים יש חיים טובים, בדרך כלל, אף אם יש בידם חובות, הם מסתכמים בסכומים קטנים, תשלומים נוחים, וללא ריביות. לעומת זאת בעלי בתים רבים באחוזים ניכרים שקועים בחובות גדולים ביותר. דיברתי גם עם מנהלי גמחי"ם, והם אכן אישרו לי שאכן אלו הנתונים, והדבר הוא בלתי נתפס, הכיצד ייתכן?

ההסבר ההגיני לכך הוא, שרמת החיים גבוהה יותר אצל אלו שעוסקים במשא ומתן. ואילו האברכים מסתפקים יותר במועט. אך עדיין...?

אברך כולל הוא מאושר

ר' ישראל יצחק: אברך כולל הוא מאושר, זהו סוג של מעגל, הוא מסתפק במועט שזהו אחד מהדברים החשובים ביותר.

ר' אליהו: אחד משכניי, הרבה שנים לפני שהתחלתי לחתן, אמר לי 'אתה מופקר, תתחיל לעשות משהו עם עצמך, נראה לך שיפול לך כסף מהשמים... תתחיל לחסוך לחתונות הילדים כדי שלא יבולע לך. אמרתי לעצמי הוא לא ברסלב'ר, הוא לא יודע מה זה תפילה, וב"ה זה כבר 'נוסע' בסיעתא דשמיא.

ר' ישראל יצחק: פגשתי אדם שמרוויח 40,000 ₪ רווח חודשי נקי. הוא אמר לי 'מה אתה עושה, איך תחתן ילדים אם אתה לא עובד?' שאלתי אותו, אם יש לו חובות? הוא ענה לי, כן, בערך 300,000 ₪. אמרתי לו 'אני מרוויח רק כמה אלפים בודדים בחודש', והחובות שלי (באותו זמן) כ- 20,000 ₪. הוא 'פתח עיניים' ושאל אותי 'איך זה יכול להיות?' אמרתי לו 'אתה צריך לפצות על מה שאתה לא נמצא בבית, ואז ההוצאות גדולות...'

הסתפקות במועט, הוא הדבר שנותן לאדם את היכולת להמשיך לחיות כמו אדם שלא צריך כל הזמן לרדוף אחרי מה ש'החברה' רוצה ועושה.

ר' אליהו: צריך להבהיר ולומר, שגם מי שעובד לפרנסתו וסומך על ה' יתברך ומשתדל לקבוע עיתים לתורה, גם לו יש בודאי סייעתא דשמיא, וגם הוא מצליח לחתן את ילדיו ללא חובות מיוחדים. רק אנחנו רוצים להבהיר ולהדגיש את הנקודה הזו, ששבט לוי הוא העיקר, כיוון שזכה להקדיש את חייו לתורה.

ר' יעקב אהרן: צריך מאד לחזק את הצעירים שלא ליפול בדעתם, ישנם רבים שחושבים שהפרנסה צריכה מיד להיות מסודרת, וכשיש קצת לחץ מיד הם נופלים. צריך לקוות ולצפות לישועת ה'. לדעתי אם אחד מתלבט אני חושב שראוי מאד שישאל דעת תורה בדבר, ולא יחליט על דעת עצמו.

חשוב מאד להגיד את זה, כי בזמנים הללו, עם כל הניסיונות החדשים שנוצרו, פשוט סכנה גדולה לצאת לעבוד. המציאות היא שבית של אברך זה משהו אחר, כל החינוך הוא אחר, והבן אדם עצמו הוא אחר לגמרי.

ר' ישראל יצחק: אבי (החסיד המופלא ר' נתן דוד שפירא זצ"ל) היה אומר שכל ילדיו של ר' שמואל אביו לומדים בכולל. אבי בעצמו הלך לכולל כל יום

ר' אליהו פפר: כשאדם לא נמצא בבית כל היום, כי הוא עובד לפרנסתו. אזי בדרך כלל כשהוא חוזר הביתה, הוא צריך לעיתים לקנות משהו לבית, או לתת יותר כסף לבני הבית לקניות של מותרות, כדי שתהיה הרגשה טובה בבית. לעומת זאת אברך כולל יותר מסתפק במועט.

ר' ישראל יצחק: כן, אפילו בבית מתרגלים לכך שהיות ועובדים ולא יושבים בכולל, יש אפשרות להוציא יותר הוצאות בלי חשבון.

דיבר איתי יהודי שרצה להפסיק לעבוד, אלא רק ללמוד. אמרתי לו אתה

ר' נחמן שפירא:
אל ה'בית ישראל'
בא אחד שהיה
קשה לו בפרנסה,
הוא אמר לו 'מה אני
יעשה איתך? אתה
לא מסוגל להמשיך
לשבת בכולל,
לך לעבוד'. אחרי
תקופה הוא חזר
אליו, ואמר לו 'זה
הרבה יותר קשה'

לא יכול להיות מופקר, יש לך משפחה וילדים. אז הוא ענה לי 'אני רוצה להיות אברך, כי הם עשירים, עובדה שיש להם הכל!' אמרתי לו אם ככה, אתה באמת צריך להיות אברך...

ר' יעקב אהרן פלטינק: לפני שהתחלתי לחתן את הילדים בסייעתא דשמיא, פחדתי מאד מכך, לא רציתי לחשוב על זה. כשחתמתי על התחייבות בחתונה הראשונה, היד שלי רעדה, אמרתי לעצמי 'אני לא חושב יותר מדי'. היום אני כבר אחרי כמה חתונות, וברוך ה'... מחתונה לחתונה הניסים לא 'מעתיקים' את עצמם, אלא ממש נסים חדשים בכל עת וזמן.

ר' נחמן: עשיר לא מספיק לו מה שיש לו לעומת אברך עני, גם משום שמי שיש לו הרבה צריך הרבה ומי שיש לו קצת צריך קצת, בבחינת 'יש לו מנה רוצה מאתים', יש לו מיליון, רוצה עוד מיליון...

אברהם

אני יכול לומר שבזמן החתונות עסקתי קצת באיסוף ממון לצורך החתונה, לפני החתונה הראשונה עסקתי בכך במשך חודש וחצי, ואילו בחתונה השנייה התחלתי הרבה יותר מאוחר ואעפ"כ נכנס הרבה יותר מבראשונה, פלא פלאות.

ר' נחמן: אין אומתינו אומה אלא בתורתה. חז"ל אומרים במסכת ברכות (דף סג.) בשעת המכניסים - פזר, בשעת המפזרים - כנס. המצב כהיום, דווקא בגלל כל אלו שמבזים את לומדי התורה ושופכים 'נהרות' של רשעות, נגד כל לומדי התורה, ולכן דווקא חייבים להתחזק לשבת באהלי תורה ויראה. עד לפני 20 שנים היה זה כבוד גדול ללמוד. כהיום מנסים לקעקע ביצתן של ישראל, אנשים מתוכינו וממנו, ולכן דווקא חייבים ללמוד, בבחינת: יהיה כנגד המשחיתים (שם דף יא.). הלוואי הלוואי שהיה משהו במדריגת רבי שמעון, אבל מי מדבר כאן על מדרגות נשגבות כאלו. רבי נתן מצטט ללא הרף את דברי חז"ל על הפסוק "וברכתיך בכל אשר תעשה", היינו שתעשה כל שהוא, וכבר יתקיים ברחמי יתברך "וברכתיך".

ההבדל הגדול בין העמל בתורה לכל אדם אחר

אל ה'בית ישראל' בא אחד שהיה קשה לו בפרנסה, הוא אמר לו 'מה אני יעשה איתך? אתה לא מסוגל להמשיך לשבת בכולל, לך לעבוד'. אחרי תקופה הוא חזר אליו, ואמר לו 'עכשיו הרבה יותר קשה לי'. הצ'ק של הלומד והצ'ק של העובד זה שונה לחלוטין. פה בעולם הזה יש הסתרה, ורואים לכאורה

הקדושה. הקב"ה סיבב שזכיתי לזה, זה בא מתמימות מסוימת, כי ה'חכמים' בדרך כלל לא ממתנינים לזמנים היותר מיושבים. צריך אמונה פשוטה בהשי"ת.

ר' יעקב אהרן: כשהתחלתי ללמוד, היה זה קל וטוב עבורי, בבחינה של 'כי הם חיינו ואורך ימינו'. הייתי אז אברך צעיר, ולא הייתי צריך הרבה כסף. היום, בזמנינו, עוד יותר צריך לדאוג להשאר ספון ב'תיבת נח' של אהלי תורה. לצערינו הרב, כהיום יש אנשים שכל מטרתם היא, רק לגרום לאברכים לעזוב את הכולל ולצאת לעבוד. הם אוהבים לצטט 'הרבה עשו כרבי שמעון ולא עלתה בידם'. ואנחנו שואלים; מי בכלל מתיימר להגיע למדרגתו של רבי שמעון בר יוחאי, הרי גם אברכי כולל עושים בעצם איזה בחינה של השתדלות, אם ע"י מלגה כלשהי, או עבודה של בני הבית? כי הרי צריך לעשות איזה מינימום של השתדלות, כמו שרבי נתן אומר לעשות 'איזה סיבה קלה'.

היה זמן, בערך כעשר שנים לאחר החתונה, שהייתי מאד בלחץ כלכלי. חשבתי אולי אני צריך באמת לצאת לעבוד, למרות שלא רציתי בכך, כי התורה זה עצם החיים. באותה העת, יצא קונטרס נפלא בשם 'עין לא ראתה' על הנושא הזה, הוא מביא מכל הספרים בנושא הזה. וזה מאד חזק אותי. כשיצא הקונטרס, היה החסיד הנלבב רבי שמעון שפירא זצ"ל דואג להניח אותו רבות על השולחנות בשוהל. היה לו מאד חשוב שאנשים יראו את זה. בכל אופן, הדיבורים הללו, ביטלו אצלי לגמרי את כל ההתלבטות, והבנתי שלהתעקש ללמוד את התורה זוהי הדרך האמיתית. וב"ה רואים המון סייעתא דשמיא בלי סוף.

עד גיל שמונים. סבי רבי שמואל היה אומר 'עדיף לשבת בכולל ולא ללמוד - מאשר לצאת לעבוד'. הוא אמר את זה בזמנו, אך היום זה וודאי כך, ועל פי רוב מי שישב בכולל, בסוף הוא יתחיל ללמוד דברים קלים, ומשם הוא יזכה להתקדם עוד ועוד בקנייני התורה.

אבי לא היה אברך בכולל באופן רשמי, הוא לא קיבל מילגה עבור לימודו, אבל הוא סבר שכן חשוב לתעד את הזמנים ולדייק בזמני הכולל, כי אם לא 'עובדים' בצורה הזאת, הרי שכל טלפון וכל סידור פעוט עלול להפוך אברך ל'לא אברך'.

ר' נחמן: היה חסיד ברסלב מעובדי ה' בדור הקודם בשם רבי אשר מלמד זצ"ל. הוא היה עובד בעשיית בתים לתפילין בשעות הבוקר, אבל אחרי הצהריים הוא היה מגיע לכולל ולומד שם כמה שעות רצופות.

הוא סיפר לי בהזדמנות, שפעם אחת הוא אמר לליטאי אחד שאין ספר יותר מתוק בעולם מליקוטי הלכות, והוא רצה ממש 'לקבור אותי באדמה', אך הוא לא נבהל, הוא ענה לו: 'תנסה. תראה...'.

אין אומתנו אומה אלא בתורתה

כיצד נכנסתם ללימוד התורה ?

ר' ישראל יצחק: אבי היה מתפלל הרבה על ילדיו שיזכו לשבת באהלה של תורה, הוא היה עושה מבצעים לילדיו הנשואים, כדי שיישבו וילמדו בכולל.

ר' אליהו: אני לא מרגיש שאני עושה משהו מיוחד בכך שאני לומד בכולל, הכל זה מתנת חנם, מה שאני זוכה ללמוד את התורה

שאלו שעובדים מקבלים יותר כסף, אף על פי כן, יש שקלול שונה בשמים, ואחד יש לו יותר יכולת ולשני פחות יכולת, ואין שום קשר בין מעמדם..

הרה"ק רבי יואל מסאטמר המליץ בצחות על מה שכתוב בגמרא 'מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדין', שזה נאמר על השנים בין גיל 40 לגיל 60 שבהם מחתנים את הילדים בדרך כלל, ואותם שנים לא קלות פשוט רק 'בנס היו עומדין', והאמת היא שרואים זאת בחוש.

סיפר לי יהודי בעל תשובה, שפעם אחת הוא הופיע על במה באולם עבור קירוב רחוקים, כשהוא מחזיק בידו חתיכת עוגה, והוא שאל את הקהל החילוני בקול נרגש, 'האם העוגה שבידי טעימה או לא?' כמובן שהם לא ענו לו, אז הוא הסביר להם: שכמו שהם מבינים שאם הם לא טעמו את העוגה הם לא יכולים לדעת אם היא טעימה, כך גם - להבדיל - התורה הקדושה צריך לטעום ממנה, כדי להרגיש אותה ואת הנעימות הנפלאה שבה, וזה מה שדוד המלך אומר "טעמו וראו", צריך לטעום ואז תראו את המתקוות שבתורה.

היה לי חברותא, תלמיד חכם עצום. הוא אמר לי פעם דיבור נפלא: אברך שיושב שלשים שנה ולוקח שעה ביום, ולומד אותה בקביעות, יוכל להספיק לעבור על כל הספרים היסודיים. ומה יקרה אם הוא תופס שעתיים ביום בצורה מיושבת מדי יום ביומו, וכן הלאה והלאה, כמה יוכל להספיק, עין לא ראתה!

לגאון הגדול רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל הגיע עסקן, והתלונן שקשה לו לפעול ולהתעסק בצרכי ציבור. אמר לו רבי שלמה זלמן 'כמה זמן אתה לומד ביום?' הוא התחמק מלענות. קם ר'

שלמה זלמן והתקשר באותו רגע לנגיד אחד עבור יהודי שהיה זקוק באותה עת לסכום כסף עצום של מאות אלפי דולרים. כמובן שאותו עשיר נענה לבקשת הגאון, ובו זמנית הסכים לתרום את הסכום האדיר הזה. לאחר מכן שאל רבי שלמה זלמן את העסקן שעמד נדהם: 'כמה זמן לוקח לך להשיג כזה דבר?' אמר לו, 'כמה חודשים, אם בכלל', ענה ואמר לו רבי שלמה זלמן: זהו ההבדל בינינו.

ר' ישראל יצחק שפירא:
עוד לא ראינו
בית שהתפרק כי
האבא למד יותר
מידי! לעומת זאת
אנחנו יודעים שיש
בתים, שדווקא
בגלל שהבעל הלך
לעבוד, הם התפרקו
לגמרי מכמה וכמה
סיבות

זכות לימוד התורה נותנת לאדם סייעתא דשמיא עצומה להשיג את כל מה שצריך, משמים נותנים לי את הכסף במהירות כדי שלא אצטרך לבטל מתלמודי יתר על המידה.

"כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ" (פרקי אבות). וכמו שאמרו שם עוד "בטל רצונך

מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך". אנו רואים שגדולי ישראל יכולים להשיג הרבה כסף ומהר, כי התורה נותנת לאדם אורך ימים ונשיאות חן ועושר וכבוד. ואנחנו רואים את הדבר במוחש, העשירים כל כך מקנאים בלומדי התורה הצנועים והעדינים, התלמידי חכמים ואברכי הכוללים.

הרי זה מדהים, התופעה של אברכים שיושבים באוטובוס וכל אחד יושב ולומד, אתה לא מאמין שזה דברים שיכולים לקרות - בניגוד לעולם השקר והמסואב שבחוץ בו הפכו את המילה 'תכלית' למילה תכל'ס, כשהכוונה היא אך ורק לתאוות ממון.

בפרט אנו חסידי ברסלב שזכינו לקבל מרבינו את הדעת האמיתית לזכור תמיד בעלמא דאתי, ואנו יודעים שהחיים רצים, חולפים ועוברים, ואין שום זמן כלל, וכל מה שישאר לנו לעד ולנצח זה מה שנזכה לחטוף בהאי עלמא תורה ותפילה מצוות ומעשים טובים.

'כולל' זה תיבת נח

אמנם נגענו בדבר, אך כדי להבהיר את הדברים: האם אברך שלא לומד, ראוי שיישאר בכולל?

ר' נחמן: אבי זצ"ל היה אדם מאד רוחני, אך עם זאת היה אדם מאד מעשי. והוא אמר לנו כבר אז כשהיינו אברכים צעירים, שגם אם לא לומדים צריך להישאר בכולל, כי בסוף כן חוטפים קצת לימוד, וזה היה אז. אבל כהיום הזה עם כל הכלים הפסולים, וכל הרחוב הקורץ, ה' ישמרנו, זה נורא ואיום, אי אפשר בכלל לדבר מזה.

אברהם קשה

היה אחד שעבד והיה מזלזל בלומדי התורה. יום אחד הוא בא אליי עם אפיסת כוחות כפשוטו, מכל הבלגן שנעשה עמו ברוחניות, הוא אמר לי 'אין לי כוח, אוי לי מיצרי אוי לי מיוצרי'. עם כל הטכנולוגיה זה נורא נוראות. וזה לא היה מתאים לו כי הוא היה אדם חזק, אבל בחוץ יש בלאגן איום ונורא. רק ללכת מהכולל לבית זה מסוכן, אז עוד להיות בתוך המקומות של הניסיונות הקשים... רבינו אומר בספר המדות: מי שהוא פקח בורח מן הצרה...

סיפר לי יהודי, שיש עשיר אחד באמריקה שיש לו מפעל. שבחסידי שמים ניצלו לו 70,000 דולר רק בגלל שהוא קיבל על עצמו שלא לפנות בשם פרטי לפקידים במשרדו. ופעם אחת כשפנו אליו בשמו הפרטי, הוא מיד שלל את העברת הכספים הנצרכת, כי הוא קלט מיד שמדובר במתחזים. וזה רק רווח גשמי, מי כבר מדבר על רווח רוחני שאין לשער ואין לתאר.

אבי היה אומר: ב"ה שעשית ברכה על הקפה... אברך צריך לדעת שבעצם שבתו בבית ה' - גם אם הוא לא מצטיין בלימוד - הוא כבר זכה לבחור בחיים. ובשלב מסוים תיווצר אצלו 'קנאת סופרים' עד שיזכה גם הוא להרבות חכמה. לכן אברך יקרא! אל תצא מהכולל בשום פנים ואופן.

ר' יעקב אהרן: אנחנו רחוקים מהשלימות, אבל עשינו את הצעד הראשון, כשאברך נמצא בכולל, הוא יודע שהוא יכול להתחיל ללמוד. אדם שיוצא לעבוד, מה הסיכוי שהוא יחזור לתיבת נח המוגנת ששיומרת מכל רע?

ר' אליהו: אחד הדברים שגורמים לאברך לעזוב היא המחשבה שיש לאנשים רבים, שאברך כולל הוא מי שמשקיע ויש לו תוצאות והוא מצליח בלימוד, אבל זה לא נכון, גם אדם שלא כל כך מצליח, אשריו ואשרי חלקו שהוא עוסק בכל עת בלימוד התורה ושכרו רב עד למאד.

ר' יעקב אהרן: בספר 'עין לא ראתה' שהזכרתי לפני כן, הוא מביא ראיות רבות לעניין הזה שעדיף באמת לשבת בכולל גם אם לא לומדים, כי וודאי שאסור להתבטל וצריך ללמוד תורה, והשאיפה שלנו זה ללמוד, אבל חייבים להבין שגם מי שלא זוכה ללמוד, אשריו שהוא שמור.

ר' ישראל יצחק: וזה בדיוק העניין שגם אברך שלא לומד טוב, יישב בכולל. וכמו שכבר הזכרתי: קנאת סופרים תרבה חכמה, הוא יראה את חבריו לומדים, אז הוא יתקנא בהם ויתחיל גם הוא ללמוד. חוץ מההתחזקות שלא ליפול, בסוף הוא יתחיל את המסלול שלו. רק להתעקש ולא לברוח מהגן עדן...

ר' יעקב אהרן: כשנכנסתי לאחר נישואיי לכולל 'ליקוטי הנחל'. ראיתי שם את ר'

נחמן זאב פרנק, את ר' לייזר בורשטיין, ועוד אברכים יקרים, זה נתן לי השראה רבה להיכן אני צריך לשאוף ולהתקדם.

ר' נחמן: בעניין הזה צריך לטפח את הגאווה דקדושה, בבחינת ויגבה לבו בדרכי ה', ולא להיכנס לענווה פסולה שאני ממילא לא לומד אז לפחות שאעשה 'משהו' עם עצמי. בשלב הזה צריך לזכור את כל המעלות האדירות שיש בך בכל הכוחות. ורק בהתבודדות על האדם לדעת את מקומו ולהשפיל עצמו. אבל במלחמה, כמו במלחמה, להיות גיבור ואיש חיל! וזה שיש לכל הסובבים אותך כל מנעמי והבלי עולם, תדע לך אין מה לקנאות בזה, אין לאנשים האלה חיים אמיתיים, אין להם את התורה הקדושה...

התורה הקדושה היא שנותנת לאדם גם עולם הזה וגם עולם הבא, רק הניסיון הוא שבהתחלה לא כולם רואים את זה.

להכניס אהבת התורה בבית

איך משפיעים בבית את הרגשת האמונה שבזכות וכוח התורה, לא יחסר דבר?

ר' נחמן: הדבר הזה הוא דבר חשוב מאד, וצריך להשתדל בזה מאד. בסמינרים מחנכים לאהוב את לימוד התורה, וגם ראוי לדבר הרבה בבית מגודל המעלה של לימוד התורה 'כי הם חיינו'. רבינו הרי אמר; למה אתם לא עושים את נשותיכם חסידות? והיא לא תמיד רואה אותו כבן תורה, לא רואים אותו לומד בבית. לכן כדאי מאד להרבות בדיבורים על

ר' יעקב אהרן פלטניק:
כשחתמתי את
ה'זכרון דברים'
הראשון, הייתי
בפחד נורא, אבל
מאז ראיתי בכל פעם
סייעתא דשמיא.
בתקופה האחרונה
ממש, הייתי צריך
להעביר סכום כסף
גדול, אמנם לקחתי
הלוואות אבל זה היה
כ"כ קל, תשלומים
נוחים ונמוכים, ב"ה
שלא עזבנו

חשיבות העניין, וגם ללמוד יחד קצת זמן, כדי שיראו שגם בבית יש לימוד, זה עובד מאד חזק.

ר' יעקב אהרן: רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א תמיד אומר, שחשוב שייראו בבית את האבא לומד, כדי שהילדים ילמדו שאבא לומד, ויראו את הדוגמא האישית לזה, ההשפעה הנפלאה שיש לזה עליהם היא עצומה.

ר' ישראל יצחק: עוד לא ראינו בית שהתפרק כי האבא למד יותר מידי! לעומת זאת אנחנו יודעים שיש בתים, שדווקא בגלל שהבעל יצא לעבוד, הם התפרקו לגמרי מכמה וכמה סיבות. פעמים רבות מי שעובד, קשה לו להיפרד מהססף והוא הופך להיות קמצן גדול.

ובאמת ראוי שהאברך יביא הביתה את המילגה שהוא מקבל, כדי שירגישו שהוא נוטל חלק בעול, וזה נותן הרגשה טובה וחיוזק גדול לבני הבית, למרות שאין מדובר בסכום גדול.

ר' נחמן: הגאון רבי חיים מאיר וואזנער זצ"ל חיבר ספר על העניין הזה. ושם הוא מאריך בעניין שלא להיות קמצן בענייניה. צריך לתת לרצונות להתמלאות במידת האפשר. ואז היא נבנית מזה שאתה משתף אותה. כמו ששמענו על רבים מהעובדי ה' שלאחר תקופה שלא שהו בבית, היו קונים מתנה קטנה, והאווירה הייתה נינוחה, כי הן ראו שחשבו עליהם, הם היו מסמיכים זאת על הפסוק "פיתחת שקי ותאזרני שמחה".

כמובן מאליו, צריך הרבה לבקש מה' על זה, שלא להרבות היכן שלא צריך, אך מצד שני לדעת לכבד ולהוקיר את ההתאמצות שלהם.

עוד נקודה חשובה, שקשורה לכל אחד ואחד מאברכי הכוללים. בכולל יש אנשים בכל סוגי האופי, ועלינו לזכור את דברי הגמרא אודות תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו כבוד זה בזה, ואם כי אנחנו לא מבינים כלל וכלל בקדושת ומדרגת תלמידי רבי עקיבא, אבל הגמרא מלמדת אותנו בזה אורחות חיים, אני לא יכול להסביר את זה, אבל תדעו שיש אברכים רבים שמשוועים לעזרה, הרבה נכנסים לכולל ורוצים שיקרבו אותם ויסבירו להם איך עובד מהלך הכולל, כל כך רוצים שמישהו ידריך אותם, יש הרבה עם כשרונות שהלכו לאיבוד כי לא התייחסו אליהם.

יש הרבה שמתביישים, ועוזבים את הכולל רק בגלל שאין להם קשר עם הלומדים, הם

לא מרגישים במקום הנכון. יש להיזהר לא לגשת אליו ברחמנות, אלא לרחם בלב, ולהיות חבר שלו באמת, לתת לו את האפשרות. להראות לו שהכולל זה המקום שלו.

ר' ישראל יצחק: זה חשוב מאוד שצינת את הנקודה הזאת, ואני רוצה להוסיף ברשותך, כי אברכי הכולל הם הרבה יותר עדינים, והחברה שלהם היא הרבה יותר רגישה. אצל אלו העובדים הכל זה קריירה, ככה זה בנוי, מי מצליח יותר מהשני, לעומת זאת בכולל, הכל בנוי על מידות טובות, ועלינו לדעת כי ההתחשבות בזולת ועבודת המידות זה חלק מהכולל, אין אצלנו מושג של תחרות, אדרבה, כולנו מעוניינים שכל אחד יזכה לעשות את רצונו יתברך.

ר' אליהו: אברך שמתחיל לחשוב מה יהיה, צריך לחשוב 'ברוך ה' יום יום'. היום, אני יכול לשמוח, היום זה בסדר, אז אני לא חושב על מחר מה יהיה, וכך מיום ליום הוא מצליח לעבוד את ה' ולחיות חיי עולם.

ר' יעקב אהרן: אכן רבי נתן מדבר על דברים אלו, והוא אומר שאף אחד לא מת בגלל שלא היה לו אוכל לאותו היום, לכן האדם צריך להתחזק עם אותו היום שעכשיו הוא נמצא בו, וה' יעזור כבר הלאה.

לימוד תחת לחץ

איך מצליחים ללמוד תחת הלחץ הגדול של ההוצאות הכבדות?

ר' יעקב אהרן: כשחתמתי את ה'זכרון דברים' הראשון עבור החתונה, הייתי בפחד נורא, אבל מאז ראיתי בכל פעם סייעתא דשמיא. בתקופה האחרונה ממש, הייתי צריך להעביר סכום כסף גדול, אמנם לקחתי הלוואות אבל זה היה כל כך קל, תשלומים נוחים ונמוכים, ב"ה שלא עזבנו.

ר' ישראל יצחק: מי שלומד תורה, חומש, יודע שעם ישראל למרות שלא עבדו על המן, הוא נפל להם מהשמיים. ולכן כולם יאמרו לך שהם לא יודעים להסביר, אבל זה משהו שמיימי, ורואים את זה בעיניים, לאף אחד אין הסבר כיצד הצליח להשיא את ילדיו, אבל בפרט אברכים.

ר' נחמן: אני יגיד כאן משהו קצת יוצא דופן. אינני חושב שאסור לאברך שהוא נזר הבריה ובשבילו כל העולם קיים ומתקיים בכל עת, לבקש תרומה מחברים וידידים. מותר לו! זה לא דבר בעייתי, זה לא בושה ולא עבירה, זה

באמת עוזר וזה פועל. אנחנו לפעמים נופלים לפח שטומנים לנו שונאי התורה ולומדיה, כאילו זה בעיה ומשהו עלוב, אבל באמת זה מגיע לנו, כל העולם נברא בשביל לצוות לזה שלומד תורה.

ר' ישראל יצחק: היום למדתי בליקוטי הלכות, שהאמת היא שלא זבולון פרנס את יששכר, אלא בגלל הלימוד של יששכר יכול היה זבולון לעסוק במסחר. וזה הכוונה בהסכם בין יששכר וזבולון.

ר' אליהו פפר:

אברך שמתחיל לחשוב מה יהיה, צריך לחשוב 'ברוך ה' יום יום'. היום, אני יכול לשמוח, היום זה בסדר, אז אני לא חושב על מחר מה יהיה, וכך מיום ליום הוא מצליח לעבוד את השם ולחיות חיי עולם.

ר' נחמן: 'נצרך לבריות' האמיתיים הם אלו שעובדים וזקוקים ללקוחות או נותני השירות. היה מעשה עם רבי יצחק ברייטער הי"ד, בזמן מלחמת העולם הראשונה היה המצב הכלכלי קשה, עד שפיטרו אותו מעבודתו כרואה חשבון. אז הוא הלך ללמוד תורה כל היום, ואנשי שלומינו נתנו לו ככל יכולתם. היה שם יהודי אחד שאמר לו 'אתה בטלן, אני יש לי חנות ואינני נצרך לבריות'. **אמר לו ר' יצחק:** אני לא מבקש מאף אחד ונותנים לי כי אני לומד תורה, ואילו אתה כל ילד קטן שנכנס לחנות שלך, אתה צריך להתחנף אליו שיואל בטובו לקנות ממך... אז מי באמת נצרך לבריות?!

ואשרי מי שיוזכה לתת לאברך, אשרי ואשרי חלקו.

אבי אמר לי פעם בצחות: 'בא יום ויהיו כוללים ל'ברכות התורה'... וטוב שכן, בצורה זו, אנשים לומדים, יש יחידים שיכולים לעשות את זה, בלי כולל, אבל כעיקרון קשה מאד לעשות את זה בלי מסגרת וגם אי אפשר להדריך על זה אחרים, להפקיר את כל העולם, אלא אם אדם אווז בדרכה זו, אבל אברך כולל

צריך לרומם אותו. ואז יש לו עולם הזה ועולם הבא.

וכל הזמן עלינו להודות ולהלל, ואין לי שום הסבר מהיכן זה הגיע, אני לא מאמין שחיתנתי ילדים, מי עשה את זה, ממש רואים את הקב"ה עין בעין, ויש גילויים עצומים גם היום.

ר' ישראל יצחק: לדבר על זה בבית בעדינות בלי להכביד. אבי היה כל הזמן מדבר על זה, וברגע ששומעים בבית שהוא מאושר שהוא זוכה לשבת וללמוד, אז זה טוב מאד. ואילו אלו שעובדים לא ממש מאושרים.

ר' נחמן: אבי וסבי היו עקשניים אבל רכים. הם לא היו מתווכחים בכלל, אפילו לא סתרו את איש שיחם, אבל לא הכניסו את דיבוריו בראש, אלא אחר כך הם היו מתחילים שוב לדבר ממה שהם רצו שיעשו ויקיימו, כפי שהאמינו.

ר' אליהו: צריך להראות את השמחה הגדולה שיש מלימוד התורה. יש סיפור מפורסם, שלפני שנים רבות באמריקה, היו צריכים ממש מסירות נפש בשביל שלא לעבוד חלילה בשבת. ושני משפחות ששמרו על השבת מתוך מסירות נפש עצומה גידלו את ילדיהם באותו מקום, אך במשפחה אחת כולם עזבו את הדת ר"ל, ובמשפחה השנייה כולם נשארו שומרי תורה ומצוות. והתברר, כי החילוק ביניהם היה בצורה שבה הראה האבא לילדיו את ההקרבה הגדולה שלו שלא לחלל שבת, האחד מתוך שמחה גדולה. והשני מתוך צער גדול.

וזה מה שאבא צריך להראות בבית, מה שנעשה עמו בכולל, להכניס את השמחה הזו הביתה. אדם עושה סיום מסכת, שיכניס את זה לבית, שיחיה את זה.

ר' נחמן: ר' אליהו אומר כאן דברים נפלאים. שיהיה לה ולילדים חלק בעניין, בלימוד התורה שלו, וזה משפיע מאד על כל הבית, יש לעשות ממש חג מכל העמל של התורה הקדושה, ואחר כך זה עובד חזק, ומכניס הערכה ללומדי התורה למרות הקשיים.

'תבליט' מול תבל'ס

אברך שעומד בפני 'פרשת דרכים', מה הייתם מחזקים אותו על הכוח הגדול של התורה?

ר' יעקב אהרן: אמונה וביטחון. שמעתי בשם רבי שלומקה זווילער זצ"ל, שאם מחתנים בלי מותרות, יש סייעתא דשמיא, כלומר שלא לקנות יותר ממה שצריך.

להתפלל ללמוד ולהתפלל...

בדור שבו כל בן אדם שני מובחן בהפרעת קשב וריכוז, אנו מבקשים מהאברכים היקרים לתרום מניסיונם ולייעץ עצה, לאחת הבעיות הנפוצות ביותר עימה מתמודדים רבים מהצעירים הרוצים לבא בשערי הלימוד, אך אינם מצליחים, ומדי כמה דקות הם בוחשים קפה חדש!?

ר' נחמן: היה יהודי צדיק גאון וקדוש בשם רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל (חבר הבד"ץ העדה החרדית, והאדמו"ר ממשכנות הרועים) שלא יכול היה לשבת באותו מקום זמן ממושך - כפי שסיפר על עצמו. ואז הוא החל לבנות לעצמו את ההתמדה שלו בצורה הדרגתית, הוא התחיל ללמוד חמש דקות, ובכל תקופה הוסיף עוד חמש דקות ועוד חמש דקות, כך עד שהצליח להגיע למצב שראו אותו לומד תורה כשמסביבו ילדים משתובבים בקולי קולות, ואילו הוא שקוע כל כולו בלימוד התורה.

עצה נוספת אנו מוצאים בדבריו של רבינו הקדוש בשיחה י"ז משיחות הר"ן: "הוכיח את אחד על התמדת הלימוד, ואמר לו: 'מדוע לא תלמוד? מה תפסיד בזה? הלא תקבל עולם הבא על הלימוד'. כלומר האדם צריך לומר לעצמו, מה תפסיד מזה שתלמד, וכך להיכנס ללימוד.

ר' ישראל יצחק: אפשר גם ללמוד ספרים קלים יותר כמו 'עין יעקב' וכדומה, ואם הראש כולל יבין שהוא אברך רציני אלא שלפעמים הוא צריך את האוויר, הוא יסכים שילמד את הספרים הללו מדי פעם.

עצה נוספת היא, להתעקש ולהתעקש לעמוד על עמדו, והניסיון מראה שבסוף זה נפתח והאדם מצליח להתמיד בתורה.

ר' נחמן: ה' יעזור שנמשיך לשבת באהלה של תורה. ושנוזה לשמוח עם התורה. כל הקשיים הם בגלל ההסתכלות של האדם על התורה, צריך לשנות את המבט על התורה - התורה היא נעימה ומתוקה.

"כי יש נעימות בתורה, אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה".

ר' אליהו מסיים: צריך לזכור שאחרי הכל, צריך הרבה להתפלל ולהתבודד על זה שנוזה להמשיך לשבת וללמוד, רבינו מלמד אותנו שאין דבר שיכול להצליח בלי תפילה והתבודדות, שוועות וזעקות להשם יתברך שנוזה להינצל מהשקר של העולם הזה, ולחיות חיי עולם. שבת בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. "ברוך אלקינו שבראנו לכבודו וכו' ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו".

מלבד העניין הגדול של תפילה, כפי שרבינו הקדוש מדריך אותנו ללא הרף לבקש על כל פרט ופרט, אותי מאד מחזק באמונה וביטחון, הפסוקי ביטחון שליקט הגרי"מ שכטר שליט"א, ובפרט דבריו בהקדמה על אמונה וביטחון, שזהו הכלי לקבל את השפע. והוא אומר שם שיש כאלו שחושבים שצריך בשביל זה להיות בעל מדרגה, אבל זה אינו אמת, כי כל דרגה באמונה וביטחון חשובה מאד, ועצם אמירת הפסוקים של בטחון כבר משפיע, וכמו שדוד המלך אומר בספר תהלים "רבים מכאובים לרשע, והבוטח בה' חסד יסובבנו", ודרשו חז"ל: אפילו רשע ובוטח בה' - חסד יסובבנו.

ר' נחמן: לחזק אברך צעיר שעומד בפני דילמה והתמודדות, אני לא יכול להגיד לו כן או לא, אבל אני יכול לומר לו, שרבי נתן אמר שמה שהוא הצליח לעבור את כל הרדיפות הנוראיות שהוא עבר, היה כי הוא הזכיר לעצמו את הארבעים שנה שאחרי הפטירה שלו. וזה האדם צריך לזכור, לאן הולכים בסוף החיים, ואז ידע ויבין שכל העולם הזה זה ליכות לתכלית האמיתית, ואין מלון לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד.

רבי נתן למרות כל הייסורים שלו, זה היה התכלית שלו, ולכן הוא יכול היה לחזק את כולם, תעצום את העיניים ותראה איך חיתנת אותם, כי אם תרצה, תעשה את זה למרות שקשה להגיד את זה לשני.

וכמובן להתפלל שלא תהיה תאוות ממון, וכמו שאמרנו מותר לאסוף קצת פה ושם. אנשים רוצים לעזור ללומדי תורה ב"ה. ומצווה לבקש מהם. וזה מגיע לנו.

ר' אליהו: נקודה נוספת שצריך לומר היא, עניין ההמתן. כי באמת יש תקופות שהם מורכבות גם לאברכים, ועומדים במצבים לא פשוטים. ומה שצריך הוא רק את ה'המתן' וביחד עם זה לצעוק ולהתחנן הרבה לה' יתברך בכל עת. מדת הסבלנות עוזרת לאדם גם אם לא רואים את הישועה מיד.

ר' ישראל יצחק: ניתן להמליץ על זה שזוהי המשמעות של 'לשבת בכולל', מלשון יִשָּׁב, המתין.

ר' יעקב אהרן: צריך לזכור את מה שאמרנו חז"ל שטל תורה מחייה לעתיד לבוא רק את מי שלומד תורה, אלא

שבדיעבד אפשר

לקבל טל תחיה גם בזכות תמיכה בלומדי התורה אבל זה רק בדיעבד. העיקר זה כפשוטו ללמוד תורה, ואשרי מי שגם מתוך הטיידה חוטף עתים לתורה, אבל אשרי ואשרי מי שזוכה לקיים את הפסוק כפשוטו 'שבת בבית ה' כל ימי חיי' שעיקר העסק שלו הוא אך ורק בתורה הקדושה.

ר' אליהו: בשביל להצליח בלימוד, ראוי להשתדל שלא להתעסק עם כל העולם הזה, לא לחשוב על דברים אחרים, רק לחיות עם התורה.

ר' נחמן: להבין ולחשוב לעצמך בגאווה דקדושה, אכן 'אני מיושן', בגלל שאני לא רוצה לשמוע את ההבלים של כל החדשות האוויליות. אני זוכה ללמוד תורה ואני גאה בזה, אני זוכה להיות בכך יותר קרוב לקב"ה, כי זה מה שאני רוצה באמת, להיות דבוק בקב"ה, ולא רוצה לדעת מהבלי העולם הזה.

המטרה שלנו: ללמוד תורה, התוצאה: עשיית רצון ה'

לפעמים אנשים נשברים ממה שלא מצליחים לבא להישגיות!

ר' אליהו: זה באמת טעות גדולה, מה שאנשים חושבים שצריך להצליח, אבל זה לא האמת צריך ללמוד כי כך ה' ציוה ללא קשר לתוצאה..

ר' יעקב אהרן: אכן צריך לשאוף להצליח, אבל זה לא המטרה. אנחנו צריכים ללמוד תורה, כי הם חיינו.

ר' ישראל יצחק: אבי היה אומר שחייבים את המסגרת, כי בשביל שאברך יוכל להיות בכולל ולהישאר כמו שצריך, הוא צריך משהו או משהו שהוא יפחד ממנו, וכך הוא יהיה תחת סדר מסוים בלימוד התורה.

ר' נחמן: יש דיבור של ראבר"ן, מסכן מי שיש לו שיעורים קבועים (ומסתפק בכך) ומסכן מי שאין לו, צריך הרבה לשמור על המסגרת, ואז האדם יוכל כיאות להתעלות בתורה ולקיים את רצונו יתברך באמת.

חג השבועות באומן

אקדמות

עם

אצל

הצדיקים

החל מ-
\$305
לכיוון

אעופה

איתן לאן שתטוס

בואו להתעלות אצל
הצדיקים בשבועות עם
טיסות מסודרות בחברות
המובילות אלעל והייסקיי,
זמני נסיעה נוחים
ומתאימים ביותר, נסיעות
פנים בטנדרים חדישים,
מחירים בלעדיים לאירוח
במלונות מפוארים

נסיעות פנים מקישינוב לאומן וחזרה 75\$ לכל צד

טבלה 2 מעודכן לתאריך ז' אייר

HiSky

יציאה: יום ה', א' סיון (29/5) | 23:50 | 305\$

חזרה: יום ד', ט' סיון (04/6) | 20:00 | 335\$

*ניתן להזמין רק שני הכיוונים יחד

בלעדי
לאעופה

אלעל EL AL

יציאה: יום ד', א' סיון (28/5) | 16:25 | 320\$

חזרה: יום ד', ט' סיון (04/6) | 20:30 | 340\$

*ניתן להזמין צד אחד בתוספת תשלום

אעופה איתן - לאורך כל הדרך

073.236.7722

נסיעות פנים

קבוצות מאורגנות

השכרת רכב

מלונות ואירוח

טיסות לכל יעד

ירושלים: רחוב הנגר 2 / בית שמש: מרכז מסחרי לב הרמה רחוב נהר הירדן 1 / דוא"ל: aufatours@gmail.com

אברהם קשה

לעשות
בשדיל

רשב"י

הפעם ה"ראשונה" של ר' שמואל שפירא במירון, הדמעות הרוותחות של ר' פייבל לייבל, קופסת הסרדינים של ר' נחמן שותק והספסל עליו אמורים לשבת חמישים איש, על מירון של ימים עברו ביום ל"ג בעומר ובשאר ימות השנה • עובדות מרתקות מכלי ראשון, מפיו של הר"ה ר' מאיר הרשקוביץ הי"ו איש ההכנסת אורחים אצל רשב"י • לצד תיאוריהם של אנ"ש עובדי ה' המנצלים את זמנם באתרא קדישא מירון, בצילו של ה' עיר וקדיש'

עריכה: נחמן גלינסקי

ת מירון כולנו מכירים.

את הרעש, הבלאגן, ההמוניות, הכנסות האורחים הרבות.

הכל מוכר.

לפעמים כדאי להיזכר דווקא במירון שאיננו מכירים. מירון אליה לא ניתן היה לנסוע באוטובוסים מאורגנים, מירון בה כמעט לא היה מה לאכול, מירון בה השתתפו לפעמים רק מאה איש בהילולא בל"ג בעומר...

אך גם כשהתנאים הגשמיים היו כאלו, העבודה, התפילה והצעקה - הייתה נראית בדיוק כמו היום, ואולי אף יותר.

ביריעה מיוחדת לקראת יום ל"ג בעומר, אנו זוכים לשמוע מפיו של איש מירון, הרה"ח ר' מאיר הרשקוביץ הי"ו שהקדיש ועדיין מקדיש את חייו למען המסתופפים על ציון הרשב"י וציון רבינו ז"ל באומן, על תהלוכות מירון בימי השנה ול"ג בעומר ועל אנשי הימים ההם.

השיחה המיוחדת נערכת בימים בהם כולנו מתכוננים לנסיעה הגדולה לרבי שמעון בר יוחאי, כל חד לפום דרגא דיליה, אם בהתבודדות ותפילות ואם בלימוד תורתו. כשגולת הכותרת היא כמובן הנסיעה הקדושה עצמה לעבר ציונו הקדוש במעלה הר מירון.

בשיחה נחזור עשרות שנים לאחור, ובתיאורים נוסטלגיים מיוחדים בניחוח קדום, נזכה להתחדש בעבודת ה' וניצול יום ההילולא בפרט והשהות במירון בכלל, מתוך התבוננות בתהלוכות חייהם של אנשי שלומינו מהדור הקודם.

מקורב צעיר

לא נולדתם במשפחה של חסידי ברסלב. נשמח לשמוע כיצד התקרבתם אל אורו של רבינו הקדוש?

כילד צעיר גדלתי בשכונה הירושלמית 'בתי נייטין' שבמאה שערים.

באותם ימים המסגרות החינוכיות לילדים לא היו מרובות כבימינו, וכך הגעתי ל'חברת תהילים' שהיה בניהולו של הרה"ח ר' שמעון אנשין בבית מדרשם של חסידי ברסלב במאה שערים.

בית המדרש היה ממוקם בשעתו ברחוב עונג שבת שבתוככי 'שוק מאה שערים' (היה זה טרם בניית הבנין הגדול ברח' סלנט שבמאה שערים, או אז הועתק בית מדרשם של אנ"ש אל ה'שוהל' עד עצם היום הזה).

באותם ימים לא היו שפע ממתקים כבימינו, והפרס המיוחל למי שהשתתף בחברת התהילים היה כמה 'בוטנים'... מי שאמר בכל כוחו קיבל מעט יותר בוטנים...

כך, כילד צעיר ותם, נחשפתי במעט לתהלוכות חייהם של חסידי ברסלב בבית מדרשם וזכיתי לטעום מעט מטעמה של חסידות ברסלב.

מאז נותרתי להסתובב ולהתפלל בבית הכנסת של חסידי ברסלב, כך שאפשר לומר שהפכתי ל'מקורב' בגיל צעיר מאד.

**פעם אחת בליל ראש השנה
בקיבוץ במידון, ראה את ר'
דוד קלמנוביץ (המכונה ר' דוד
רומינישער) מחזיק בפחית
סרדינים כשהוא מחביא את
עצמו מחשש עין הרע... עד
כדי כך היה אז הצמצום גדול,
ממש לא היה כלום במידון**

זכיתי במשך השנים הבאות להסתופף בצילם של אנשי שלומינו בפרט בשבתות וסעודה שלישית בצוותא ואורו של רבינו הקדוש, אור הגאולה חלחל אט אט אל תוכי פנימה.

ישינת ברסלב

בחלוף השנים, עם הגיעי לגיל מצוות, כשכבר היה לי ידיעה וחיבור לדרכו של רבינו הקדוש, זכיתי להיכנס ללמוד בישיבת ברסלב בבני ברק (בשעתו הישיבה הקטנה והישיבה הגדולה

מוקמו יחדיו בבני ברק) שם למדתי במשך שמונה שנים תמימות.

כמובן שלימוד בישיבת ברסלב כולל בתוכו גם את מעטפת הרוחנית ועבודת ה' שמנחיל לנו רבינו הקדוש, ובמהלך שנות לימודי בישיבה זכיתי וקיבלתי את כל חיותי בדברי רבינו הקדוש וקיום עצותיו.

כך לדוגמא היינו קמים באמצע הלילה בעת הרצון של חצות הלילה ויצאנו יחדיו להתבודד בשדה מחוץ לעיר בהשגחתו של הרה"ח ר' נחמן רזנטל שליט"א. החיות ברבינו לא התבטאה רק ב'עבודות' וקיימת חצות, אלא כל סדר היום סבב שם סביב הרבי. בחורים ישבו שם כמה שעות עם ליקוטי תפילות כשראו בחוש כי הם מרגישים חיבור ושייכות לעבודת ה' ומעוררים את לבם באמת לתורה ועבודה.

כאשר נסעתי עם בחורים מהישיבה למירון ראיתי אותם מתפללים כעובדי ה' מופלגים, וכך זכיתי אט אט לקבוע את משכני בהיכלו של הצדיק האמת. הגה"ח ר' נתן ליברמנש שליט"א ששימש אז כמשפיע הישיבה הכניס בבחורים את הדעת של רבינו באופן מופלא כזה שנחקק למשך החיים כולם.

הרה"ח הדגול ר' בנציון אפטר זצ"ל מגדולי אנשי שלומינו בפולין, שעוד זכה להכיר ולשמש את רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל, התגורר באותה תקופה ממש מול בניין הישיבה, והוא היה מגיע להתפלל עם הבחורים, כמובן שלראות תפילה של ברסלב'ר חסיד, נותנת דוגמא אמיתית כיצד תפילה ראויה להיראות...

אגב חסידי גור כיבדוהו מאד. מאחר שבכל פעם שנכנס להיכל בית מדרשם בעצם עריכת הטיש על ידי ה'בית ישראל' קם האדמו"ר לכבודו. בראות חסידי גור כי רבם מכבדו, החלו אף הם לכבדו כראוי, ואף הביאו לו מידי שבת בשבתו מאכלי שבת בשר ודגים וכל טוב. ר' בנציון היה לוקח הכל ומעלה לישיבה לתועלת הבחורים.

לאחר נישואי למדתי את מלאכת השחיטה, אך כששמעתי על כך שרבינו לא רצה שאנשיו יהיו שוחטים, העדפתי לחפש עבודה אחרת.

בכל אופן, זהו סיפור התקרבותי לרבינו הקדוש. ומודה אני לקב"ה שעל ידי רצון תמים של ילד צעיר למעט בוטנים.. התגלגלה המציאות בצורה מיוחדת כזו בה זכיתי לגלות את אורו של רבינו הקדוש.

שבע שעות בדרך

הבאנו סחורה מ'כפר שמאי', ביצים מהלול של 'ספסופה', וכך גם שאר המוצרים כמו ירקות ועופות חיים משאר היישובים מסביב.

לשאר המוצרים דאגה מרת לבל זמן רב מראש. החל מחודשיים לפני פסח סבבה בחנויות ירושלים ואספה סחורות עבור הכנסת אורחים, את המוצרים שמרה בביתה עד לקראת ל"ג בעומר, כך שמי שנכנס לביתה המלא במוצרים הרגיש עצמו במירון...

באותם ימים לא באו הרבה אנשים למירון. כבר אז התקיימה הדלקה של אנ"ש אותה היה מדליק הרה"ח ר' יעקב מלמד זצ"ל והשתתפו בה חשובי אנ"ש ביניהם הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל, הרה"ח ר' יעקב זאב ברזסקי זצ"ל ועוד.

את ר' שמואל שפירא לא ראו כמעט ביום ל"ג בעומר. רוב הזמן הוא היה סגור בחדרו ואומר תיקוני זוהר. רק בליל יום ההילולא הוא היה מעט בציון כאשר באותו זמן ראו על פניו נהרה מיוחדת שלא ראו כל השנה. ממש היה אפשר להבחין על פניו שאצלו זה עתה זמן מיוחד.

בתפילת הותיקין היה ניגש לפני העמוד הרה"ח ר' שמואל צ'צ'יק זצ"ל שהתפלל בחיות מיוחדת, ומעניין לציין כי את זמן הנץ החמה קבע לפי ראות עיניו את צאת השמש, בלי לסמוך על זמנים ולוחות כל שהם.

ל"ג בעומר בשנת תשכ"ז חל בעיצומה של המלחמה דאז, וממש הרגישו אז את הפחד באוויר. מספר המשתתפים בהילולא ובהר מירון כולו עמד על כמאה איש בלבד... וכל מי שהגיע ביקש והתפלל על המצב השורר בא"י.

החניא את הסרדינים...

מה תוכלו לספר על מירון בימים ההם בשאר ימות השנה?

באותם שנים לא היה כלום במירון. ממש מאומה.

זוכרני שבאנו לשבת יחד עם הרה"ח ר' יצחק טשינגל שליט"א וחפשנו היכן לאכול את סעודות השבת, ופשוט לא מצאנו. כך יצא שבמהלך כל יום השבת

ברבות השנים התחלתם לפקוד את אתרא קדישא מירון בקביעות. האם תוכלו לשתף את הקוראים במעט זכרונות מל"ג בעומר בימים ההם?

התחלתי לנסוע למירון בשנת תשי"ט. אז היו נסיעות מפעם לפעם שאורגנו על ידי החסיד ר' מיכל ברסלב'ר (ליכטנשטיין) ע"ה. מאוחר יותר היו נושאים למירון על גבי משאיות "לורי" אלו היו משאיות שארגן ר' שלום צוובנר. המדובר היה בחלל משאית עם ספסל מאחור בבטן המשאית. בכל משאית כזו נכנסו כחמישים איש, כמה ברי מזל התיישבו על הספסל היחיד והשאר ישבו על רצפת המשאית.

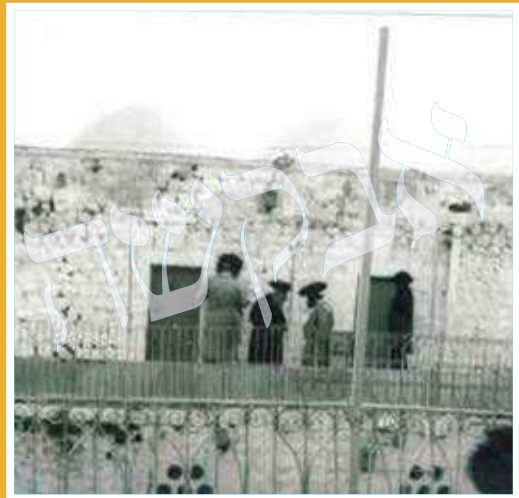
הנסיעה לא הייתה נראית כהיום... המשאית הייתה מרבה לעצור באמצע הדרך, והנסיעה ארכה כשבע שעות, אך הכל היה שווה בשביל הנסיעה הקדושה לרבי שמעון.

זוכרני אחר שנת תשכ"ז כשהתחילו לנסוע למירון דרך העיר שכם, אז זכיתי לראשונה לבקר בציונו של יוסף הצדיק, וגילינו כי הציון נשמר ב"ה על ידי המקומיים ששמרו על כבוד המקום בפאר והדר.

התנאים באותם ימים במירון היו ירודים מאוד. לא היו אז במירון בתי הארחה כהיום, והיינו מביאים איתנו ממש את כל הצידוד, אפילו מזרונים הוצרכנו לסחוב עימנו וכמובן גם את כל האוכל.

באותם ימים התחלתי לסייע ל'הכנסת האורחים' היחידה שהתקיימה בכל מירון. הייתה זו הכנסת האורחים בניהולם של הצדקניות מרת חנה לבל רעייתו של הרה"ח מאנ"ש ר' יונה לבל זצ"ל ומרת פרומא אנשין רעייתו של הרה"ח מאנ"ש ר' מאיר אנשין זצ"ל. ואיש מירון הנמרץ יוסי הגלילי שניהל את ההכנסת אורחים במירון ביד אמונה.

כל פעולות ה'הכנסת אורחים' התרכזו בחצר הציון, בשטח שמשמש כיום את מטבח הכנסת האורחים של הרה"ח ר' שרגא שניצר הי"ו. את המוצרים היינו מלקטים מכל המושבים שמסביב למירון, עם יהודי חם לב שנידב את עגלתו עבור מטרת הבאת המוצרים לעולי מירון.

אני הרי נכנס עתה פעם ראשונה לציון ר' שמואל שפירא ליד חדרו במירון

שפך נפשו כשבע שעות ברציפות בהיכל הציון הקדוש. רבי שמואל הורביץ בציון הרשבי במירון (ירחון ברסלב)

היה שוכב על הספסל. ר' משה בורשטיין בצעירותו. גנזי ברסלב

הגעתי לחברת תהילים' שהיה בניהולו של הרה"ח ר' שמעון אנשין. ר' שמעון אנשין במלאכת הקודש

היה ממייסד כל לב מרוב מתיקות. ר' יעקב גדליה תפילינסקי

ר' מאיר בהכנסת אורחים אומן בשנים הראשונות

צריך 'פת בסל' ר' שרגא בפעולה

הרה"ח ר' זאב ליברמנט זצ"ל, והרה"ח ר' יעקב זעליג אורלנצ'יק זצ"ל.

זאת לא אשכח: כיצד ישב בתוך מערת הרשב"י הרה"ח ר' פייבל לבל בנו של ר' יונה זצ"ל, ואמר זוהר בהשתפכות הנפש זמן רב. רק מלשמוע את קול אמירתו היו פורצים בבכי של תשובה.

נחיים חיותו

ר' שמואל שפירא הרבה לנסוע למירון, אך בכל פעם כשהגיע הוא לא נכנס מיד לציון, אלא נעצר לחצי דקה בכניסה לציון. פעם שאלתי אותו לפרש מעשיו, והוא ענה לי תשובה שמהדהדת בי עד עצם היום הזה: 'אני הרי נכנס עתה פעם ראשונה לציון!'. זה היה עבורי מסר מהדהד, לראות יהודי שהיה עשירות ומאות פעמים בציון הקדוש, אך מבחינתו הוא מתנהג כאילו מדובר בפעם ראשונה. כך הוא היה ניגש לציון הרשב"י בכל פעם, כאילו זה פעם ראשונה...

זוכרני ששאלתי אותו פעם, האם מי שמגיע בחייו למירון יזכה להגיע אל רבי שמעון בר יוחאי גם בעלמא דקשוס, ור' שמואל ענה לי על כך בחיוב.

כידוע, הוא נסתלק בשביעי של פסח תשמ"ט. בערב ראש חודש אייר באותה שנה, זמן לא רב לאחר פטירתו, והנה בחלומי אני רואה את ר' שמואל עומד בציון הרשב"י לבוש ב'קאפטן' המוכר וה'קוטשמע' על ראשו כבחיים חיותו, כאשר משני הצדדים תומכים בו שניים מבניו (היו אלו ר' נחמן שלמה יצחק זצ"ל ור' נתן דוד זצ"ל) הרהבתי עוז ושאלתי: 'רבי שמואל, מה הנכם מחפשים כאן? הרי כבר אינכם בין החיים? והוא ענה לי: 'אתה זוכר מה שאמרתי לך, כך הוא בדיוק!'

ויהי לפלא.

'תפילין'...

מה תוכלו לספר על זקני אנ"ש מהדור הקודם?

מידי דברי מאנשי שלומינו בדור ההוא, אני נזכר בעבודתם של כמה מאנשי שלומינו:

הרה"ח ר' יעקב גדליה תפילינסקי זצ"ל היה איש יקר באדם, כאשר הוא היה מתחיל בקולו הנעים את המזמור 'הודו לה' כי טוב' הנאמר לפני

הסתכם כל מאכלינו בקופסת סרדינים וכוס תה.

בעניין זה, הרה"ח ר' משה בורשטיין זצ"ל סיפר שפעם אחת בליל ראש השנה בקיבוץ במירון, ראה את ר' דוד קלמנוביץ (המכונה ר' דוד רומיינישער) מחזיק בפחית סרדינים כשהוא מחביא את עצמו מחשש עין הרע... עד כדי כך היה אז הצמצום גדול, ממש לא היה כלום במירון.

ר' משה היה מבאי הציון הקדוש מידי 'שבת מברכים', למעט שבת חנוכה שאף שמברכים את חודש טבת לא היה מגיע למירון באמרו כי יש מצוה מיוחדת להיות בבית - 'נר איש וביתו'.

הוא היה ישרן כל ימיו על ספסל שעליה היה פרוש רק שמיכה דקה, אף כשכבר השתמש בחדרו למעלה והיה לו מקום להניח שם מיטה רגילה! אגב, אין זה דבר קל כלל וכלל, ניסיתי שבת אחת לישון על 'מיטתו' וכל השבוע כאב לי הגב...

הרה"ח ר' שמואל הורביץ זצ"ל היה גם הוא מהבאים למירון בקביעות. זכיתי לחזות בעבודתו כאשר שפך נפשו כשבע שעות ברציפות (!) בהיכל הציון הקדוש.

ר' שמואל החזיק דירה במירון, ומידי פעם היה מעלה לחצר הציון סיר חמין ענק לרווחת הבאים. כן היה מביא חלות לסעודה שלישית וזה מה שהיה לאכול.

סיפר לי הרה"ח ר' חיים זילברמן שליט"א שהתאונן פעם ואמר לר' שמואל הורביץ שיש משהו שמציק לו וממרר את חייו, כתגובה הניח ר' שמואל ידו על ליבו והשיב: 'כאן מציקים! כאן יש את ה'אלטער' (היצר, מלך זקן וכסיל) שמציק' וכך חזר על הדברים במשך שעה ארוכה, מה שנתן לו מבט אחר לחיים, וכיצד לזכור תמיד את התכלית האמיתית.

בכל ערב ראש חודש נהגו אנ"ש לנסוע למירון והם היוו את מנין 'יום כיפור קטן' היחיד שהתקיים אז במירון. בין הבאים היתה גם חבורה של אנ"ש מבני ברק, ביניהם: הרה"ח ר' מוטל יגלניק זצ"ל,

תפילת המנחה של ערב שבת קודש היה נמש כל לב מרוב מתיקות.

כמו כן זכיתי לדבר הרבה עם הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל. פעם בקשתי ממנו הדרכה בעניין חינוך הילדים, והוא ענה לי 'תפילין'.

שאלתיו למה יכוונו דבריו, והוא ביאר לי בטוב טעם: 'חינוך הוא כמו תפילין. כמו שמהתפילין אסור להסיח את הדעת, כך אסור להסיח דעת מהילדים. ואפילו בעת התפילה, אף אם רוצים להתפלל בכוונה וישוב הדעת, אי אפשר להתעלם מהילדים, לאפשר להם להשתובב בחוץ. צריך לשבת ולהתפלל עמם יחד, בכדי שילמדו מהי עבודת התפילה!'

בליל שישי הייתה מתקיימת נסיעה של אנ"ש לקבר רחל, בנסיעה השתתף הרה"ח ר' הירש לייב ליפל זצ"ל יחד עם הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל עם כמה מבניו, ועוד מאנ"ש. כנהג שימש הנהג הוטיק ר' יהודה יעקב.

לפעמים היה ר' שמואל מבקש מהנהג להמשיך גם כן לעיר הקודש חברון ואז היינו זוכים להשתטח גם על קברי האבות הקדושים במערת המכפלה.

אני זוכר שבאחד הפעמים ירד שלג כבד לקראת ליל שישי, הכבישים היו לבנים ור' יהודה חשש לנסוע במצב כזה, אך ר' שמואל חיזק אותו להתגבר על הפחד. הוא אמר לו אז 'אתה יכול לנסוע ללא חשש, ולא יקרה מאומה!', הנהג התחזק ונסע, ואכן כך היה. נסענו בעיצומה של סערת השלגים וחזרנו בשלום.

לאחר השעות בקבר רחל אמנו היינו נוסעים ל'הר ציון' אל עבר ציונו של דוד מלך ישראל, שם היינו נחים עד עת חצות הלילה. מעת נקודת חצות ועד זמן תפילת הוטיקין עבדו אנשי שלומינו את השי"ת כל אחד בדרכו, זה בתפילות, זה בלימוד, וזה בהתבודדות.

היה שם בין השאר הרה"ח ר' אליהו ברגר זצ"ל שהיה צועק בתמידות 'שבעין קלין' בקולו האדיר. פעם הבחין ר' אליהו באברך שנשכב בבגדי לילה, והדבר היה לתימהון בעיניו, 'כיצד נשכבים בבגדי לילה במקום קדוש כזה?! והרי תיכף עומדים לקום!...'.

עם ר' שמואל שפירא זכיתי לקשר מיוחד, ואף בסוף ימיו כאשר חלה ונבצר ממנו לבוא לבית מדרשו התפללתי כמה פעמים תפילת 'קבלת שבת' לפני העמוד במניין שהתקיים בביתו.

הכנסת אורחים באומן

כבר שנים רבות שאתם זוכים לעסוק בהכנסת אורחים בקיבוץ הקדוש באומן. מתי זכיתם להתחיל בכך, וכיצד היה השתלשלות העניינים?

אכן, אני זוכה לעסוק בכך מאז נפילת מסך הברזל והתחדשות הנסיעות הקדושות לאומן על ראש השנה.

התחלתי בכך ממש בשנה הראשונה, כאשר ראיתי שאין אוכל לכלל הציבור, ולכל אחד היה רק מה שהביא בצקלונו, אך מי שלא היה ברשותו משהו לא היה לו כלום לאכול...

בכל פעם כשהגיע הוא לא נכנס מיד לציון, אלא נעצר לחצי דקה בכניסה לציון. פעם שאלתי אותו לפשר מעשיו, והוא ענה לי תשובה שמהדהדת בי עד עצם היום הזה: 'אני הרי נכנס עתה פעם ראשונה לציון!'

החלטתי לעשות מעשה. ירדתי לשוק ורכשתי כירה חשמלית לצד סיר גדול, ציידתי את קנייתי גם בכמה דלעות וכך בישלנו סיר מרק לרווחת הציבור. מאז לקחתי חלק בהכנסת אורחים על שלל גלגוליו, ואני יכול להעיד בפה מלא שמאז אני מרגיש בכל דבר שהרבי איתי בכל זמן ועת.

היו לי הרבה מופתים בזכותו של הרבי, ואף את הזכות להעמיד ב"ה משפחה לתפארת אני זוקף לזכותו הגדולה.

אמנם הכנסת אורחים זו כלל לא הייתה קלה. לפעמים הוזקקתי לנסוע במשך שמונה עשרה שעות רצופות בעודי שוהה על משאית הנושאת עימה ציוד לאומן עבור כלל הציבור, כשלפעמים מיד לאחר שחזרתי הוצרכתי לצאת שוב לנסיעות ממושכות לשעות ארוכות.

כשהייתי מגיע בליל ראש השנה לדירתי אחר כל המאמצים בימים הקודמים לחג כבר לא נשאר לי היכן לישון היות וכל המיטות היו תפוסות, והוצרכתי לישון בישיבה כשראשי שעון על כף ידי, אך כל זה מתגמד לעומת מה שרבנו נתן לנו...

כאן המקום להזכיר את נוות ביתי עליה השלום שכל זה היה בזכותה. כשנסתלקה לפני כשנה ומחצה אמרתי לה שתאמר למעלה שכל הפעילות שזכיתי לפעול עבור הציבור ועבור הקיבוץ הקדוש הוא אך בזכותה, בזכות שנתנה לי את האפשרות לנסוע מידי שנה להשתתף בקיבוץ הקדוש באומן גם כשהיו ילדים קטנים בבית והיא נשארה איתם לבדה.

אני זוכה לארגן הכנסת אורחים גם מידי שנה בשנה בליל הסדר. זה התחיל לפני כשלושים וחמש שנה, כאשר בלכתי בליל הסדר ברחוב העיר ראיתי יהודי גלמוד היושב על המדרכה וסועד שם את מאכלו...

ממש השתוממתי לראות דבר כזה בליל הסדר בו כולנו מכריזים 'כל דכפין ייתי וייכול', ומיד אמרתי להקב"ה 'בלי נדר אעשה כל מה שביכולתי בכדי שמחזה כזה לא יישנה'. מאז התחלנו לארגן סעודות בחג הפסח בהכנסת אורחים שעל יד 'כולל חב"ד' אף שהיה זה מרחק רב ללכת משם לביתי שבשיכון הרבנים.

לפעמים אנשים שואלים אותי מה נותן לי את הכח להמשיך בסדר הלימוד והחיים הרוחניים, ואני תמיד עונה 'רצון'. כמו שבגשמיות, כשאדם חפץ במשהו הוא עושה הכל להגיע לזה בגלל הרצון האדיר המפעם בקרבו, כך צריך לאחוז במידת הרצון גם ברוחניות. וכך זוכים להגות בתורה וללכת בדרכי רבינו, לטוב לנו כל הימים.

כאן גרים ברסלבע'ר חסידים!

לא בעתיד, היום!

כאן, בעיר הקודש טבריה תובב"א גרים כבר היום עשרות משפחות חסידי ברסלב בין אלפי משפחות איכותיות כשלצידן כל צרכי הקהילה: מקומות תעסוקה בשפע, מוסדות חינוך, מקווה טהרה, תחבורה ציבורית זמינה. כאן בכל בוקר צועדים מאות ילדי חמד לחיידרים ובתי חינוך איכותיים ומעולים. כאן מתהלכים אברכי משי הלומדים בכוללים חשובים.

כאן גרים היום! כאן, זאת הבחירה המועדפת על משפחות חסידי ברסלב!

לפרטים צרו קשר עם נציגי הקהילה:

בטלפון: 04-8485409

באימייל: BRESLEV.TVERIA@GMAIL.COM

או באמצעות נדרים פלוס ע"ש "ברסלב טבריה עילית"

הקהילה החרדית בטבריה עילית

בשם שרבינו לבל, כך תורתו לבל!

הופיע ויצא לאור:

ספר ליקוטי מוהר"ן עם ביאור משולב מאת הגאון החסיד רבי משה קרמר שליט"א

- ביאור צח ובהיר משולב בדברי רבינו,
- המסביר בטוב טעם כל תיבה ותיבה
- בתורתו הקדושה, על דרך הפשט, עם
- תוספת הסבר להבנת והבחנת הראיות,
- המקראות, והמושגים, כולל הקדמות
- מכוונות לפני תחילת כל ענין וסיכום בסופו.
- הביאור סולל הבנה בהירה לכל אורך
- המאמר ומיישר ומיישב דברים מורכבים
- ומסובכים המעבבים את הלומד, למען
- יוכל לרוץ בלימודו בקלות ונעימות תוך
- הבנה ברורה וצלולה של פשט דבריו
- הקדושים של רבינו ז"ל.
- באמצעות הביאור יוכל כל אחד ואחד
- מלומדי הליקוטי מוהר"ן, קטן בגדול,
- לצאת מן הלימוד בעז"ה עם תלמודו
- בידו, בהבנת תורה שלימה כצורתה, בלי
- גמגומים ובלי 'הסתפקות במועט' בהבנה
- כללית ומעורפלת.

הקצין בצבא
האוסטרי שהפך
לעובד ה' ואיש חסד
בכל רמ"ח ושס"ה
שפרש חסותו על
עניים ויתומים
והצילם מרשת
המיסיון • סיפורו
המפעים והמרתק
של ר' ראובן שפנייר,
מי שהקדיש את חייו
לגמילות חסדים
ובערוב ימיו הקים
את הכנסת האורחים
בחצר ציון התנא
האלוקי רשב"י זיע"א

דוד דגן

אברהם קשדה

אברהם קשדה

אברהם קשדה

ועד מרח

סתלק מכאן ומיד" פקדו השוטרים הגרמנים על בעל הבית ההמום בטון שאינו משתמע לשני פנים, כשהם מחווים לעבר הפתח. ברגעים אלו לא עמד לו עברו הצבאי המפואר. על קיר המשרד תלוי היה כובעו, הוא ביקש לקחתו, אך גם האפשרות הזו לא ניתנה לו. עיני אנשי ה'רייך' עטווי המדים ירו שנאה; "כפי שאתה, כשרק מעילך לגופך, בלא ליטול מאומה, עוזב ברגע זה את המקום".

מי יבוא בסוד ההשגחה? מי ילחש על אוזנו של ר' ראובן באותה שעה קשה כי דווקא אותה אנטישמיות נאצית ממנה הוא סובל כמו יתר יהודי גרמניה - מוקדם יותר מבשאר מדינות אירופה - תציל את חייו הגשמיים והרוחניים כאחד?

נגלות צבא הקיר"ה

ר' ראובן שפֿנֿגֿר נולד בשנת תרנ"א בראדומישל שבגליציה, שבאותה תקופה היתה תחת הקיסרות האוסטרו-הונגרית, המכונה 'הקיר"ה' (הקיסר ירום הודו). משפחתו השתייכה לחסידות סטוטשין. בעת ההיא ריחפה על נערי ישראל אימת הגיוס לצבא הקיר"ה, מחשש לחילול שבת והתגאלות במאכלות אסורות וכל ענייני היהדות. כשהגיע ראובן לגיל גיוס לא הועילה לו שום תחבולה, ראו המפקדים את גבה קומתו וכתפיו הרחבות וגייסוהו לאלתר לצבא האוסטרי, שם כונה רודולף. מפקדיו הנכרים העריכוהו בשל כשרונו הרב ובקיאותו בשפה הגרמנית, ואף שבאותם ימים לא בנקל העלו חייל ממוצא יהודי בדרגות, לפניו נפתחו כל השערים. הוא נשלח לבית ספר לקצונה, שם התקדם ועלה בדרגה וכל זאת מבלי להסתיר את זהותו היהודית.

במוצאי תשעה באב תרע"ד פתחה אוסטריה במלחמה על סרביה, בתגובה על רצח יורש

העצר האוסטרי. בת בריתה של האימפריה האוסטרו-הונגרית, הקיסרות הגרמנית, יצאה להילחם לצדה, מה שהפך עד מהרה ל"מלחמת העולם הראשונה". את ראובן תפסה המלחמה במדים עטורי כוכבים המציינים את דרגתו הצבאית.

לימים הוענקו לו אותות הצטיינות לאחר שהציל את גדודו ואת מפקדיו מנפילה בקרב. היה זה בשנת תרע"ה, כשהצבא האוסטרי נאלץ לסגת מפולין הרוסית, תחת לחץ המכבש הרוסי, והנה הגיע ראובן עם שרידי גדודו בנסיגה, אחרי האבדות הרבות שסבל, אל הנהר ויסלוקה שליד מיאליץ, והמפקד, הקצין היחיד שנותר בחיים. נפגע גם הוא למוות. הגשר היה הרוס ומרוב יאוש לא נראתה כל דרך אלא נפילה בשבי הרוסי; כאן קם ראובן, ששבילי הנהר היו נהירים לו, כי קרוב היה למקום מולדתו, לקח את הפיקוד בידו והעביר בהצלחה את שרידי הגדוד לעברו השני של הנהר והצילם משבי הרוסים.

לנוכח המצב לא יכול היה ר' ראובן להישאר שווה נפש. כאילו הוא עצמו אינו סובל חרפת רעב, החר עובר בחוצות העיר, שק על כתפו והוא מוצעק "גיוואלד! הבו לחם לרעבים!"

בהיוודע הדבר במוסדות הצבא בווינה, נקרא ראובן להתייצב בפני אנשי הפיקוד, קיבל את הצטיינותו ונשלח לקורס מזורז של קצינים; בסיימו את הקורס קיבל תואר סגן-משנה ואחרי זמן הועלה לדרגת סגן. קצין יהודי בצבא הקיסר לא היה חזון נפרץ. הוא ניצל את מעמדו כדי לסייע לחיילים יהודים להישמר ממאכלות אסורות. בהשתדלותו ניתנה הרשות לארגן בתי כנסת צבאיים עראיים ותפילות בציבור.

מלחמת העולם ארכה כארבע שנים, בסיומן נחלו צבאות אוסטריה וגרמניה מפלה מוחצת. עם שחרורו חזר ראובן לעיירתו מכורתו ראדומישל, שכבר לא היתה עוד חלק מממלכת הקיר"ה שהתפרקה, אלא צורפה לפולין שקמה לתחייה.

המצב הכלכלי בעקבות המלחמה היה ירוד, רבים חיפשו להם ארץ מפלט בה יוכלו להתקיים ולהתפרנס. ראובן משתקע בברלין בירת גרמניה ושולח ידו במסחר. הוא יסד חברה תובלה ששינעה מכולות עם סחורה בין נמלי הים, ובמקביל הקים מפעל לייצור משקאות. בתוך תקופה קצרה הפך לאדם אמיד המתגורר בבניין בן מספר קומות במרכז של ברלין. לו ולרעייתו נולדו שני בנים ושתי בנות. כה מבוסס היה בגרמניה, שכשקיבל מכתב מהרשויות בפולין בו הוצע לו לשוב לארץ מולדתו, אחרת תישלל אזרחותו הפולנית, סירב באדיבות להצעה.

האנטישמיות מרימה ראש

במהותו היה טוב ומטיב לבריות, וגם בברלין מצא לו שדה פעולה רחב למעשי החסד שלו וסייע לפליטים יהודיים ממזרח אירופה להתאקלם בברלין. כן היה פעיל בחברות צדקה שונות.

בשנת תרצ"ג הקיץ הקץ על שלוות היהודים בגרמניה, עם עליית המפלגה הנאצית לשלטון. מיום ליום הלכו ותכפו הרדיפות נגד יהודים, שתויגו כמי שאחראים לסבלותיו של האזרח הגרמני הפשוט. מיום ליום חש ראובן יותר ויותר את שנאת היהודים ברחובות. הגיע המצב לידי כך שבלכתו לתומו ברחוב, היו ניגשים אליו צעירים גרמנים ומכים אותו. באותה שנה החליט בנו בכורו, דוד, להצטרף לקבוצת עולים לארץ ישראל, וכך עשה.

בינתיים נותרו האב ושאר בני המשפחה בברלין. נכסיהם היו רבים מכדי לעזוב כך את המדינה. אך ככל שנקפו הימים החמירו הרדיפות. תחילה הוכרו חרם כלכלי כנגד יהודי גרמניה, עד שבשלהי תרצ"ה הוכרזו חוקי נירנברג שנועדו לסלק את היהודים מכל תחומי החיים.

וכך מגיע אותו יום עבות בו 'זכה' ראובן לביקורם של אנשי המשטר הנאצי במשרדו, כשהללו פוקדים עליו לעזוב את המקום ללא שהיות ואפילו ליטול את כובעו לא אפשרו לו. למרות שנראה הוא כגרמני לכל דבר, מבחינתם יהודי הוא ככל היהודים ואין לו שום זכויות אנושיות

אוכל ושתייה לפליטים. בית הכנסת הגדול בתל-אביב

דאג לבאי המקום. בנין ציון רשב"י זיע"א

היחיד שנשאר על תלו. חלונות ביהכנ"ס ברסלב ב'בתי מחסה בדרך לכותל'

את כל פרשת הדוד ותינתה לפניו את מר המצב.

"כששמע הזקן את כל זאת, טפח בשתי ידיו על ראשו 'אוי לי, אני אשם בדבר. אני התחייבתי בפני בעלך לשלם את הסכום עבור הדוד שחב הוא לבעל המלאכה, ולדאבונך כל העניין פרח מזיכרוני, ובגללי נגרמו לכם צער ועוגמת הנפש'. תוך כדי דיבור הוציא שטרות כסף מארנקו ומבלי לספור אותם מסרם לידה. בלי שום ספק עלה מספרם על סכום המשכורת של הבן. היא לא פקפקה לרגע קט באמיתות דבריו. קיבלה את הסכום מידי, ומרוב התפלאות לא שאלה את האיש לשמו. הוא הלך לדרכו ונעלם מעיניה.

"זוגתי שמחה מאוד עם שטרות הכסף, ואף על פי כן החליטה לסור לחצר בית הכנסת ולראות לפחות מה מעשיי שם. בבואה מצאה אותי כשידיי מלאות עבודה בחלוקת תה ולחם לרעבים. בראותי אותה מתקרבת,

בה' שיזמין לו את התמורה עד זמן התשלום, ולא יקפח על ידי כך את משפחתו הרעבה.

הוא לא המתין שבעל הבית יעביר את הדוד לחצר בית הכנסת כשיתפנה לכך, חשש שבינתיים יתחרט הלה על העסקה, לפיכך העמיסו על שכמו וכעבור שעה כבר הועמד הדוד בחצר בית הכנסת הגדול, כשהוא ממלאו במים ומדליק תחתיו פרימוס בעל עוצמת אש גדולה.

משם נחפז אל רחוב 'הנשר', שם מרוכזות כל חנויות המכולת בסיטונאות, ושכנע את בעלי החנויות לרחם על המסכנים ולתרום סוכר, תה, קפה, בייסקוויטים ושאר מצרכי מזון הנחוצים. דבריו נכנסו בלבם והם העניקו לו בעין יפה בהבטיחם לתת לו עוד בכל עת שיאזל לו המלאי. הוא אף פנה לסוכנות הראשית של תה ויסוצקי ושם קיבל כמות תה ביד רחבה. בלב מתרונן הגיש שתייה חמה ולחם לרעבים. לכל השואלים מה ידרוש בתמורה, השיב "אימרו תהילים לישועת כלל ישראל והיה זה שכרי". הקהל נענה לבקשתו וקול אמירת התהילים נשמע למרחקים.

השבועיים חלפו ובנו המשיך לעבוד כרגיל. בהגיע זמן התשלום, אמר לו בעל הבית ששכרו כבר שולם תמורת הדוד שלקח אביו לפני כשבועיים כשביקר אצלו בעבודה. כשחזר הבן מעבודתו בידיים ריקות, חיכתה לו אמו בכיליון עיניים לקבל מידיה את הפרוטות שהשתכר, וכסף אין. "תמורת המשכורת לקח אבא איזה דוד נחושת להרתיה בו מים לתה עבור העניים אומרי התהילים שליד בית הכנסת הגדול" השיב הבן.

"זוגתי בשמחה זאת, חשכו עיניה" סיפר לימים ר' ראובן ביושבו שבעה אחר פטירת רעייתו, לידידו ר' יוסף הגלילי. "במה תשלם היא כעת את חובה במכולת? במה תקנה צרכי שבת? היא פרצה בבכי גדול. אחר כמה בכעס ובצעדים מהירים התקדמה לעבר בית הכנסת הגדול. היא צועדת לעבר בית הכנסת ודמעותיה זולגות כפלגי מים, עוד היא ממחרת ומזרזת את צעדיה, והנה לקראתה יהודי ספרדי עטור זקן לבן והדור בלבשו. ברחמים רבים שאל על מה זה תמרר בבכי ואולי יוכל לעזורה. כשהבחין שקשה לה לדבר בלשונו עבר ודיבר אליה באידיש רצוצה. בתחילה לא האמינה שיוכל לסייעה וכשהפציר בה מאוד סיפרה לו

מינימליות, גם אם בשעתו חרף נפשו בחזית המשותפת בצבא אוסטריה-גרמניה (בעת ההיא פשטה משטרת גרמניה הנאצית על רכוש יהודי, ועדיין לא שלחו ידם בנפשות, כפי שעשו כעבור 5 שנים בעת מלחמת העולם השנייה).

ראובן מבין כי הגיעה העת לעלות לארץ ישראל ויפה שעה אחת קודם. כדי להציל את רכושו מכר אותו במהירות בלא לעמוד על המקח, הפליג עם משפחתו ארצה והתיישב בתל-אביב. לפרנסתו פתח בית קפה באחד הרחובות המרכזיים, אותו סגר בשבתות וחגים. ברוב טובו ניאות לשרת את לקוחותיו בהקפה, ובסופו של דבר רבים לא שילמו את חובם והוא נאלץ לסגור את המקום. חסרון הפרנסה העיק עליו, הוא לא לחל בשום עבודה, תקופה עבד בבנייה, אך המצב נותר דחוק.

מאורעות תרצ"ז

ואז פרצו מאורעות תרצ"ו. ערביי הארץ התפרעו בערים רבות ותקפו את שכניהם היהודים. חצרות בתי הכנסת בתל אביב התמלאו במשפחות פליטים רעבים וצמאים שברחו מיפו ומשכונות הקֶפֶר מחשש לחייהם. לנוכח המצב לא יכול היה ר' ראובן להישאר שווה נפש. כאילו הוא עצמו אינו סובל חרפת רעב, החל עובר בחוצות העיר, שק על כתפו והוא מצעק "גיוואלד! הבו לחם לרעבים!", כה סובב בחוצות קריה, אוסף ומביא דברי מאכל לפליטי החרב.

בנו בכורו דוד קיבל עבודה בבית מלאכה ביפו, והשתכר שם שכר עבודה זעום, שממנו היתה כל המשפחה צריכה להתקיים ולהחזיק מעמד.

מעשה ברוד הנחושת

באחד הימים כשבא ר' ראובן לבקר את בנו במקום עבודתו, נחו עיניו על דוד נחושת גדול עם ברזים. את בעל הבית הכיר עוד מברלין, הלה שח לו כי את הדוד הזמין מישוה ובסוף התחרט ולא בא לקבלו. ר' ראובן בודק וממשש את הדוד מכל צדדיו ורעיון כביר עולה במוחו. הוא יעמידו בחצר בית הכנסת הגדול וימלא אותו במים חמים לתה וקפה עבור הנצרכים הרבים.

"מה מחיר הדוד?" זקף עיניו, למרות שבכיסו לא שכנה אפילו פרוטה אחת. לאחר ששיתף את בעל הבית במטרה שלמענה דרוש לו הדוד, ניאות הלה להוריד ממחירו ודרש רק תמורת מחיר הנחושת, שהסתכם בערך לשכר עבודתו של הבן במשך שבועיים. נטל ר' ראובן את הדוד תמורת שכר עבודה של שבועיים של בנו, ובטח

נפלו עלי מורא ופחד. אשר יגורתי בא לי, הרהרתי לעצמי. אנה אברח ואסתתר. וראה זה פלא, כל מה שראתה בסביבתה עשה עליה רושם כביר. סבל הרבים נגע ללבה. הרי גם לה לב יהודי חם, ועניין המקרה עם הכסף ועוגמת הנפש שנגרמה לה על ידי כבר היה ממנה והלאה. 'ראובן' ענתה לעומתי, 'שב קצת ותנוח ואני אחליף אותך. ניגשה לדוד התה וחילקה כוסות תה לפליטים'.

תוך כדי חלוקת התה סיפרה לבעלה בנחת על אודות הזקן המופלא שפגשה בדרכה ועל הכסף שקיבלה ממנו תמורת תשלום חובו בעבור הדוד. כשמוע ר' ראובן כל זאת אחזתו רעדה. פנה ואמר לאשתו בתמימות, כשדמעות חונקות את גרונו: "אשריך, זכית לגילוי

אליהו וחבל שגם אני לא זכיתי לראותו. זה שכרך מכל עמלך תמורת הצער שאת סובלת בגללי. אשרי חלקך". (ספר מירון)

הצלת נפשות

בתקופת העלייה הגדולה מגרמניה, היו מבין העולים כאלה שהתייסרו בחבלי קליטה קשים מאחר ולא נוסו בעבודה הגופנית שהוצעה להם בעת ההיא. ערב שבת אחד, בעוד ר' ראובן ממחר לקבל שבת בבית הכנסת הגדול שבתל-אביב, והנה מקרה כאוב הזדמן לפניו. היו אלו זוג צעיר מעולי גרמניה, ולהם תינוק קטן, שבמר יאושם עשו דרכם לעבר הים כדי לאבד עצמם לדעת רח"ל. כשדובב את הבעל, נודע לו מפיו כי מזה מספר חודשים שוהים הם בארץ ואין להם קרוב וגואל ואפילו לא קורת גג לראשם. תחילה לנו בבית ידיד, אף הוא עולה חדש, אבל הלה עקר למקום אחר, שם מצא לו מקום עבודה.

כשמוע ר' ראובן דברים אלה, נחרד על נפשו ובו במקום הכריז: "עלי דאגתכם! אני קרובכם וגואלכם מעכשיו. לא אנוח ולא אשקוט עד אשר אסדר אתכם על הצד היותר טוב בעזר השם". אחרי רגעי מחשבה, פנה אליהם ב"קית' רהוטה "בואו אחריי". במקום לעשות דרכו לבית הכנסת, פנה לעבר בניין שעמד בשלבי בנייה אחרונים, חבט בדלתו עד אשר זו נפתחה. "כאן תשבו עד אחר השבת ואם ירצה ה' ביום ראשון אדאג לכם לדירה קבועה".

אחר נכנס לבית השכנים ומצאם כבר יושבים ליד שולחן השבת. ביקש מהם דברי מאכל עבור חסרי-בית, ומשלא נענה פנה למשפחה אחרת שגרה בשכנות, אף שהיו עניים נענו הם מיד לבקשתו, הורידו את סיר החמין שעמד על הפתיליה ליום המחרת ובלי להסס מסרוהו לידי, בתוספת שתי חלות וכלים. בדרך אספ מזון שמצא וכן שמיכה לעטוף בה את הפעוט. את כל אלו הכניס לדירה הארעית של הזוג. ביקש מהם את הבקבוק של הילד ושוב נכנס לאחד הבתים ולבקשתו קיבל חלב לילד.

הוא לא נח ולא שקט, אסף עבורם כל טוב והביא להם. וביום ראשון השכים ובא אל הבניין, בא בדין ודברים עם בעל הבית ושכנעו לאפשר לזוג לגור בינתיים במקום, כשהאיש יועסק אצלו בשכר כשומר לילה, עד שתימצא עבורם דירה קבועה. בהשתדלותו מצאה גם האשה עבודה.

חלפו שנים רבות. העולה המיואש דאג, הפך לאחד היבואנים הגדולים בארץ ומכולות עם סחורות לרוב הנושאות את הפירמה שלו עברו דרך נמל חיפה. "כאשר שאלתי פעם את ר' ראובן מה עלה בגורלם של בני הזוג הזה" מספר ר' יוסף הגלילי, "ענה לי שהוא נזהר מלהיפגש עמהם ולהראות פניו בפניהם. הוא חושש כי אם יהודי זה שבשעתו הגיע עד דכא ובעזה"ל נהפך עליו הגורל ונהיה למה שנהיה, יפגשו פנים אל פנים, בלי שום ספק תזכיר לו הפגישה את מעמדו השפל שהיה שרוי בו אז. ובפרט יזכיר לו הדבר את המעשה אשר יזם לעשות בגופו וכן גם היא ולאבד אתם את ילדם הרך בעת צרתם. תהיה לו מזה חלישות הדעת והוא יתבייש מפניו, ולפיכך מוטב להימנע מפגישה כזו".

מתל-אביב לירושלים

השנה היא תש"ב. ר' ראובן מחליט להעתיק מגוריו לירושלים עיר הקודש. יחד עמו לקח את בן חסותו נחמן הילמן. נחמן עלה באמצע שנות התר"צ עם הוריו מפולין ומצא בתל אביב עבודה בתור סייד. אחרי פטירת אמו התעטף בצער. בעקבות פטירתה, כך

"ילדים חביבים ויקרים,
זהו הכותל המערבי,
שריד בית מקדשנו
ותפארתנו שהיה לנו
בימי קדם, אל מקום
זה השתוקקו הזרירים
הקדושים ה' יקום את
דמם הטחור", ותוך כדי
דיבור פרץ בבכי מור.

אין להם היכן ללון והם לנים על ספסלים בגנים ציבוריים. ובאין מקום להניח את הראש, ובפרט שהם מטופלים בתינוק קטן, אין דעתו יכולה להתפנות ולחפש מקום עבודה. את מיטלטליהם האחרונים מכרו כדי לקנות להם מעט מזון. ומאין יבוא עזרם? לאחר מחשבה מרובה באו לידי החלטה כי הואיל ואין להם שום מוצא ממצבם הקשה, יאבדו את עצמם לדעת בטביעה ויטביעו עמם גם את ילדם הרך.

מושב טוב ישיבת ר' ראובן
במירון עם ספר תורה בידו

מימין לשמאל - ר' שמואל שפירא ור'
אברהם יעקב גולדרייך בשבי הירדני

"סיפר לי ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין", שח' ר' מנדל ב"ר שמואל שפירא שיח'י, "שבכל שנה ביארציט של האור החיים הקדוש, היו חבורת אנ"ש הולכים יחדיו בחצות לצינו הקדוש שבהר הזיתים, כשקודם לכן טבלו במעיין השילוח. עם הנץ החמה הם

היו מתפללים יחדיו תפילה בכוח בתוך 'בית החפשית' שהוא נפרד מהבית החיים. אחרי התפילה היה ר' ראובן שפנייר מוציא אבטיחים וחותר לבני החבורה להשיב את נפשם אחרי עבודת הלילה. למעשה ר' מרדכי לוזער היה תלמיד של ר' ראובן בעניין הכנסת אורחים..."

ילדי טהרן

גם כאן בירושלים היה לבו של ר' ראובן ער לנצרכים. שותף נאמן לעסקי החסד מצא בר' יונה לבל, והשניים עסקו יחדיו בהושטת עזרה לעניים. בימי הקיץ, היה מכין מים צוננים לבאי הכותל, להשיב את נפשם.

באחד הימים בעמדו ליד הכותל המערבי, ביקרה במקום קבוצת ילדים גדולה בליווי מדריכם. קבוצה זו נודעה בשם "ילדי טהרן" - שורדי שואה שעלו ארצה מפולין דרך טהרן (שבאירן) בשנת תש"ג. ר' ראובן מטה אוזנו לדברי המדריך, הלה סיפר לילדים התמימים כי הם עומדים ליד שריד עתיק יומין "מימי הרומאים" מבלי להזכיר דבר על קדושת המקום המקודש ביותר לעם היהודי. לר' ראובן חרה היטב הדבר, הוא לא יכול היה עוד להתאפק ולחשות, ניגש אל הילדים ליטפם והביט בעיניהם: "ילדים חביבים ויקרים, אין זה כותל כשאר הכתלים, זהו הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו ותפארתנו שהיה לנו בימי קדם, לפני שגלינו מארצנו בעוונותינו הרבים. אל מקום זה השתוקקו הורכים הקדושים ה' ינקום את דמם הטהור", תוך כדי דיבור פרץ בבכי מר והחל לומר פסוקי תהילים, כשהילדים חוזרים אחריו.

מאז נטל על עצמו לדאוג ליתומים. במצוה זו של הצלת ילדי ישראל מציפורני המיסיון ומחינוך זר, עסק עד ערוב ימיו. וזאת מלבד עיסוקו העיקרי, הקמת מטבח לנצרכים בעיר

לפי השמועה, התעוררו בו געגועים להווי החסידי בעיירה בה גדל, הוא החליט לזנוח את חיי החולין, נטש את מקצועו, לבש לבוש חסידי, ישב כל היום ולמד תורה וספרי יראה והרבה באמירת תהילים. בד בבד החליט לקיים כפשוטו את מאמר חז"ל כי אין טוב לגוף משתיקה ומאז ועד יומו האחרון לא הוציא מפיו שום דיבור מלבד תורה ותפילה.

בתל-אביב התוודע אליו ר' ראובן שפנייר ועד מהרה היה לו לאב ופטרונו, כשהוא משתפו בעסקי גמילות החסד שלו, בחלוקת לחם ותה לפליטים הרבים. כעת, עם העתקת מגוריו לירושלים, נלווה אליו גם נחמן הצעיר. המעבר הזה חולל תפנית רוחנית משמעותית בחיי שניהם.

ר' ראובן קובע דירתו בעיר העתיקה, באחת החורבות העתיקות שליד בית הכנסת 'תפארת ישראל' (ניסן בק), היתה זו דירה על גג אחד הבתים הגבוהים, שחלונותיה פונים אל מקום המקדש והכותל המערבי. הבית ריק מכל ריהוט, מלבד מחצלת פרושה על רצפת האבן, לשינה. השקעים הגדולים בקירות הבית העבים משמשים כארונות, ולוח עץ ממלא תפקיד שולחן. התנאים הגשמיים כאן רחוקים מרחק רב מכפי שידע בגרמניה, אך לבו מלא באושר על הזכות לדור בפלטרין של מלך ולחסות בצל כנפי השכינה.

כאן בין החומות נפגש לראשונה עם חסידי ברסלב. בהיותו בעל לב חם ורגש מצא בהם אנשים הקרובים לו ברוחם, הוא הושפע מהם עמוקות ועד מהרה הפך לאחד מהחבריא. מדי לילה הוא ונחמן, אשר ברבות הזמן היה לאחד העובדי ה' המופלאים ודבק בו הכינוי 'ר' נחמן שותק', התלוו לחסידים העושים דרכם בחצות אל הכותל המערבי, ביניהם ר' שלמה וקסלר, ר' שמואל שפירא, ר' הירש לייב ליפל, ר' יונה לבל ור' אברהם יעקב גולדרייך ועוד.

ברוב התלהבותו, נטל על עצמו ר' ראובן את תפקיד מקיץ הנרדמים. כל מי שמעוניין בכך מודיעו מראש, והוא דופק על דלת ביתו בחצות ליל תוך שמרעים בקולו החזק "חצות! חצות!" וממתין לצאתו. מבית לבית החבורה הקטנה גדלה והולכת, כשר' ראובן צועד בראש. הוא החזיק במפתח שער הברזל של 'בתי מחסה' ודרכו יצאו לעבר הכותל לאמירת חצות ותפילות, לא לפני טבילה במקווה ניסן בק, או של רבי ישמעאל כהן גדול שבנחל קדרון.

ר' נחמן בורשטיין, שהיה אז נער צעיר, זכר את קולו הרם של ר' ראובן מהדהד תחת חלון ביתם מדי לילה "משה'לה! חצות!", כך נשנו הקריאות, עד אשר שמע את פסיעותיו של אביו ממחרות אל הדלת, ויוצאות מהבית אל הלילה החשוך.

העתיקה

וחלוקת ארוחות חמות לכל דורש, כאשר לזקנים וחולים

שלח את הארוחות מדי יום לביתם. כן חיתן יתומים עניים, ואף עזר לבעלי מלאכה צעירים לעמוד על רגליהם, כשהיה קונה להם בעזרת נדיבים שונים כלים לעבודה, כדי שיוכלו להשתכר מיגיע כפיהם. אך יותר מכל היתה דאגתו נתונה ליתומים.

מעשה, וכשהלך בן טיפוחיו ר' נחמן שותק לקבר שמעון הצדיק, התנפלו עליו ערבים, כיון שהיה בעל כוח השיב להם מנה אחת אפיים, אולם גם ספג מידם מכות נמרצות. משם המשיך ר' נחמן לכותל המערבי, אמר תהילים ונרדם. כשהגיע ר' ראובן למקום הבחין בו כשהוא מלוכלך בדם, הסיר כובעו מראשו ונחרד לראות כי נפצע מידי אכזרים. הרים קול זעקה ולא נח ולא שקט עד שר' נחמן טופל כראוי וחבשו את פצעיו.

ר' נחמן שותק הכיר טובה למיטיבו ואיש חסדו ולימים קרא לבנו על שמו: ראובן נתן.

ברובע הנצור

יחד עם שאר תושבי הרובע היהודי, עבר ר' ראובן את תלאות מלחמת תש"ח, המצור והנפילה בשבי. במשך ימי המלחמה והמצור, התמסר למען הכלל, כשהוא פועל לאספקת מזון שתבוא מבחוץ אל הרובע הנצור, ובמקביל סייע לאלו שרצו לעזוב את העיר העתיקה בשעות קשות אלו ולהגיע אל העיר החדשה.

בהתקרב חג הפסח ארגן אפיית מצות. קמח היה להם לאנשי הרובע, לחומרי בערה שימשו להם רהיטיהם הדלים מעץ שנשארו לפליטה, כמו גם דלתות ומסגרות חלונות, וכך אפו את המצות. מצרכי מזון לפסח ויין הובאו לעיר עוד בעת שהיו באות השיירות בליווי הצבא הבריטי. ר' ראובן דאג לארגן

ליל הסדר, אליו הזמין את כל אלו שאין להם היכן לסעוד. הסעודה העיקרית היתה מורכבת מקציצות מעלי 'חלמית' (חובזה) שליקט בכמויות מהחצרות וגגות הבתים, בעתות ההפוגה הקצרות.

בד' באייר עזבו הבריטים את הרובע היהודי, כשהם מותירים את הצדדים להילחם אלו באלו. הערבים ניהלו מתקפה קשה על הרובע והצליחו לכבוש שליש משטחו. היהודים הרבו כל העת בתפילות ואף אספו את התינוקות אשר הבל פיהם טהור הוא, והכניסו אל תוך ארון הקודש יחד עם ספרי התורה, כדי שיבכו ויעוררו רחמים על הכלל.

בימים הבאים החליט עבדא-ללה מלך ירדן לשלוח את חיילי הלגיון הערבי - הכוח הצבאי של ירדן, שיעמדו לצד ערביי ירושלים. הלגיונרים התמקמו על הר הזיתים ובעוד נקודות אסטרטגיות והחלו להפגיז את הרובע היהודי. אט אט הודקה טבעת המצור. תחילה הופגזו ונחרב בית הכנסת 'תפארת ישראל'. כוחות הלגיון פוצצו את בתי היהודים תוך כדי התקדמות. חלק גדול מהתושבים הסתתרו במרתפי ארבעת בתי הכנסת הספרדיים, שהיו מוגנים יחסית.

בית הכנסת דחסידי ברסלב ב'בתי מחסה' היה היחיד שנשאר על תלו לאחר שכל בתי הכנסת האחרים נהרסו באופן זה או אחר, ואליו הובאו כל ספרי התורה משאר בתי הכנסת והם נערמו לגובה עד לתקרה.

התושבים היו אחוזי פחד ואימה. מילאו שקי חול שבאמצעותם אטמו את הפתחים והחלונות, ובעת ההפגזות היו יושבים במקלטים - דירות מרתף, ומרבים באמירת פרקי תהילים ותפילות.

יקרא דשכרי

חמשה חודשים חלפו מתחילת המלחמה. הרס וחורבן נראים בכל פינה ובחצות שרועים הרוגים ופצועים, באין מי שיטפל בכבודם ויביאם לקבר ישראל. כמו אנשי מעשה והחלו אוספים את המתים לביה"ח 'משגב לדך', שם המתונו לקבורתם ימים ארוכים, שכן מלבד אימת הפגזים השורקים כל העת, תלויה היתה ועומדת כאן שאלה הלכתית לא פשוטה; בירושלים אין מלינים את המת אלא קוברים אותו בו ביום, אך

בעבור זמן קצר משהרגיש
הבן כי אלו הם רגעי
האחרונים של אביו בהאי
עלמא, קרא עם שאר בני
המשפחה 'שמע ישראל',
ר' ראובן עוד הספיק לענות
אחריהם: ה' אחד, ויצאה
נשמתו בטוהרה באחד.

הסמויות יחסית בעיר העתיקה, בין 'בתי מחסה' ל'ניסן בק', לבית קברות ארעי.

אלונקות קבורה מאולתרות נעשו מלוחות עץ של הסוכות, וכמה מתושבי 'בתי מחסה' יצאו ביום שישי י"ב באייר, למלאכת הקודש של קבורת המתים. ולא במשימה קלה הכתוב מדבר, שכן מלבד העובדה שחלק גדול מהנפטרים המתונו ימים ארוכים לקבורה וההתעסקות בכבודם היתה כרוכה בקושי רב, מדי כמה זמן נורה ירי צלפים לעבר כל דמות הנעה באופק.

ר' ראובן שפנייר, ר' דוד נובומינסקי, ר' שמואל הורוויץ, ר' משה בורשטיין והרב שלמה זלמן מן-ההר, נשאו את המתים תחת הפגזות קשות ונהגו בהם כבוד ככל שהתאפשר במצב חרום זה. היות והשבת עמדה בפתח, טיפלו בקבורתם בזריזות ובתנאים הקשים תוך מסירות נפש של ממש. כאשר נשמעה לפתע לידם שריקת פגז, מיהרו לנטוש את לוחות-העץ עם המתים ולנוס ולתפוס מחסה מאחורי קיר אבנים סמוך. לאחר שחדלה ההפגזה ושוב למלאכת הקודש ועמלו בה שוב. סיימו לשאת נפטר אחד ושוב לבית החולים לקחת נפטר נוסף, כך שוב ושוב הלכו וחזרו, עד שנטמנו כולם תחת רגבי אדמה. אז קבעו שלט קטן ועליו שמות הקדושים הטמונים במקום, ומיהרו לבתיהם עייפים ותשושים ומלאים בוץ מכף רגל ועד ראש, רגעים אחדים לפני כניסת השבת.

ביום ראשון, י"ד באייר פסח שני תש"ח, עדיין התפללו אנ"ש בחדר צדדי בבית מדרשם שנפגע מפגז, חדר זה נותר שלם ובו התקיימו התפילות.

הכניעה

בימים הבאים, החריבו הערבים את ישיבת 'פורת יוסף' ובל"ג בעומר הצליחו לכבוש גם את בית הכנסת 'החורבה' ולפוצצו. המצב היה לאחר ייאוש. היה ברור שכניעה לערבים תוכל להציל את חייהם של מאות הנפשות הנצורות. בבוקר יום שישי, י"ט אייר, התנהל משא ומתן על הפסקת אש בין

במצב הקיים אין שום אפשרות להגיע להר-הזיתים, ומאידך אסור לקבור מתים בין החומות.

ישבו הרבנים והעסקנים ודנו במצב וההחלטה נפלה: באין ברירה יש לקבור את המתים מיד ובין החומות, אך הקבורה תהיה זמנית בלבד. כך הפכה אחת החצרות

הציל נפשות ממלחמת המיטות. ר' ראובן שפנייר

שחרור שני זקני הרובע בליווי הצלה"א, אחד מהם ר' ראובן שפנייר

ר' ראובן בחזרתו מהשבי, מלווה באנשי הצלה"א

נסלו עמו ירושלימה. ר' נחמן שותק

שוחררו הילדים שבשבי, ביניהם הפעוט יוסף קדיש שפירא.

כיון שפטורים היו מכל סוג של עבודה גשמית, ניהלו אנ"ש במחנה סדר יום שכל כולו עבודת ה'; קימת חצות, תפילת שחרית עם הנץ החמה, שיעורים קבועים, התבודדות ושיחת חברים. ר' יצחק מאיר קורמן שלח להם מירושלים, באמצעות הצלב האדום, חבילה נכבדה של ספרי רבינו, שהחיו את נפשם השוקקה.

ר' ראובן מעבר הירדן

בתקופת גלות זו, זהרה דמותם של יקירי אנ"ש בדבקותם בבוראם ודקדוק ההלכה בו נקטו בכל מצב. שומרי המצוות ניזונו בעיקר מירקות וביצים. המזון המועט שניתן לשבויים הלך והתמעט, ובשלב מסוים מה שנותר למקפידים על כשרות היה מעט מרק בצהרים, תה בבוקר ובערב, וביסקוויטים בשפע, שאוכסנו בקופסאות פח. דא עקא, שביסקוויטים אלו יוצרו עבור החיילים הבריטים בתחילת מלחמת העולם השנייה, תוקפם פג מזמן, וגרוע מכך: הם רחשו תולעים. כיון שהיה זה המזון היחיד שיכלו להשקית בו את קיבתם, ישבו אנ"ש במשך שעות על גבי שעות אל מול קרני השמש ששטפו את מחנה השבויים, ברוו היטב את התולעים מתוך פירורי הביסקוויטים שאגרו לאיטם, עד שבסופו של דבר הצליחו להכניס לפיהם מזון כשר.

במחנה השבויים עסק ר' ראובן ללא הרף בחסד. הוא כה התמסר לכך, עד שלימים דבק בו הכינוי "ר' ראובן מעבר הירדן". "שהיתי עמו באותו אוהל" סיפר ר' משה בורשטיין, "הוא דאג שיתנו לי התנאים כמו לכולם, ושלא יגרע ממני דבר". מאמצים רבים הפעיל כדי לארגן מטבח כשר במחנה. הוא התחבב על אחד הממונים מאנשי הלגיון הערבי משומרי השבויים, דאוד שמו, מתושבי

ספר 'נביא', וגם קונטרס 'תיקון חצות' הספוג בדמעות. כשראהו חייל מן הלגיון הערבי מצטרף לקבוצה, חבט בו חבטה עזה בקת רובהו, ואלמלא ספר ה'נביא' אשר נשא בשקו עלולה הייתה אותה חבטה לשבר את גבו.

ר' ראובן גם אסף תינוק יהודי קטן שבתוך המהומה הרבה נשמט מחיק אמו ואבד. לבסוף נתגלה גם אביו, שהיה לא אחר מהחסיד ר' שמואל שפירא. ר' שמואל החזיק את בנו יוסף קדיש על זרועותיו, וקיווה שהירדנים יתרשמו מהפעוט הקטן וישחררוהו לחופשי. אך הם פקדו עליו לעמוד יחד עם בנו בין השבויים.

הליגיונרים ציוו על השבויים לצעוד עד ה'חאכורה', משם הובלו לקומה העליונה של המנזר הארמני, לשהייה קצרה, תחת שמירה כבדה. בתחנת-מעבר זו, התעלו אנ"ש מעל הצער והחרדה שאפפו את הכל והחלו לערוך 'קבלת שבת', כשמרגע לרגע ניגון השמחה הולך וכובש אותם, לתמיהת כל יתר הציבור שבהם בהם בחוסר הבנה.

לאחר מכן הועלו לאוטובוסים. הדרך מהעיר העתיקה עד לעבר הירדן, עברה עליהם תוך סבל ועלבונות, כשהערבים יורקים בפניהם ומכים אותם, עד שהגיעו סוף סוף למחנה השבויים המדברי 'אום אל ג'מאל', סמוך לעיר 'מפראק' שבירדן, המוקף גדרות-תיל גבוהות, שם צורפו לקבוצות שבויים שהגיעו מגוש עציון, לטרון, ועוד מקומות. הניתוק מבני המשפחה והחרדה לגורלם, הכביד על הלב. מה גם שלא ידעו מה יעשו בהם וכמה זמן יצטרכו להעביר בשבי. המצב אליו נקלעו, התאים מאוד לדברי ה'תוכחה' שבפרשת 'בחוקות' אשר חלה באותה שבת.

בית כנסת ברסלב בישימון המדברי

בין השבויים הייתה קבוצה של חסידי ברסלב: ר' שמואל הורוויץ ובנו אהרן בן הארבע-עשרה, ר' שמואל שפירא, ר' אברהם יעקב גולדרייך, ר' משה בורשטיין, ר' דוד נובומינסקי, ר' בצלאל בן-הר (בלומברג), ר' דוד שכטר ור' ראובן שפנייר, אליהם נספחו עוד אנשים מבין השבויים. החוגים השונים במחנה ארגנו בתי כנסת מאולתרים. אחד האוהלים הפך להיות בית כנסת לחסידי ברסלב. את קריאת התורה קראו יושבי המחנה מתוך ספרי תורה שניצלו מגוש-עציון והובאו הנה.

ביום ראשון, כשהניח אחד המתפללים תפילין, עורר הדבר את חשדם של הליגיונרים והם דרשו הסברים. לאחר שקיבלו הסבר מניח את הדעת שוכנעו שאין מדובר במכשירי קשר שנועדו לפגוע בהם, והתירו להניחן ללא הפרעה. באותו יום ראשון

הצדדים. לאחר התדיינות רבתי, פסקו רבני העיר הרב ישראל זאב מינצברג והרב בן ציון חזן, כי חובה להיכנע, ובעצמם יצאו לקראת הערבים כשדגלים לבנים מונפים בידיהם.

באותו יום נחתם הסכם הכניעה, וניתנה לתושבי הרובע האפשרות לנטוש לעבר העיר החדשה אשר בשליטת הציונים, מלבד הלוחמים אשר יילקחו בשבי, לא לפני שימסרו את נשקם.

אנשי הישוב הישן נלקחים לשבי

אנשי הלגיון העמידו את שרידי תושבי הרובע בתור במגרש בשכונת 'בתי מחסה' ומיינו אותם; הלוחמים לשבי, והזקנים הנשים והילדים להעברה לעיר החדשה באמצעות הצלב האדום. לאחר שספרו את הלוחמים התברר להם כי מדובר בלא יותר מכמה עשרות בלבד. הם לא האמינו למראה עיניהם; איפוא הם אנשי ה'הגנה'? תבעו לדעת. הליגיונרים התקשו להאמין כי קומץ הצעירים שלפניהם הם שהפילו חתתם עליהם במשך חודשים. מפני הבושה החליטו "כולו האגאנה!" (כולם 'הגנה') ומילאו את התור מכל הבא לידם, כולל אנשי הישוב הישן שמימיהם לא אחזו בנשק, כשבכך הפרו את ההסכם שרק עתה חתמו עליו. רק למראה המספר המכובד של ה'לוחמים' שלפניו, שב אל מפקד הלגיון כבודו האבוד.

המגורשים הורשו לקחת עמם שק עם חפצים אישיים. מפאת גילו המבוגר הופנה ר' ראובן לקבוצת המיועדים לגירוש לעיר החדשה. אלא שאז החליט לסור אל ביתו ולהציל משם את התפילין, בעוד האספסוף הערבי בוזז את בתי הרובע, חמק מן הקבוצה, מיהר אל ביתו ואסף את הטלית והתפילין. בדרכו נכנס לאחד מבתי הכנסיות החרבים כדי להציל לפחות ספר תורה. ברוב חפזו לא שם לב לכך שבמקום ספר תורה קטן חטף 'נביא' ישעיהו...

כשחזר, התברר לו כי בשל התמהמהותו איחר את המועד. קבוצת המפונים לעיר החדשה, ובהם משפחתו, כבר נלקחה, ולא נותר לו אלא להצטרף לתור ההולכים בשבי. "מה שיארע עם חבריי יהיה גם עמי", הפטיר. על שכמו נשא שק ובו טלית ותפילין, שכעת נוסף להם אותו

באותן שנים, ובחפשו תחליף לכותל המערבי בחר לו לאחר פטירת רעייתו את אתרא קדישא מירון למושב לו.

עם המעבר למירון, עברו הנערים יחד עמו. "לא רבים יודעים" אומר ר' מנדל שפירא שיחי, "אבל מי שהקים את הישיבה במירון היה למעשה ר' ראובן שפנייר. הוא אסף נערים ניצולי שואה ויתומים, ודאג להם ללימודים וארוחות. לאט לאט זה התפתח, בהמשך נטל לידיו את ניהול הישיבה וביסוסה הרב משה צבי נריה, שהיה מקורב מאד לאנ"ש. כך סיפר לי אחי ר' נתן דוד זצ"ל".

בשנים ההן הוקם הישוב במירון, והישיבה שנוסדה הפכה לחלק ממנו, כשהיא משתכנת בחורבות ישיבת בר-יוחאי העתיקה והמושב זקנים. ר' ראובן התמסר בכל מאודו לישיבה זו, במו ידיו עבד בשיקום ובתיקון החורבות, כדי להציל את שרידי הבניין ממפולת. כשבד בבד הוא משמש כאב מסור לתלמידים, שהיו ברובם ממשפחות עולים ששוכנו במעברות שבסביבה. הוא דאג להלבישם ולהשביע את רעבונם, וכשקופת הישיבה היתה ריקה ולא היה במה לקנות מצרכים להכין את מנת יומם, היה יוצא אל הכפרים ומביא משם מצרכי אוכל, פירות, ירקות, שמן, ביצים וכיוצא ומשתדל לספק לילדים לפחות ארוחה חמה אחת ליום.

באותם ימים רבה היתה העזובה בחצר ציון רשב"י, בעקבות מלחמת תש"ח שהתחוללה בשטח, כאשר הערבים התמקמו במבנה הציון ומשם ירו לעבר הרובע היהודי בצפת. ר' ראובן הקדיש את ימי זקנותו כדי לחזק את בדקי הבית הגדול והקדוש הלזה, היכל ציון רשב"י. לגדור פרצות, לסתום בקעים, לתקן דלתות וחלונות שיגנו מפני הרוחות והגשמים.

הכנסת אורחים

את אחד הכוכים שבחצר רשב"י שיפץ והתקין עבור הכנסת אורחים. חדרון זה הסמוך לציון, שימש בימים עברו לאורווה בה העמידו ערביי מירון את חמוריהם, בבואם למכור ענבים ותאנים לבאי המקום. לאחר ששיפצו ר' ראובן, שימש הכוך כבית-תבשיל בזעיר אנפין, כשגם כאן הוא משיג בדרכים יצירתיות מצרכי מזון להתקין מהם מאכלים לבאי המקום הקדוש, ובפרט לאנ"ש אשר קבעו מושבם בצילו של העיר וקדיש' לעבוד בו את ה' בכל לב ובכל נפש (שנים מספר אחרי פטירת ר' ראובן, פתחו פתח בצדו השני של חדר זה, ומאז ועד היום הוא משמש מעבר הגברים מהחצר אל הציון. ראה בהרחבה 'אבקשה' שבט תשפ"ה)

לאחר החגים הגיע החורף ועמו הקור. תנאי המדבר עלולים היו להעמיד בסכנה את אלו שבריאותם בלאו הכי לא היתה במיטבה. בד בבד הביא עמו החורף את בשורת השחרור, שבויים החלו להשתחרר אט אט ולשוב לביתם, כשזכות הקדימה ניתנת לאלו שמצבם הבריאותי רופף. בין 24 המשוחררים הראשונים, ביום כ"ח חשון, היו ר' ראובן שפנייר ור' דוד שכטר.

רק עתה עם שחרורו נודע לו כי בנו הצעיר יצחק נהרג מפגיעת פגז ירדני ביום כ"ט באייר תש"ח, בעת שהלך כדרכו יום יום למשרדי הצלה"א לברר על שלום אביו. ר' ראובן דאב מאוד על אובדן בנו יקירו.

רעייתו, בנו דוד ושתי בנותיו, עברו בינתיים להתגורר ביפו, שם קיבלו דירה מרווחת בתור פליטי העיר העתיקה בירושלים, ואף הוא הצטרף אליהם. ביפו לא ישב בחיבוק ידיים. העולים ארצה היו רבים, והוא סייע לכל מי שיכול להסתדר בארץ. שם ביפו נכונה לו שליחות של הצלת נפשות. באותם ימים פרש המיסיון את רשתו על משכנות העוני של העולים החדשים, כשהוא מנצל את סבלם ומצוקתם ומבטיח להם הטבות שונות. ר' ראובן הכריז מלחמת מצווה עליהם ועורר את הקהל לעמוד בפרץ, "האם גם כאן בארצנו הקדושה תינתן להם יד חופשית לעשות בילדינו כטוב בעיניהם?!" בדברים אלה היה פונה למוסדות השונים וזועק חמס. הוא לא שקט על שמריו, פנה לרשויות השונות, ואף עמד על פתחי בתי הכנסיות עם כרזות בידיו לעורר את דעת הציבור. במקרים רבים עלה בידו בחסדי ה' להציל ילדים מציפורני המיסיון ולהעבירם למוסדות יהודים.

ר' ראובן אף הקים בעצמו ביפו מעין ישיבה לבחורים, ברובם פליטים יתומים, בה דאג להם לאש"ל לצד לימוד תורה. לישיבה זו הצטרפו גם בחורים שהגיעו מרחוק. אחד מהם היה אלתר בנו של החסיד ר' שמואל הורוויץ (שמשפחתו התגוררה באותה עת לסירוגין בירושלים ובמירון) שהיה עומד לימינו של ר' ראובן ומסייעו.

בצילו של העיר וקדיש'

במשך הזמן חש ר' ראובן בחסרונם של המקומות הקדושים אשר עליהם התרפק בימים חגיגה לעיר העתיקה והכותל המערבי לא התאפשרה

בצרה ובשבייה. מחנה השבויים אום אל ג'מאל בירדן

הסילוואן - כפר השילוח שלרגלי הר הזיתים. למשפחתו של דאוד היו לפני פרוץ המלחמה קשרים הדוקים עם היהודים. כל מה שביקש ר' ראובן, לא מנע ממנו. הלה גם סיפק להם ידיעות על המתחולל בעולם שבחוץ.

בין השבויים היה שוחט ובודק ירא שמים, אולם לא היו סכיני שחיטה ואבני השחזה. דאוד הבין שבגלל חוסר בסכינים לשחיטה אין היהודים אוכלים בשר, ביום בהיר אחד לקח עמו את ר' ראובן ל'רבת עמון', היה זה מחזה יוצא דופן: יהודי מבוגר בעל זקן רחב-מידות מסתובב בחוצות רבת עמון ולידו הקצין דאוד, כשהם מחפשים דבר-מה בחנויות ובבתי המסחר לכלים. לבסוף אורו פניו של דאוד הקצין, "מצאתי" אמר. היתה זו סאטורה, מין גרזן ערבי. דאוד שמח שכעת תהיה להם כבר סכין לשחיטה. רק לאחר שקיבל שיעור בהלכות שחיטה, הבין שהסאטורה אינה תחליף לסכין השחיטה של היהודים. (ספר מירון)

היציאה לחירות

בראש השנה תש"ט התפללו אנ"ש בצוותא. הם מנו תשעה אנשים, ומי שהשלים להם את העשירי למנין היה ר' חיים אשר בוכוולד, חסיד קרלין. בערב יום כיפור סיהרו עצמם בתשעה קבין של מים. את המים, שהובאו במיכלית מהעיר 'זרקא' וחולקו בהקצבה, רכשו משבויים אחרים בעסקת חליפין תמורת סגירות ומוצרים שונים.

ר' הירש לייב ליפל במירון, ליד חדר ההכנסת אורחים של ר' ראובן, שכיום משמש חדר כניסה לציון רשב"י

הריקוד האחרון בכותל המערבי של תש"ח

להלן תיאור מרגש של תפילתם האחרונה של חסידי ברסלב בחצות לילה ליד הכותל המערבי, בטרם הוטל המצור על הרובע היהודי, כפי שפורסם בקובץ 'מחניים', כאשר לפי עדות הכותב היה ר' ראובן האחרון שעזב את הכותל:

הם ממבקרי הקבועים של הכותל בשעת חצות. כשסיימו את סדר 'תיקון חצות' התלכדו הארבעה למעגל של ריקוד 'כי נחם ה' ציון נחם כל חרבותיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה' ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה'. נפשם של הארבעה התרוננה בקרבם בשעת הריקוד, אולם קולם לא יישמע, ובנגינה חרישית 'בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס' התפרק מעגל הריקוד. שלושה מביניהם נפרדו מן הכותל ואילו ר' ראובן הסתגר בפנינתו, פרש את שמיכתו על הרצפה והשיכב עליה את גופו וכך התייחד עם בוראו - בתפילה ובהתבודדות - עד עלות השחר. והיה זה הערב האחרון שבו ניתן ליהודים לגשת לכותל המערבי. למחרתו של ליל ההחלטה בעצרת האו"ם, פרצו מאורעות הדמים, הבריטים שקיבלו על עצמם להגן כביכול על שלומם של הרובע היהודי בעיר העתיקה הטילו עליו מצור ולא נתנו ליהודים לגשת אל הכותל. חסידי ברסלב וביניהם ר' ראובן נאלצו לערוך תיקון חצות בבתייהם אשר ב'בתי מחסה', עיניהם צופיות אל הכותל המערבי ואילו לא יגשו.

כאשר פרש ידו צר על הרובע היהודי, הוגלו שומרי החומות ואיתם ר' ראובן שפנייר, מירושלים העתיקה. ר' ראובן שנפל בשבי הלגיון עבר יחד עם היתר את דרך היסורים והעינויים בידי הפורעים. גם במחנה השבויים אשר במדבר מפרק היה ר' ראובן קם מדי לילה בחצות, ועם הדמעות על חורבן בית המקדש, נתערבבו דמעותיו על אשר אין בידו לפקוד את הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו.

עם החלפת השבויים הוחזר ר' ראובן לירושלים היהודית, שאלתו הראשונה עם חציית המחסום בשער מנדלבום, היתה "אם אפשר לגשת לכותל המערבי?"

משנענה בשלילה, כבש את פניו בידיו ופרץ בבכי, ומאז לא שבה רוחו אליו. הוא השתדל להטביע את צערו במעשי צדקה וחסד, קבע את מושבו בשיבת מירון ושמ, ליד ציונו של רבי שמעון בן יוחאי, היה מקדיש את כל מאמציו לטפח ולעודד את ילדי ישראל הלומדים תורה.

יל"ז כסלו תש"ח בירושלים. המונים יצאו מבתייהם לרחובותיה המרכזיים של העיר, עם השמועה כי עצרת האומות המאוחדות אישרה את הצעת החלוקה, אולם ההמולה לא הגיעה אל בין החומות, המתיחות שהיתה שוררת מסביב לרובע היהודי בעיר העתיקה, מאז החלו ארגוני המרי במערכה נגד הבריטים, גברה עוד יותר בימי ההכרעה, בימי הדיונים בין נציגי המדינות, כדי להכריע על גורלה של ארץ ישראל.

אולם שומרי החומות לא הזניחו את משמרתם. ר' ראובן שפנייר, קצין צבא אוסטרי לשעבר, שהכיר את בוראו בגיל העמידה, הצטרף לשומרי החומות מחסידי ברסלב וקבע את מושבו בתוך החומה ולפנים. שעה קלה לפני חצות יצא מחדרו אשר בעליית הגג של בתי מחסה, טבל במקווה הקטנה בדירתו של רבי חיים זוננפלד, התעטף בשמיכה העבה אשר רכש לו מעודפי הצבא הבריטי, יצא דרך הפשפש בשער העץ לדרך המדרגות הצמודה לחומת העיר וחרש עשה את דרכו עד לכותל המערבי. רחבת הכותל היתה ריקה, שעות אחדות לפני כן במוצאי השבת עזבו מתפללי המנין האחרון של המבקרים הקבועים ובראשם ר' יצחק אורנשטיין שומרו הנאמן של הכותל את הרחבה ומאז השתררה דממה ברחבת הכותל. השוטר הבריטי נמנם בכורסתו אשר בתא המשטרה הצופה אל הרחבה ולא הרגיש בצעדי הכבדים של ר' ראובן שקרב אל הכותל. השעין את מצחו אל אבני הכותל הקרות והחל באמירת תיקון חצות 'על היכלי אבכה יומם ולילה'.

תוך שעה קלה הגיעו לכותל ר' הערש לייב ליפל, ר' שמואל שפירא ור' יונה לעבל, אף

יהודים בכותל המערבי

הוא ארגן פרימוס גדול והעמיד עליו מיכל פח עם ברז, שסיפק מים חמים לתה להחיות נפש באי המקום, אף סבב בין הבתים העוזבים ברובע הערבי בצפת, והביא משם שולחנות וספסלים רעועים שלאחר טיפול תחת ידיו האמונות חזרו להיות ראויים לשימוש. גם מקרר ישן מצא וקבע אותו באחד הכוכים. כן הביא מחצלות שמיכות ישנות ומזרונים, על מנת שיהיה לבאים על מה להניח את ראשם, והרי לך הכנסת אורחים של ממש. מחזה תדיר היה לראותו חגור באבנט רחב שבתוכו תחובה כף עץ גדולה, וכל כולו שקוע במצוות הכנסת אורחים.

בל"ג בעומר האחרון לחייו עוד זכה להימצא במירון ואף לתקוע בשופר להמתקת הדינים. ממירון נסע ירושלימה, ומשם המשיך לבית בנו בגבעתיים. היה זה בערב שבת והוא חש שלא בטוב. הפציר שייקחוהו למקוה ולאחר הטבילה, בשוכו לבית בנו, השכיבוהו במיטה. פתח ר' ראובן באמירת 'שיר השירים', ועם כניסת השבת אזור את שארית כוחותיו והתיישב על המיטה. למרות חולשתו ביקש ללכת לבית הכנסת. בני המשפחה, בראותם את מצבו, מנעו זאת ממנו. כעבור זמן קצר משהרגיש הבן כי אלו הם רגעי האחרונים של אביו בהאי עלמא, קרא עם שאר בני המשפחה 'שמע ישראל', ר' ראובן עוד הספיק לענות אחריהם: ה' אחד, ויצאה נשמתו בטהרה ב'אחד'.

ביום א' החלו ההתרוצצויות להוציא תעודת פטירה וקבורה. העניינים ארכו שעה ארוכה, וכיון שראו שעוד מעט יפנה היום וכבר לא יספיקו לקברו במירון, המקום שאליו היה קשור בכל נימי נפשו, הוחלט להביאו לקבורה בבית החיים של שומרי שבת 'זכרון מאיר' בבני ברק סמוך לאוהל אדמו"רי בית ויזניץ.

ר' ראובן ב"ר דוד שפניר עלה למרומים, בכ"ד אייר תשט"ז. אך סמלי הוא שהשיב נשמתו הזכה לבוראו בירח שנסתלק בו רשב"י זיע"א.

מקורות: ספר מירון, סיפורים ירושלמים, כיסופים, עובדות מפי נכדי ר' ראובן, עובדות מפי ר' שבתי הורוויץ שנרשמו ע"י אחיינו הרב נחמן רזנפלד

אמונה בדברי הגדולים

הילדות במרוקו, ההסתופפות בצילם של גדולי התורה בצרפת, הקירבה לבבא סאלי, ההתקרבות לרבינו, הנסיעה לציון תחת השלטון הקומוניסטי ובניית ביהמ"ד 'פאר הנצח' ע"ש רבינו הקדוש • הגאון הישיש רבי מסעוד גבאי שליט"א מזקני חסידי ברסלב בשיחה רוויית אמונה על הטרגדיות שפקדו את צאצאיו, אסון מירון ואסון מרוקו • **ואמונתך בלילות**

נחמן כ"ץ

יציא נחית

זרעו

אברהם

קראת ל"ג בעומר הבא עלינו לטובה, זכינו במערכת 'אבקשה' לביקור מרומם אצל הרה"ג הישיש רבי מסעוד גבאי שליט"א, מזקני חשובי חסידי ברסלב בעיר צפת, ומלפנים רב וראש ישיבה בצרפת. ר' מסעוד הוא אביהם של משפחת גבאי המפורסמת ובניו ונכדיו היקרים הינם מיקירי אנשי שלומינו אשר חן מיוחד נסוך על פניהם.

בבואנו, מצאנו את עצמנו בבית פשוט וצנוע באחד מסמטאותיה של עיה"ק צפת. רבי מסעוד שכבר עבר מזמן את גיל הגבורות לאורך ימים ושנים טובות, יושב ליד השולחן במלא חיוניותו, ספרים רבים מעטרים את חדרו, בהם הוא מוצא פורקן מכל הקורות עמו, והוא ניאות להקדיש לנו מזמנו היקר לעמל התורה, על מנת לחזק את אנשי שלומינו באמונה הפשוטה בהשם יתברך, ובצדיקיו הקדושים, הטבועה בדמו עוד מבית אביו.

כידוע, הרב איבד את שני נכדיו באסון הנורא שאירע בעת השמחה הגדולה ביום הקדוש ל"ג בעומר תשפ"א על ציונו הקדוש של רשב"י זיע"א במירון, אך למרות זאת לא ניכר הדבר כלל על פניו, אלא להיפך הוא משרה שמחה ורוגע על כל סביביו.

רבי מסעוד מספר לנו על התקרבותו לרבינו הקדוש, הנסיעה לאומן בשנות הקוממונים. ולאחר מכן אנו מאזינים בהשתאות רבה לדרך ההתמודדות המופלאה עם הטרדיה במירון, והשבר על שבר, התאונה הטרקית בה נהרגו ארבעה מנכדיו בעת נסיעתם לפקוד קברי צדיקים במרוקו, בחודש כסלו האי שתא.

קרבה מיוחדת לחכמים וצדיקים

רבי מסעוד נולד לאביו רבי ישראל ולאמו ז"ל, בעיר סקורה שבמרוקו וכבר בגיל צעיר גלה למקום תורה. בגיל שלוש עשרה בלבד החל ללמוד בישיבת 'אוצר התורה', שם החל את לימודו הבלתי נפסק בלימוד התורה, כשהוא קונה עוד ועוד ידיעות בתורה הקדושה.

בגיל ארבע עשרה נכנס רבי מסעוד לישיבת 'חכמי צרפת' בראשותו של הגאון הגדול רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל מתלמידיו של ה'חפץ חיים' זצ"ל. הרב חייקין שפתח לאחר השואה את ישיבת 'חכמי צרפת' באקס לה בן, ועמד בראשה במשך חמישים שנה, קירב מאד את ר' מסעוד, כפי שהוא עצמו מספר לנו:

"הייתי בחור בודד בלי משפחה ובלי מכר וגואל, והרב חייקין שהיה צדיק ותלמיד חכם גדול, ריחם עלי והעניק לי כל מה שהייתי צריך. הוא דאג להתפתחותי הן ברוחניות והן בגשמיות, וכל מחסורי היה על כתפיו. הוא חיבב אותי מאד, והיה מקרב אותי. הוא גם

היה השדכן שלי - בחסדי שמים -, ודאג לכל הוצאות החתונה".

מי שדאג להכניס את רבי מסעוד לישיבה היה הבבא סאלי, שאף הוא נהג קירבה גדולה כלפי הבחור הצעיר. "הוא הגיע לצרפת, והכניס אותי לישיבה אצל הרב חייקין זצ"ל, וברך אותי בברכות חמות שאזכה לשבת על התורה והעבודה. גם לאחר שנים רבות בארץ ישראל, זכיתי לנסוע עמו פעמים רבות, וראינו אצלו נסים גדולים ומופתים רבים, מעל לדרך הטבע ממש. אנשים שנפקדו לאחר שנים רבות, וזיווגים לבחורים שחיו זמן רב, ב"ה זכינו לראות צדיקים וקדושים אשר קיימו רצון ה', וזכו לחיות עם התורה הקדושה".

בביתו של הבבא סאלי היה רבי מסעוד אורח של קבע. "בבואי אל הבית בנתיבות, היו מכניסים אותי ללא שהיות, בני הבית ידעו שהוא, מרן הבבא סאלי אוהב אותי ודאגו שלא אצטרך לחכות את התור".

כמו כן היה מקורב מאד לאדמו"ר"ם מפשעווארסק זצ"ל, רבי איציק'ל וחתנו רבי

דמעות עולות בזויות עיניו,
שעה שהוא מדבר על בנו איש
מירון הבלתי נשכח רבי אהרן
גבאי זצ"ל "אהרן זכה להכיר
את רבינו ולהתקרב אליו בכל
כוחו, ובעקבותיו זכיתי גם אני
לדעת מהצדיק הגדול..."

יעקב לייזר, שנהגו בו כבוד גדול ואף עמדו עמו בקשר קבוע בחליפת מכתבים ענפה.

זוגתו של רבי מסעוד הייתה בתו של רבי נפתלי ווייל משלשלת הייחוס גזע תרשישים בן אחר בן לגאון הקדוש רבי נתנאל ווייל בעל ה'קרבן נתנאל' על הש"ס, מהר"ם מרוטנבורג, ומצאצאי רש"י הקדוש. היא הייתה אשת חיל עטרת בעלה. כבר בהיותה צעירה לימים החלה לשמש את הרבנית אשת ראש הישיבה, ואף ויתרה על לימודיה בכדי להישאר ולשמש בבית תלמידי חכמים.

"החתונה שהייתה דלת משתתפים, התקיימה באולם בית כנסת קטן באקס לה בן. הוריי לא השתתפו בחתונה. אבל ב"ה

הייתה שמחה גדולה". לאחר החתונה הפך ר' מסעוד בעצמו לאחד ממגידי השיעור בישיבה בה למד, ואף קיבל הסמכה לרבנות מהרב חייקין שהמשיך לקרבו, ובהמשך אף מינה אותו לכהן כראש ישיבה לצידו.

רבי מסעוד ראה הצלחה גדולה במעשי ידיו וזכה לקרב לליבם של רבים מתלמידיו את אורה של התורה הקדושה. עד היום הזה חבים לו רבים מעולי צרפת את חייהם וחיי צאצאיהם.

ההתקרבות לרבינו הקדוש

חמישה עשר ילדיו של רבי מסעוד נולדו על אדמת צרפת. צאצאיו הרבים מעל אלף צאצאים בליעה"ר ללא יוצא מן הכלל, הולכים בדרך ה' ודבקים בתורתו, רובם המוחלט חסידי ברסלב בלב ובנפש, מקיימי עצותיו של רבינו הקדוש. בשנת תשמ"א עלה רבי מסעוד לארץ ישראל בעקבות בנו להבחל"ח רבי אהרן זצ"ל שעקר לצפת לאחר שהחסידי המופלא רבי גדליה אהרן קניג זצ"ל ביקש זאת ממנו. אך בל נקדים את המאוחר.

אנו שואלים את רבי מסעוד, כיצד זכה להכיר את האור של רבינו הקדוש?

דמעות עולות בזויות עיניו, שעה שהוא מדבר על בנו איש מירון הבלתי נשכח רבי אהרן גבאי זצ"ל "אהרן זכה להכיר את רבינו ולהתקרב אליו בכל כוחו, ובעקבותיו זכיתי גם אני לדעת מהצדיק הגדול... הוא התקרב ומיד לאחר מכן החל לקרב את כל בני המשפחה, ב"ה היום רוב ככל בני המשפחה מסתופפים בצילו של רבינו. עם בני רבי אהרן היינו לומדים ליקוטי מוהר"ן, ובכל פעם הרגשתי הרגשה של קדושה..."

אי אפשר שלא להידבק בהרגשה הפנימית העולה מאלוהי, שעה שרבי מסעוד מדבר בחמימות ליבו על אמונת חכמים וצדיקים. הוא שראה את תלמידו של החפץ חיים, להכיר את הבבא סאלי ואף לזכות לחיבה יתירה אצל אותו צדיק וקדוש. שהיה קרוב לאדמו"ר"ם מפשעווארסק זצ"ל ואף זכה לברכה מיוחדת לאריכות ימים מהרה"ק רבי איציק'ל זצ"ל. האמונה בעובדי ה' ומקיימי מצוותיו טבועה בדמו והיא משפיעה על כל סובביו. כך החלה התקרבותו לרבינו בגיל לא צעיר, וכך נסע לציונו הקדוש גם בשנים בהם הקומוניסטים שלטו ביד ברזל בברית המועצות. אמונה תמימה ועדינה שכל מאורעות החיים לא יכלו לה.

רבי אהרן זצ"ל בנו, היה מדמויות ההוד של אנשי שלומינו בדור האחרון (כתבה נרחבת אודותיו בגיליון אבקשה 43 חנוכה תשפ"א) התקרב לרבינו הקדוש בדרך מופלאה ביותר. ר' אהרן שלמד בישיבות סלבודקה ומיר, שאף תמיד להיות גם בדרגת 'חסיד' בעבודתו את השי"ת. היה זה כאשר ביום מן הימים ראה שניים מחבריו לומדים את

פלאי פלאות... ר' אהרן ז"ל ויבלח"ט אביו רבי מסעוד בנסיעה לאומן לראש השנה תש"פ על כסאות גלגלים במסירות נפש. גנזי הנחל

האחים לבית גבאי. ר' אהרן נראה משמאל

הוקם ביהמ"ד מפואר, המשמש את מאות משפחות אנ"ש דרי הסביבה, ומושך אליו מקורבים רבים. בבית המדרש ישנה קומה המשמשת את ביהכנ"ס הספרדי ומעליו היכל ביהכנ"ס האשכנזי, כשמתחת לבניין אף הוקם מקווה כיאה וכיאות לביהמ"ד של אנשי שלומינו.

רבי מסעוד עצמו שימש שנים רבות כראש הכולל אותו פתח לטובת כלל אנשי שלומינו דרי צפת, וכרב ביהמ"ד, בו הוא זוכה גם בגילו המופלג בליעה"ר להמשיך ולשבת על התורה והעבודה. עובדה מעניינת מספר לנו אחד מנכדיו; בכל שלבי המגביות השונות שנערכו עם השנים לטובת שכלול והידור ביהמ"ד הגדול, עקב הסבא אחרי כל צעד ושעל של הרחבת ובניית הבניין. בכל כנס שהתקיים לטובת העניין, הגיע רבי מסעוד כשהוא מקפיד לתת בעצמו סכום כסף גדול לטובת השלב הנוכחי. כך בבנייה, כך בריהוט המפואר והמהודר, וכך בשאר ענייני ביהמ"ד.

הנסיעות לאומן: רבינו הקדוש הוא פלאי פלאות

בשנת תשמ"ז, נסע רבי מסעוד יחד עם בניו רבי אהרן ורבי ישראל מאיר, ונכדיו הגדולים. "היו לנו דרכונים צרפתיים, לכן זה היה הרבה יותר קל לקבל את האישור לטיסה, למרות שמסך הברזל עדיין היה קיים. נסענו נסיעה לא פשוטה, הוצמד לנו איש אינטוריסט, שליווה אותנו בכל צעד ושעל.

"כשהגענו לציון שהיה אז ללא מציבה, אמרנו את התיקון הכללי בהתרגשות גדולה ונתנו פרוטה לצדקה" נהרה נשפכת על פניו של רבי מסעוד בעת שהוא מספר מהנסיעה לרבינו "היה שם פלאי פלאות... לא סתם חזרנו לנסוע שוב ושוב למקום הקדוש הזה..."

בשנה האחרונה לחיי בנו בכורו רבי אהרן שחלה במחלת הפרקינסון, בראותו את מסירות הנפש של בנו לעניין הנסיעה לרבנו על ראש השנה, החליט רבי מסעוד לנסוע אף הוא לציון רבינו הקדוש. הייתה זו נסיעה שאי אפשר לתארה במילים; בן חולה במחלה נוראה חשוכת מרפא, ואב בגיל למעלה מגבורות, עושים את דרכם במסירות נפש בתואר, כשהם מתניידים בכסאות גלגלים ונעזרים בבניהם ונכדיהם, רק כדי לזכות לקיים את רצונו של הצדיק הקדוש, ולהיות אצלו על ראש השנה.

האסון במירון: מה מצעדי גבר

רבי מסעוד שיכל שלושה מילדיו, השם ירחם. בנו רבי יעקב שחלה במחלה הנוראה, בנו הבכור רבי אהרן שכאמור

הספר הקדוש ליקוטי הלכות במהירות וללא הבנה. ר' אהרן שהיה מטבעו מעמיק בכל דבר לימוד, ניגש אליהם ושאל אותם אם הם מעוניינים ללמוד איתו את הספר במתינות? לאחר שענו לו תשובה חיובית, החל ללמוד רבי אהרן את הספר, ומשטעם מן הדבש, אורו עיניו. לשונו הפשוטה ומעוררת הלבבות של מוהרנ"ת שבתה את לבו והוא החל לרדות עוד ועוד מן הכוורת הגדולה.

עולים לארץ הקודש

באותה תקופה, התגורר רבי אהרן שהיה כבר נשוי בצרפת, לשם הגיע בשנת תש"מ החסיד הגדול רבי גדליה אהרן קעניג זצ"ל, לטובת הקמת המוסדות בעיר צפת. רבי אהרן שכבר שמע את שמו, הזמינו להתארח בביתו. כך זכה, ורבי גדליה השפיע עליו במשך חודש שלם מתורתו של הנחל הנובע, ובין לבין ביקשו שיעלה לארץ ישראל ויקבע את דירתו בעיר הקודש צפת. כמה ימים לאחר שנפרדו, נפטר רבי גדליה במנצ'סטר שבאנגליה. רבי אהרן ראה את דבריו של רבי גדליה כצוואה עבורו, ומיד לאחר לידת בנו הנקרא על שמו של ר' גדליה, ארז את מטלטליו ועלה לארץ ישראל.

אביו רבי מסעוד, ואָחיו שכבר התקרבו לרבינו על ידו, עלו אף הם בעקבותיו, כשהם קובעים את משכנם בעיר הקודש צפת, סמוך ונראה למקום העיר וקדיש מן שמיא נחית, רשב"י זע"א. רבי מסעוד היה הדייר הראשון ב'מאור חיים', 'הייתי הדייר היחיד בבניין'.

בניית ביהמ"ד הגדול והמפואר 'פאר הנצח'

במשך השנים התפתח במקום ביהכנ"ס המפואר של אנשי שלומינו 'פאר הנצח', שהחל מתרומתו של ר' אברהם טרייסמן. בתחילה היה במקום מקלט ששימש כגן ילדים שבשלב מסוים חדל מלפעול, ר' אברהם שהיה בעל הבית של המקום, הציע לחתנו של ר' מסעוד, הרה"ח ר' נחמן גלנט, יחד עם בנו ר' נפתלי גבאי להקים ביכנ"ס גדול לאנשי שלומינו, שיהווה מגדלור לכל החפצים לדלות מתורת רביה"ק. ר' נחמן החל מיידית לפעול לאישורים מיוחדים לבניית מבנה ביהכנ"ס על קומותיו, אלא שעקב ההפרעה שגרמה הבנייה באותה העת לאחד השכנים, נמנעו בוני הבית מלצער, ובמסירות נפש - במשך עשרים שנה - המשיכו להתפלל במבנה הזמני שנבנה מתחת לאדמה. ברבות השנים, עקר השכן את מקום מגוריו לעיר אחרת, ובמקום נבנתה הקומה הראשונה.

בשנים האחרונות, הפך ביהמ"ד את פניו, כאשר לאחר מגבית גדולה שנערכה

ארבעת נכדיו, ה"ה הבחור משה גלנט ז"ל, הבחור יוסף חיים תפילינסקי ז"ל, האברך הרב שמעון תפילינסקי ז"ל אב לשמונה יתומים, הרב נתן שפירא ז"ל גם הוא אב לשמונה.

הארבעה טסו לציון רבינו הקדוש באומן, ולאחר מכן עלו על טיסה למרוקו, בכדי להשתטח על ציונם של הקדושים הטמונים בארץ זו. בליל שישי ה' בכסלו, נסעו האברכים והבחורים ז"ל יחד עם חברים הבחור ישראל מאיר שאשא ז"ל, לכיוון אחד מקברי הצדיקים, כאשר באחד מעיקולי הדרך סטה רכבם לשולים, ומשם לעבר הוואדי הסמוך. לא היו ניצולים, ובבית נשאר 16 יתומים מאבותיהם, השם ירחם.

לאחר התאונה נמנעו בני הבית לספר לו על כך, מחשש לבריאותו, אך רבי מסעוד הבין שאירע מאורע מסעיר ודרש שיספרו לו על כך. לבסוף בדלית ברירה, ובחלוף יומיים מהאסון הכבד, עדכנו אותו במתרחש. צערו היה גדול, אך במשך כל ימי השבעה לא חדל מלחזק את המשפחות המורחבות שהכל ממנו יתברך, ואין איתנו יודע עד מה.

"לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי"

רבי מסעוד חוזר עוד הפעם על הפסוק "הנסתרות לה' אלקינו". "השם הוא טוב והוא עושה רק טוב, ואנחנו לא מבינים כלל את מה שנעשה בזה העולם, צריך להתחזק באמונה בהשם יתברך, ולהבין שאנו יש לנו מוח של 'זבוב', מוח של בשר ודם, איך בכלל אנו מתיימרים לחשוב שנוכל להבין את מעשיו של השם יתברך" רבי מסעוד ממשיך ואומר לנו את מה שהוא עצמו זוכה לקיים בכל זמן ועת "לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי. התורה הקדושה היא הנחמה של האדם מכל מה שעובר עליו בעולם הזה, וכשאדם זוכה להיות ראשו בגמרא וכלל לימודי התורה הקדושה, אז הוא יודע וחי בהבנה שכל מה שקורה בעולם, וכל הדברים שנראים לו - לא מובנים, הכל לטובה, והכל כלול בתורה הקדושה".

לקראת חג השבועות, חג מתן תורה, אנו נפרדים במילים אלו מרבי מסעוד שמרע"ף עלינו ברכות לרוב בידידות. מרגישים ויודעים שהאמונה התמימה והפשוטה בו יתברך, האמונה בצדיקים הקדושים ובכוח התורה הקדושה מעניקים לאדם את היכולת והכוח להמשיך ולעמוד על עמדו בזה העולם, עדי ביאת ינון ותחיית מתו ישראל ברחמים במהרה בימינו אמן.

(תודות לחתניו הרב מאיר נחמן אלחדד, הרב נחמן גלנט, ונכדו ר' יוסף גלנט על עזרתם בהכנת הכתבה)

חלה במחלת הפרקינסון, ובתו אשת יבדלחט"א רבי נחמן גלנט שליט"א.

בשנת תשפ"א, התחולל אסון נורא ביום שמחת הרשב"י, ל"ג בעומר. היה זה לאחר שמאות ואלפי יהודים אשר השתתפו בהילולא קדישא, נדחקו לעבר המדרגות היורדות ממתחם 'תולדות אהרן' לעבר היציאה. בגזירת שמים אירע במקום אסון טראגי, וארבעים וחמש נפשות יקרות וקדושות עלו השמימה, בתוכם כמה וכמה נפשות יקרות מאנשי שלומינו, בחורים וזקנים, ילדים ואברכים.

שניים מתוך הנספים היו נכדיו של רבי

"נשהגענו לציון שהיה אז ללא מצינה, אמרנו את התיקון הכללי בהתרגשות גדולה ונתנו פרוטה לצדקה" נהרה נשפכת על פניו של רבי מסעוד בעת שהוא מספר מהנסיעה לרבינו "היה שם פלאי פלאות... לא סתם חזרנו לנסוע שוב ושנוב למקום הקדוש הזה..."

מסעוד שיבדלחט"א, הבחור החשוב יוסף דוד ז"ל ואחיו הילד הטהור משה מרדכי אלחדד ז"ל, בני חתנו הרב מאיר נחמן אלחדד שיבדלחט"א. אנו מבקשים מרבי מסעוד שיטעימנו כיצד ניתן לעבור את העולם הזה על מרורותיו, ולהמשיך הלאה בחיי היומיום.

רבי מסעוד אינו משתהה כלל בתשובתו הבהירה. "הנסתרות לה' אלקינו..." הוא חוזר ואומר לנו פעם אחר פעם "אין לנו הבנה כלל במה שהשי"ת עושה בעולם. אין לנו שום שאלה ושום תמיהה על דרכיו והנהגתו... אחד מהם הבחור כלל לא היה צריך להיות במירון, אבל מה' מצעדי גבר... אנו יודעים שכל מה שעושה השם יתברך זה הכי טוב, הוא היה צריך להיות קרבן משמים".

האסון במרוקו: דיבורי אמונה

אנו ממשיכים ומבקשים עוד דיבורי התחזקות אחרי האסון שאירע בחודש כסלו האחרון, בו איבד רבי מסעוד את

קשר עמוק. ר' איציקל מפשווארסק זצ"ל

קרבני בכל לב. הבבא סאלי זיע"א

ראש הישיבה. הגאון ר' חיים יצחק חייקין זצ"ל

ר' מסעוד חבוש בשטריימל בתקופת התקרבותו לחסידות

רבי שכינעין ניהכמתנו

התגלות רחמי ה' וחסדיו, בזכות התנא האלקי רשב"י

ובאותה שעה שואל הקב"ה בכל העולמות: מדוע אף אחד לא בוכה על הילדים שלי, ועל הקן שלי בירושלים ההרוס והחרב..

אומר הקב"ה: על כן אפעל למעני. ומעורר רחמים על ישראל ועל השכינה. כשהראיתי את הזוהר הזה לזוגתי היא התחילה לבכות מעומק נשמתה.

היא הבינה מיד איך זה קשור אליה. היא הייתה הציפור האם, והטיפולים שלא צלחו הם אותם ילדים שלא היו לה.

זה לא היה בכי של ייאוש אלא של נחמה...

היא שמעה בזוהר הקדוש הזה דיבור שמיימי שאומר לה: "יש שכר לפעולתך ויש תקווה לאחריתך".

רבי שמעון נחמתנו, רבי שמעון נחמתנו! כבר עכשיו..

בשבת שלאחר מכן - י"ז אייר, בזמן שזוגתי הכינה סעודה שלישית במטבח, היא ראתה את האם הציפור יושבת לבדה על הקן.

חזרתי הביתה ממעריב, ומיד לאחר ההבדלה בליל ל"ג בעומר ערכתי את מצוות שילוח הקן.

בחסדי שמייים מיד אחרי ל"ג בעומר זכינו, "וה' פקד את שרה" בדבר ישועה ורחמים, ובחודש שבט - תשעה חודשים בדיוק לאחר ל"ג בעומר, זכינו לחבוק בן זכר.

ויקרא שמו בישראל שמעון...

אכן, בזכות התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי ריחם עלינו ה' יתברך וזיכה אותנו בנחמה וישועה מתוך רחמים גדולים, כי כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק!

חלפו מספר ימים מאז אותה קבלה, זוגתי שהתה באותה עת במטבח, כשלתע היא הבחינה בשתי יונים שחגות מעל מרפסת ביתנו ומקימות לעצמן קן.

בדקתי את הלכות שילוח הקן, והכרזתי על הקן שלנו כהפקר.

במהלך השבוע שלאחר מכן צפינו בהם כל יום, עולות הלוך ושוב ומקימות את הקן.

המצב הבלתי צפוי העניק לי השראה, ומצאתי את עצמי מעיין לעומק בסוגיית שילוח הקן.

מצאתי שם דברים מפתיעים..

ראיתי שהרמח"ל מפרש את הפסוק **"כִּי יִקְרָא קֵן צִפּוֹר לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ כָּל עֵץ** או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תקח האם על הפנים. שלח תשלח את האם ואת הפנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים".

אומר הרמח"ל, **"כִּי יִקְרָא קֵן צִפּוֹר לְפָנָיו"** זה לא סתם. הקדוש ברוך הוא מזמן דווקא לאותו אדם את הקן, משום שהוא נבחר לאקמא שכינתא מעפרא ולתקן את עם ישראל.

המשכתי לחפש עוד על שילוח הקן. הגעתי לתיקוני זוהר, ושם הלב שלי נמס.

הזוהר הקדוש מגלה מעט מסודות המצווה הנוראה הזו, ואומר שבזמן שהציפור האם משתלחת מקינה, היא בוכה במר על הילדים שכבר לא יהיו לה. והמלאך הממונה על הציפורים שואל את פמליא של מעלה: היכן הם רחמי ה'...

כסלול החיים שלי היה שגרת למדי. גדלתי בבית ירא אלקים, והתחנכתי במוסדות שמורים, כשלאחר מכן זכיתי להקים בית נאמן בישראל עם בת גילי שתחילי, ובתוך שנתיים מהחתונה זכינו ונולדו לנו שני ילדים.

ובנקודה הזו - הסיפור שלי מתחיל. חלפו מאז למעלה משמונה שנים בהם לא זכינו לילדים נוספים.

אני יודע שיהיו כאלה שלא יבינו את הכאב, 'הרי ב"ה כבר יש לך ילדים. יש הרבה אנשים שלא זכו לכך. על מה אתה מתלונן'.

אבל לנו זה היה קשה. קשה מאד.

עברנו שנים קשות ומייסרות בהם היינו מטולטלים בגבול הדק שבין תקווה ליאוש. עוד טיפול, וטיפול נוסף, ואנו נותרנו רק עם אכזבה וכאב מר.

בשנה שעברה בתחילת חודש אייר, אני יושב בביתי וחושב על ל"ג בעומר המתקרב. ואז אני אומר לעצמי 'בוא נלמד משהו על ל"ג בעומר'.

הוצאתי מהארון כמה ספרים והנחתי אותם על הספה. בדיוק אז זוגתי עוברת בסלון, מחליטה לפתוח את אחד הספרים, ושם היא קוראת שיש סגולה ידועה לזוגות שמצפים לילדים, שיקבלו על עצמם שבמידה ויזכו להביא בן לעולם - יקראו את שמו 'שמעון' על שם התנא הקדוש רשב"י. ונכתב בספר, שבכך יזכו לישועה גדולה.

החלטנו מיד שכך נעשה. באותו מעמד קיבלנו על עצמנו שבאם ניפקד בעזרת ה' והוולד הנולד לנו יהיה זכר, יקרא שמו בישראל שמעון.

אב קשה

אב קשה

לא כשהרבי' הזפר את החזשר

"אני מוצא את עצמי
מתרומם ממקומי, מתחיל
לשרך את רגלי כבעל כורחי
בתנועה סיבובית, מרגע
לרגע זה הפך לריקוד של
ממש..." הר"ר יוסף גבאי
מגולל סיפור התמודדות
בלתי נתפס, כאשר נוכח
לראות שוב ושוב בכוחו
של רבינו הקדוש שהפך
את המור למתוק, ואת
האפלה לאור גדול •
ההתקרבות, ההתמסרות
לעסקי ההדפסה וההפצה,
והקמת המוסדות בירושלים
עיה"ק לצאן קדשים

מ. לבבי

תורה גדולה

ילדותי עברו עלי חיים סוערים מאוד, פותח הרה"ח ר' יוסף גבאי את השיחה גלוית הלב, שכפי שתיווכחו בהמשך הינה נטולת כחל וסרק, והמסר העיקרי שבה, כפי שהוא מבהיר שוב ושוב, הוא להראות את גדולת רבינו הקדוש, שבכוחו לקרב את כולם, יהיה מי שיהיה, לה' יתברך, אם רק יציית לדבריו הקדושים.

חווייתי המון טלטלות, עליות ומורדות. התחנכתי במוסדות תורניים בשכונת הר-נוף. למרבה הצער הושפעתי לרעה מחברים שאינם טובים, הידרדרתי ברוחניות עד שמצבי הגיע לשפל מדאיג, עד שבסופו של דבר בגיל 14, ארגון שמסייע לנוער בנשירה, רכש לי כרטיס טיסה לצרפת וסידר אותי במוסד תורני מתאים. למרות שחיצונית היה לי מראה חרדי, בפנים הייתי מנותק לחלוטין מן הקדושה. ובאמת המסגרת בה למדתי בצרפת בלמה את התדרדרותי. גם שם עברה עלי תקופה מבולבלת, אבל המעבר לשם ציין התחלה חדשה.

כעבור שנה וחצי שבתי ארצה והשתלבותי בישיבה רגילה, כשאני עולה לשיעור ג' ב'ישיבה קטנה'. 'עליתי על הדרך' כמו שאומרים. חיי היו תקינים יותר. אבל עדיין רק כלפי חוץ. כי בתוכי חשתי בחוסר חיבור משווע לכל הדברים שבקדושה. אני לומד, מתפלל, מקיים מצוות, ולבי בל עמי.

אתר אבקש

כבר מגיל צעיר הייתי מחפש הרבה את ה', הייתי מסוג הבחורים שכל הזמן פונים אל הצוות ומשתפים אותו בכל העובר עליהם. וזאת במטרה שיעזרו לי. שפכתי את לבי לפניהם על התאווות והמידות רעות הבוערות בי וביקשתי עצה והדרכה איך להינצל מהן. אבל למרות כל אותן שיחות עם הר"מים והמשגיחים, לא היה בידם לסייע לי. חשוב לי לציין שמבחינת הלימודים לא נתקלתי בשום קשיים כל שהם, ואדרבה, בסדר עיון הייתי הבחור הטוב ביותר בשיעור.

משם המשכתי לישיבה גדולה בירושלים, מהידועות לתהילה בקרב הציבור הספרדי. שם למעשה הכרתי את ידידי הטוב

הר"ר רועי חזי הי"ו, אשר אזכירו להלן. גם בישיבה זו הייתי בין התלמידים הטובים. אבל מאידך היה לי מאוד קשה לקבל את העובדה שבין כותלי הישיבה שררה כל העת אווירה של התנצחות, כאילו כל מטרת הלימוד היא להוכיח עליונות על פני הזולת. בנוסף חשתי בחוסר תכליתיות בסגנון הלימוד, מתפלפלים במשך ימים ארוכים, 'מהלכים' עם מפרשים רבים, ובסופו של דבר אומרים לך שכל מה שנלמד פה אין בו נפקא מינה להלכה. לא הושם כלל דגש על קיום רצון ה' ועל לימוד הלכה, שהיה כביכול חסר חשיבות. וכיון שחיפשתי את ה' כל הזמן, עוד מגיל צעיר מאוד, הייתי שואל את עצמי ללא הרף: זה מה שה' רוצה ממני? המציאות הזו לא נתנה לי מנוחה.

בסופו של דבר, אחרי מחשבה, כשהגעתי לגיל 19 עזבתי את הישיבה לטובת קיבוץ בישיבה אחרת, וזאת במטרה להינשא ולהקים בית נאמן בישראל, כיון שבישיבה בה למדתי קודם לכן לא היה מקובל להינשא לפני גיל 22-21.

כעבור חצי שנה זכיתי להקים את ביתי בחסדי ה', ומיד נכנסתי ללימוד בכולל הלכה. כאן הרגשתי שהלימוד הוא הרבה יותר תכליתי ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

תגלית נכודל

בנקודה זו מתחיל פרק חדש בחיי, כשיד ההשגחה סובבה עמי בדרכים נפלאות שאזכה להתקרב לרבינו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה. לידי בכולל ישב אברך יקר מאוד, ואני שמתי לב שבכל יום בזמן קבוע הוא לוקח פסק זמן מהלימוד וקורא פרקי תהילים בדילוגים. שמתי לבי לכך מכיון שהדבר חזר על עצמו יום יום. התפלאתי מאוד על צורת האמירה בדילוג מזמורים, וגם על עצם העובדה שבמקום ללימוד הוא קורא תהילים. "לקרוא תהילים בכולל זה ביטול תורה!" הערתי לו ברצינות, לפי תפיסת העולם בה גדלתי וחונכתי עד אז. "ובכלל, מדוע אתה מדלג ולא קורא לפי הסדר?"

בתחילה הוא לא שש לנדב מידע. אבל אני לחצתי עליו מתוך סקרנות עד שעלה בידי לחלץ מפיו את ההסבר למנהגו. אין זו אמירת תהילים רגילה, הסביר לי, אלא עשרה מזמורים

המכונים 'תיקון הכללי'. למעשה אותו אברך היה ברסלבר נסתר. אף אחד מבין האברכים בכולל לא ידע שהוא קשור לברסלב, ואת עשרת המזמורים הוא נהג לומר מתוך ספר תהילים רגיל.

כך, כשאני 'מתחקר' אותו והוא עונה קמעא קמעא, התפתחה בינינו שיחה, והוא מספר לי שישנו צדיק גדול ששמו רבי נחמן מברסלב, שהשאר אחריו ברכה ספרים מלאי עצות ודרכים והתחזקות נפלאה לכל מבקש ה'. ולגבי העשרה מזמורים הסביר לי את מהותם והוסיף: "רבי נחמן הבטיח שכל מי שיבוא לצינו הקדוש ויאמרם שם, הוא ישתטח לאורך ולרוחב ויוציאו מן השאול תחתית".

נפעמתי והשתוממתי כולי מהענין. לראשונה בחיי שמעתי את שמו של רבי נחמן בהקשר שהוא מעבר לידע השטחי שלי אודותיו. מיד אמרתי לאותו אברך "תן לי לבדוק מי זה רבי נחמן". ביררתי את דעתם של כל גדולי הדורות שגדלתי עליהם, ומצאתי כי כולם מכבדים את שמו של רבי נחמן ועונים אחריו מקודש. אף אחד מהם לא טען חלילה כי לא היה צדיק אמת. אמרתי לנפשי: אם כל גדולים אלו מודים ואומרים שהוא היה צדיק וקדוש, ואילו הוא מבטיח הבטחה ברורה ופלאית כזאת שאין לה אח ורע, אם כן אני מאמין לו!

הנסיעה לרבינו וה'אתחול'

שנעקבותי

כאמור הייתי אז אברך בשנה הראשונה לנישואיי. בו במקום פניתי ורכשתי כרטיסי טיסה לאומן לי ולנוות ביתי.

הגעתי לשם ואמרתי את העשרה מזמורים, אבל ממש לא מתוך הרגשת קשר כלשהו לצדיק עצמו. זה היה לגמרי עניין עסקי. "רבי נחמן אתה הבטחת, הנה באתי וקיימת". הייתה לי באמת התעוררות מאוד גדולה בציון, ועם כל זאת התייחסתי לכל העניין בהיבט של עסק משתלם. ביום הטיסה חזר היתה לי שם איזו תקרית בלתי נעימה כשהמפתח של הדירה אבד, ובחורים שהיו בשכונת עזרו לי לצאת מהדירה דרך החלון. הם אמרו לי ש"אלו תיקונים של רבינו" ולא הבנתי על מה הם מדברים. "תבוא גם לראש השנה" הוסיפו, ואני מפטיר לעברם

בשהרבי
הזכיר את
החושך

האור
גדול

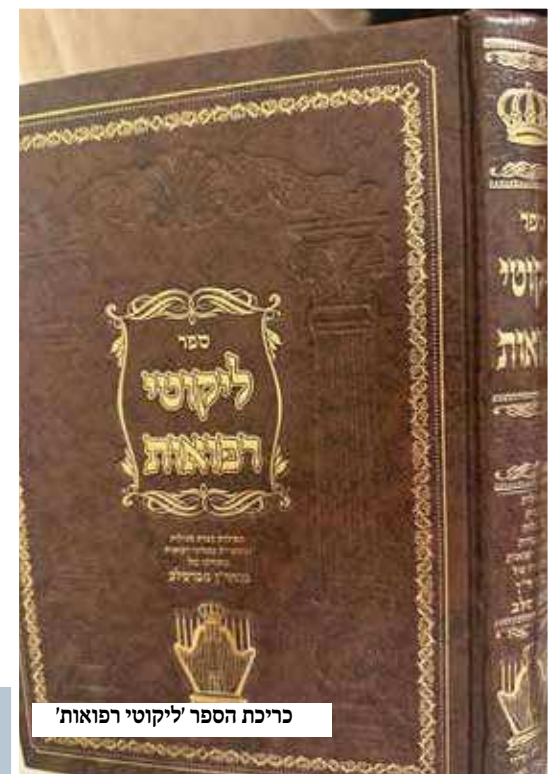
"לא חבר'ה. קיבלתי כבר את ההבטחה מהצדיק, וזה מספיק עבורי".

חזרנו לביתנו. עברו שלושה שבועות, והחיים שלי השתנו. יום אחד קמתי מתוך חלום, שברגע אחד הכניס אותי למקום הכי נמוך שהייתי בו בחיי. ממש מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. בימים הבאים הרגשתי שכל היהדות שלי תלויה על חוט השערה. המצב שלי הלך והידרדר. וכמובן הכל בתוכי, כלפי חוץ הכל היה נראה רגיל. בעצם עברתי 'ריס'ט' - איתחול לכל החיים שלי, הרגשתי שכל מה שהיה עד היום לא היה אמיתי, והנה מראים לי כעת את מצבי האמיתי. וכעת תתחיל את חייך מחדש, באופן אמיתי.

אוצרי דעת

מאז ממש נטפלתי אל האברך הברסלבר שכולל, לא הנחתי לו, וכל העת הפצרתי בו לומר לי דברים מספרי רבינו, וכל דיבור שאני שומע ממנו - אני פשוט יוצא מהכלים. רשמתי הכל, והספרים שלי היו מלאים בפתקאות עם דברי רבינו. קשה לתאר במילים את מה שהרגשתי אז. הייתי משתומם בכל פעם מחדש, יש כאלה אוצרות בעולם, כאלה עצות להתמודד מול היצר הרע, ואף אחד לא טרח לספר לי עליהן! שמחתי בלי שיעור עם כל עצה ועצה, אך בד בבד היה בי כעס על כל הר"מים והמשגיחים בכל שנותיי בשיבה, שפתחתי את כל לבי בפניהם, על כל העובר עלי, בלא לכחד מאומה, ואף אחד לא ידע על העצות של רבינו, ואם ידע מדוע לא גילה לי את קיומן?

כל הקושיות שהיו לי כל חיי, החלו לקבל פתרונות על ידי ספרי רבינו. וכל זה במקביל לטלטלות הנפשיות שעברתי. מצד אחד, מצבי הרוחני התגלה בפניי בשפל, מצד שני

כריכת הספר 'ליקוטי רפואות'

המענה והרפואות בתורת רבינו החיו והשיבו את נפשי כפשוטו. כל עצה של רבינו הייתי מקיים בקנאות ובשיא הדביקות. באותה תקופה הייתי כמו תנור בוער. התקשרתי לכל חבריי מהישיבות בהן למדתי, לא הרפיתי מהם, שיתפתי אותם בהתלהבות בגילויים שלמדתי, הם היו באים אלי לכולל, יושבים ומקשיבים, ונדבקים מהתלהבותי. הראשון שהייתי 'שופך' עליו את ההארה והדעת שגיליתי בכל פעם בספרי רבינו, היה ידידי ר' רועי. למעשה הוא התקרב בעקבותיי ויחד איתי לרבינו. החיבור שלנו היה ונותר אמיץ מאוד, והתקרבתו בצוותא.

באותה תקופה עסקתי הרבה בשיחות החסיד ר' ישראל דוב אודסר זצ"ל, מצאתי בהן מתיקות כזו, שנקשרתי אליהן בעבודות אהבה. בזכותן הקדשתי מדי יום שעות ארוכות רבות ללימוד בספרי רבינו ומוהרנ"ת, פשוט לא יכולתי לעזוב אותם אף לא לרגע! האמת הזו של רבינו הקדוש הייתה חסרה לי כל חיי. חשתי שמצאתי את שאהבה נפשי.

ההתמודדות

וכאן אנו מגיעים לתפנית דרמטית בחיינו של ר' יוסף הצעיר, בעקבות התמודדות סוערת ומטלטלת אליה הושלך באחת: תקופה לאחר התקרבותי, נולדה לנו בת. אחריה נולדו לנו תאומים, מוקדם מאוד מהזמן. קודם לכן היטלטלנו מבית חולים אחד למשנהו, עד שמצאנו את עצמנו בכפר סבא ושם

הם נולדו, גודלם ומשקלם היה זעיר באופן חריג. האחד שקל 700 גרם והשני 500 גרם. הראשון נפטר מיד לאחר לידתו. ועם הקטן יותר התחלנו לעבור מרגע זה ואילך מסכת התמודדויות שאי אפשר לתאר אותה בשום אופן עלי נייר. רק כדי לתת מושג כלשהו באיזה גודל מיניאטורי מדובר; יש לנו תמונה מאותה תקופה, בה כל הראש של התינוק שווה בגודלו לאגודל שלי. כל רגל בגודל של אצבע. יצור זעיר שרחוק מלהיראות אנושי. במשך שלושה חודשים הוא היה מונשם. בכלל לא התייחסנו אליו כאל ילד.

בשעתו, אחרי פטירת אחיו התאום, התרעמתי על הרופאים שלא הודיעו לי מראש שהוא מצוי בסכנת חיים וכך היתה לי האפשרות לפחות להתפלל עליו. לילה אחד, ישנתי בבית אחי בבני ברק, ואני מקבל טלפון בשעה 2:00. על הקו היה הרופא, הוא אמר לי: "ביקשת שנודיע לך מראש, אז הנה אנחנו מתקשרים ליידע אותך שהתינוק השני מצוי בסכנת חיים". הייתי מותש נפשית. אני זוכר שקמתי, קיבלתי על עצמי איזו קבלה טובה וביקשתי מה' שהוא יחיה, וחזרתי לישון.

אחר כך התינוק הועבר לירושלים, בסך הכל הוא שהה בפגייה במשך חצי שנה. ואז הוא הגיע אלינו הביתה. ילד חולה. ולנו אין צל של מושג למה נכנסנו. פגייה לכל דבר התנהלה אצלנו בבית; מחולל חמצן, מד סטורציה. למדנו החיאה, וכל מה שצריך בשביל הגידול וההתפתחות שלו. הפוסק שבו נועצנו, התיר לנו לעשות בשבילו כל מה שצריך בשבת, כדן חולה שיש בו סכנה.

חודשים ארוכים בניה"ח

על כל פנים אנחנו מתחילים את החיים שלנו עם מציאות מאוד מאוד לא פשוטה. חודשים של אשפוז לסירוגין. כיון שכל פעם שהחמיר המצב, הוא חזר לבי"ח לתקופה של חודש-חודשיים, שלאחריהם חזרנו לבית לשבוע, וכעבור שבוע עוד פעם אשפוז. כל צוות בית החולים הכיר אותנו בעל-פה. הבת שלנו גדלה בבית הסבתא, ואנחנו כל הזמן ליד מיטת הילד. מלבד הסבתא, לא נעזרנו באיש. היינו בודדים בעולם. כל הסובבים לא ידעו ולא הבינו מה עובר עלינו. מהכולל לא קיבלתי משכורת בגלל היעדרותי, הייתי בשפל המצב מכל הבחינות.

קודם לכן, בימים כתיקונם, לא הייתי מסוגל להבין את מי שרח"ל הגיע למצב שנטל נפשו בכפו. אבל באותה תקופה ארוכה ומרה, הבנתי מאוד את המצב שעלול להביא ח"ו אדם למקום נוראי כזה, שלא נדע. אני ובני ביתי ממש לא יכולנו לחיות. התמודדנו עם מורכבויות לא פשוטות כלל. לקח לנו זמן

עד שהתחלנו להיעזר בכל מיני ארגוני חסד המביאים מתנדבים שישהו לצד החולים, וכך יכולנו בפעם הראשונה לצאת ולהתאווור מעט.

יש לי המון מה לספר על אותה תקופה. אבל אציין נקודה אחת. אחד הדברים הקשים ביותר שאיתם התמודדנו היתה העובדה שהוא סבל מהקאות. הדבר הזה מירר את חיינו. תנסו לדמיין ילד נכה, שנמצא לבד בחדר, אינו שומע, בקושי רואה. קשה לראות בו 'ילד'. ההתמודדות אתו היא סבל אחד מתמשך. והדבר הזה צריך לאכול, ואתה צריך לדאוג לו. ואחרי שאתה מאכיל אותו, הוא מקיא. וכעת צריך להאכיל אותו שוב. אבל כשהוא רק רואה את הבקבוק הוא עושה תנועה של הקאה. אז צריך להסיח את דעתו בכל מיני דרכים ולהאכיל אותו שוב. ואחר כך הוא מקיא שוב וצריך להחליף את בגדיו, ואחר כך את הסדין. זהו תיאור קצר ויבש לכאורה, של עשר דקות בלבד מתוך חודשים ארוכים כאלה.

ממוות לחיים

אני רוצה לציין התמודדות לא פשוטה בכלל, שגרמה לנו להגיע אל סף איבוד שפיות. לילה אחד, אחרי הקאות חוזרות ונשנות, שמענו אותו שוב משתעל ולא היינו מסוגלים לקום אליו. ידענו שהוא צריך את עזרתנו, אבל פשוט לא היינו מסוגלים להרים את עצמנו אליו. השעה היתה 2:00 בלילה. ואנחנו אין לנו כוח לכלום. זה נשמע נוראי, אבל זה היה המצב.

לבסוף אספתי את מעט הכוחות שלא היו לי. הרמתי את עצמי והלכתי אליו, חיברתי אליו מחדש את צינור החמצן. מעבר לכך לא היה בכוחי. השארתי אותו כפי שהוא ופניתי לעבר הסלון, קרסתי על הכורסה אין אונים. כל כולי שבר כלי. קצתי בחיי ממש.

בעודי שקוע בתהומות של יאוש ומרה-שחורה, החלו לרוץ במוחי כל מיני דיבורים מרבינו. אין שום יאוש. בצר הרחבת לי. נקודות טובות. ייסורים מכפרים. תפילה. וכן הלאה. באותם רגעים החלה להתחולל בקרבי מלחמה של ממש. לא רציתי בכלל לשמוע שום דיבורי התחזקות ואמונה עכשיו. כל דיבור שבא אלי אמרתי לו: הנח לי. אני לא רוצה לשמוע 'אל תתייאש'.

לא מעוניין להתפלל. אני עכשיו רוצה להיות עצוב. רוצה להתייאש. רוצה למות. לא נעים להגיד את זה. אבל זה המצב שבו הייתי.

ואז הרגשתי איך הדיבורים של רבינו ממש אינם מרפים ממני. כמו שכותב רבי נתן מטבריה תלמיד מוהרנ"ת: "אָנוּ צְרִיכִין לְבָלוֹת יְמֵינוּ וְשְׁנוּתֵינוּ עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל וְתַלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים, כִּי הֵם מְאִירִים אֶפְלוֹ בְּתוֹךְ חֹשֶׁךְ, בְּתוֹךְ חֹשֶׁךְ שְׁלָנוּ - לְעוֹרֵר אוֹתָנוּ, כִּי הֵם מְעוֹרְרִים יְשִׁנִּים מִתְרַדְּמָתָם, וְהֵם לֹא יֵנִיחוּ שְׁיַעֲבֹר לָנוּ אֶפְיִלּוּ יוֹם אֶחָד בְּלֹא תְשׁוּבָה, וְאֵם נַעֲסֹק בָּהֶם יוֹתֵר - לֹא יֵנִיחוּ לָנוּ אֶפְיִלּוּ שְׁעָה אַחַת בְּלִי הִרְהוּר תְּשׁוּבָה" (אל מכתבי רבי נתן מטבריה עוד נשוב בהמשך). כל מה שלמדתי עד לאותו יום בספרי רבינו, החל לדפוק על חדרי לבי מבלי להניח לי: "יוסף, תשמח, אתה יכול לשמוח!" ומנגד קול אחר בתוכי עונה "אני יודע. אבל אין לי רצון וכוח לשמוח. הנח לי".

אבל המחשבות אינן מרפות ממני, ואני מוצא את עצמי נגרר לתוך המשא ומתן הזה. וזה מתחיל לחלחל. ואני קולט שאני חייב לעשות איזו פעולה. בשלב מסוים נכנעתי ואמרתי לעצמי: נו, טוב, בוא תעשה ריקוד. קמתי, אבל זה היה כמו אדם מת שלוקחים אותו לריקוד. מבחינה פיזית לא הצלחתי להרים את הרגליים. נוכחתי אז במוחש במה שרבינו אומר בתורה קס"ט "וְעַל כֵּן בָּעֵת הַדִּין וְהַצָּרָה, חָס וְשָׁלוֹם, אִי אֶפְשָׁר לְרַקֵּד. כִּי אִזּוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהִגְבִּיהַ הַרְגְלִין, כִּי הַרְגְלִין הֵם כְּבִדִּים בְּשַׁעַת הַתְּגַבְרוֹת הַדִּין מִחֲמַת שְׁהִדָּמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת דִּין נִמְשָׁכִין אֶז לְתוֹךְ הַרְגְלִין". חשתי זאת על בשרי. אתה מנסה להרים את הרגל ופשוט אינך מצליח.

2:00 בלילה בסלון הבית. במאמץ עילאי אני מתחיל לשרך את רגליי

בתנועה סיבובית, חג סביב עצמי, סובב-הולך וממלמל 'רבינו שאג בקול גדול' בקול יבש וחסר טעם, שלא לומר קול נכאים... לא אשכח את התנועה הזאת, שדמותה כנראה יותר למצעד דיכאון מאשר לריקוד... וגם המלמול לא היה דומה בשום צורה לשירה.

אבל אני ממשיך בשלי. ואז, כעבור דקה או שתיים, מרגיש שאני מצליח קצת להגביה את הרגל. וכל שניה זו מלחמה של ממש. מחד הדיבורים של הרבי, ומאידך ההתנגדות הפנימית וחוסר החשק לשתף פעולה. אני אומר לעצמי: נו, טוב בסדר, עשית מה שרבינו אמר ורקדת. זהו זה. אבל אז מחשבה חזקה: לא, יוסף, אתה לא עוצר. רבינו הקדוש אמר שאתה יכול להפוך את היגון והאנחה לשמחה.

והתנועות הסיבוביות נמשכות, וכבר אני מצליח להרים את הרגליים לתנועה שנראית יותר ויותר ריקוד... והנה הידיים מתחילות למחוא כף אל כף...

אחרי רבע שעה, אתם מוצאים בן אדם שרוקד באמצע הלילה קדצ'קע בסלון ביתו בשמחה כזאת, שכל העוצמות של ה'מוות' והעצבות, הכל הכל התהפך לגוש אחד של שמחה והתרוממות! זה בכלל לא היה משהו גשמי. זו היתה חוויה חוץ-גופית. רוחנית לחלוטין. אני זוכר שהתחושה שלי היתה כאילו אני בכלל לא על הקרקע. זה עלול להישמע אולי מוזר, אבל באותם רגעים עוצמתיים חשתי מלאך ולא בן אדם! בריה אחרת לחלוטין!

באותם רגעים הרגשתי כזו אמונה בה, כזו שמחה, שלא הרגשתי בחיי. זה פלא פלאות! - מתרגש ר' יוסף תוך כדי סיפור - איך עצה אחת, לכאורה

ישיבה של צוות הת"ת והמכינה לישיבה

ר' יוסף בשמחת הכנסת ספר תורה למכירה לשיבה קטנה, שישכון בעזה"ת בהיכל הישיבה.

משים אני מתגייס כולי לענין ההודיה לה' על ההרחבות...

ושוב אני מוצא את עצמי מתרומם, הפעם ביער, מתחיל לשרך את רגלי בתנועה סיבובית, ומרגע לרגע זה הפך לריקוד של ממש. מה אומר ומה אדבר. רקדתי שם ריקודים כאלה שאין לשער ואין לתאר... ותוך כדי כך אני מסתכל על עצמי ואומר: רבי, מה פעלת! הוצאת מת מקברו, ורוממת אותו למקום הכי טוב שאפשר להיות בו בעולם הזה! הייתי מלא התפעלות מכוחו של הרבי.

וכשאני חוזר הביתה, אני קולט שמרוב שמחה וריקודים שכחתי להתפלל שהילד יבריא. פשוט הדעת שלי הבריאה. כל ההסתכלות שלי על המצב השתנתה מן הקצה אל הקצה.

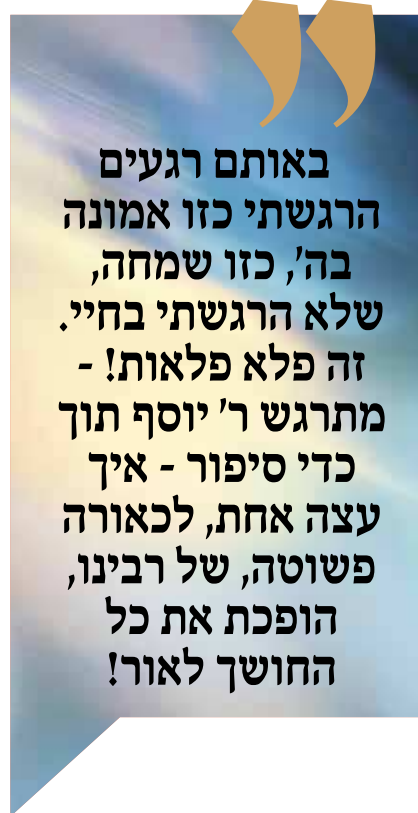
טענות ואמתלאות

ליל שבת אחד שהינו בבית חמי. מצבו של הילד התדרדר שוב ובפרט בענין ההקאות. יצאתי מהבית אבל חשתי שאיני מסוגל ללכת לבית הכנסת כמו כולם, רגלי הוליכוני ליער סנהדריה, כשסביבי אני שומע המייה של קבלת שבת מבתי הכנסת השונים. אך אני הייתי רחוק מזה לגמרי, עצוב, בודד.

השם ריחם עלי ופתח את ליבי, ואף נתן בפי טענות ואמתלאות (כמובא בדברי רבינו). אמרתי לפניו: "ריבוננו של עולם, הלא בכל עת ורגע אתה מחדש את עולמך, אין זה חלילה שבראת את העולם והלכת, אם כן בפעם הבאה שאתה מחדש את בני, בבקשה תסדר לו את הצינור בגוף, שלא יהיה רחב מדי, וכך לא תעלה לו כל החומציות והוא יפסיק להקיא, הלא אתה כבר בורא אותו מחדש, אז מדוע שזה לא יהיה באופן מתוקן יותר?" חשוב לציין שאלו היו טענות של אהבה עצומה, ולא חלילה של כעס. ואז נזכרתי שהקב"ה אינו עושה ניסים גלויים, בשביל הבחירה, אז אמרתי לפניו "הלא ה'ושט' הוא אבר סמוי, ובכך לא יהיה נס גלוי ואם כן אין בעיה בזה, וחופץ מזה, ריבוננו של עולם, אני כבר יודע שאתה עושה ניסים, ואין טעם להסתיר, כי כבר ראינו ממך ניסים אין סוף!" וככה זכיתי להתבודדות נפלאה ומתוקה

מביתי עד ליער. הלכתי כמו מת ברחוב. בדרך כלל אני נוהג לחייך לכל מי שנקרה בדרכי. זכורני שבדרך פגשתי בדיד, והוא לא הבין מה קורה אתי. פניי היו חסרות מבע מרוב דיכאון.

אני נכנס לחורשה, נעמד בין העצים. ואז שוב רצים לי בראש כל מיני דיבורים של רבינו. "יוסף, הרחבות!" ואז וויכוח פנימי. "בבקשה אל תפריעו לי. סורו ממני. אני לא מעוניין להודות על ההרחבות". זהו דו-שיח אמיתי שמתנהל בראשי. תארו לעצמכם שני אנשים, האחד גוסס, והשני מנסה להחיות אותו. הגוסס מתנגד ומבקש את נפשו למות, והלה אינו מרפה. זה בדיוק מה שהתרחש שם. רבינו הקדוש לא עוזב אותי: "יוסף, הרחבות! זו עצה שעל ידה אתה יכול לצאת

מההמצב הזה, ולהיות איש כשר!".

בשלב מסוים אני נכנע ומתחיל לחפש איזו הרחבה, אבל כמי שכפאו שד, בטון ממורמר אני אומר "נו, ברוך ה', ריבוננו של עולם הוצאת את בני מהמצב שבו הוא היה חייב להיות צמוד כל העת למכשיר הנשמה... זהו... הנה הרחבה" והקול אומר לי "זהו? יש עוד?" "כן, והיה גם ניתוח שהוא עבר בהצלחה והוא כעת יותר בריא." "לא מספיק, אני רוצה עוד." ואני ממשיך להודות לה' על ההרחבה הזו, והזו..."

ואז מה שקורה, זה שמתחיל באמת להרחיב לי. אני תופס את עצמי ואומר: "בוא הנה, הבט וראה כמה הרחבות וחסדים ה' עשה עמך מאז לידת הילד ועד היום!". ואז מבלי

פשוטה, של רבינו, הופכת את כל החושך לאור. לא יאומן. ואז חשבתי בדעתי, אם נזכה לקיים את כל העצות של רבינו, מה יהיה נעשה מאיתנו!

אני מוצא את עצמי מלא בעוצמות של אמונה, שחשבתי: אם יתנו לי עכשיו את האדם הכי 'מת' בעולם, הכי מדוכא, אוכל לשמחו ולהחיותו! כי אני עצמי 'מת' שחזר לחיים!

עם כל העוצמות האלו אני נכנס לחדרו של הילד, שעד לפני זמן קצר מגודל המרירות לא יכולתי להסתכל עליו, תיעבתי אותו ולא היה אכפת לי כלל מה שיקרה עמו. והנה, אני ניגש למיטתו בכזו אהבה, בתנועות של שמחה וזריזות, מנקה אותו, מחליף את כל בגדיו. הכל מתוך התרוממות נפש שאי אפשר לתאר.

משם פניתי להחיות את ה'מת' השני - בני ביתי. צריך להבין שהמילים על הגיליון תהינה יבשות מכדי לתאר את מה שעברנו. היינו במצב של מוות פנימי. חוסר רצון לחיות. והנה אני נכנס בתנועות של ריקוד ומתחיל להרעיף דיבורים של אמונה "דעי לך שהכל מהשם, והכל לטובה". היא לא הבינה מה ארע לי. לפני זמן קצר הייתי מת מהלך. ומה קרה פתאום? דיברתי דיבורי אמונה כעשרים דקות ללא הפוגה, עד שהאור שמילא אותי השפיע גם עליה.

והפלא הגדול הוא, ששום דבר לא השתנה במציאות. הילד נשאר נכה, מוגבל. ברקע נשמעו עדיין השיעולים שלו. אותם מכשירים. אותם צפצופים. אבל השינוי התחולל אצלי בדעת. כוחו של הרבי הקדוש והנורא הזה! הרחמנות שלו כשנותן לנו כלים כאלו שעל ידם אנחנו יכול לקום, ללחום מלחמות, ולנצח הכל!

אין פלא מדוע יש הסתרה כה גדולה על רבינו; הוא הורס לבעל-דבר כל חלקה טובה... דמעות נקוות בעיניו של ר' יוסף מרוב התרגשות.

נצר הרחבת לי

זכורה לי היטב חוויה נוספת שעברתי, כשהרגשתי את כוחו הגדול והפלאי של הרבי. זה היה בשבת אחת. המצב של הילד החמיר לפתע. ובעיני רוחי אני כבר רואה את ניידת הטיפול נמרץ, חושב איך לפזר את הילדים בבתי קרובים ומכרים, ואיך תיראה התקופה הקרובה סביב מיטת הילד בבית החולים. ומרגיש שאין כוחי לספוג עוד כלום. באותה תקופה היה לי הרגל ללכת להתבודד בחורשה קרובה לביתי מדי שבת בעת רעווה דרעווין. מכוח ההרגל יצאתי גם הפעם. אבל אני מת. לא אשכח את הרבע-שעה של הליכה

שותף מלא לדרך ולמלאכת הקודש.
הר"ר רועי חזי הי"ו

אשרינו שזכינו עד כה יזכנו ה' להוסיף בעבודת קודש זו של זיכוי הרבים.

כמו כן זכינו בחסדי ה' להקים בירושלים עיה"ק תלמוד תורה לצעירי הצאן, על פי דעת רבינו הקדוש זיע"א. אנחנו רק בשנה השלישית מאז פתיחתו, וכבר לומדים בו בלעיה"ר למעלה מ-120 ילדים כ"י. החיידר הפך למבוקש מאוד בקרב הציבור. מדובר בהצלחה עצומה ממש! ובעזרת ה' היא תמשיך הלאה לישיבה שתפתח בקרוב אי"ה ושתהיה המשך לתלמוד-תורה (על כך ראו מסגרת).

התלמידים מתחנכים בס"ד תוך השקעה מעוררת השתאות מצד הצוות, וכבר פשטה השמועה על ידידי ר' רועי חזי שהוא מחולל פלאות ממש בתחום החינוך. השינוי ועיצוב ההתנהגות שהוא יוצר אצל תלמידים, הוא בלתי נתפס והורים רבים משתוקקים להכניס את ילדיהם לטיפולו המסור. חשוב להדגיש שמדובר במשפחות בני תורה הנשמרים בתכלית ממכשירים שאינם כשרים.

לקראת סיום הריאיון המרטיט, משתף אותנו ר' יוסף, כי לתחום החינוך של הדור הצעיר בדרכיו ועצותיו המופלאות של רבינו הקדוש, נכנס מכורח סיפור חייו: "לאחר שחשתי על בשרי את המהפך העצום שרבינו חולל בחיי הפרטיים, ממש מחיה מתים כפשוטו - כמו שידוע הסיפור על רבי נחמן מטולטשין זצ"ל תלמיד מוהרנ"ת, שהתבקש פעם לספר מופת מרבינו, ענה ואמר "מופת מבקשים אתם לשמוע? אני הוא המופת!" - וכמו כן כשנוכחתי לראות מקרוב את המצוקה של בני הנעורים הגדלים ללא עצות רבינו הקדוש, כל זאת הניע אותי יחד עם ידידי ר' רועי, להתמסר להקמת מסגרת בה יוכלו צאן קדשים זכים וטהורים לגדול ולצמוח בתורה ויראת שמים והכל על פי דעתו הקדושה של רבינו זיע"א.

בדעתנו ובאמונתנו ללא עצותיו ודעתו הקדושה של רבינו.

הפצה

כתוצאה מהאור הגדול שהרגשתי מכוח ההתקרבות לרבינו, התעוררתי לעסוק בהפצת ספריו הקדושים, אני זוכר את עצמי נכנס לכולל שבו למדתי, עובר בין האברכים עם דף ועט ושואל מי רוצה ספרי רבינו? ואחר כך קונה ספרים ומחלק לאלו המעוניינים. אחר כך היה לי מחסן קטן של ספרים לצד הכולל, הייתי קונה ומחלק ספרים.

בהמשך נכנסתי לעניין ההדפסה. בעקבות ההתמודדות עם הילד במצבים הכל כך לא פשוטים, התחלתי לעיין בדברי רבינו הפזורים בתורותיו על ענייני רפואה כגון הריאה, הרגלין וכו' שכידוע רבינו היה ממשיך רפואות לאנשיו על ידי אמירת התורות, וגם היום מונחים בהם רפואות וישועות. על כן תמיד רציתי ללמוד את התורות הללו ובהמשך הבנתי שצריך ללקטם יחד. התחלתי בעבודה זו, עד שהדפסתי את הספר 'ליקוטי רפואות' הכולל תורות, שיחות ותפילות בענייני רפואה. זה היה למעשה הספר הראשון שעסקתי בהדפסתו.

אחר כך, כשפגשתי לראשונה את הספר 'נתיב צדיק' - מכתביו הנלהבים של רבי נתן ב"ר יהודה זצ"ל מטבריה מגדולי תלמידי מוהרנ"ת, השתוממתי מהמכתבים הנפלאים הללו, המלאים דעת והתחזקות, לא הבנתי איך יתכן שלא רבים מכירים אותם. אחרי בירור הגענו בסייעתא דשמיא, אני וידידי ר' רועי, להעתקות של המכתבים המקוריים. הסתייענו במלאכתנו בכמה מיקרי אנ"ש, שהמציאו לידנו את כתבי היד וגם עזרו לנו בעריכת הספר וכתבת התרגומים והביאורים, עד שזכינו לאחר עבודה יסודית ומאומצת לראות את הספר יוצא לאור מחדש במהדורה מאירת עיניים עם הוספות רבות מכתב יד, בהוצאת 'קרן רבי ישראל דוב אודסר'.

לאחר מכן פנינו לשקוד על הדפסת מכתבי נכד רבינו הקדוש רבי שמשון בארסקי זצ"ל מחדש, גם כאן בהוספות מרובות וחשובות, שראה אף הוא אור בהוצאת ה'קרן'. מאז זכינו להדפיס עוד כמה וכמה ספרים וקונטרסים,

שהחזירה לי את הנשימה, ומתוך כך קיבלתי שבת בשמחה עצומה.

מיותר לציין שמאותו היום והלאה, הילד כבר הפסיק להקיא. זה נגמר!

אבל הנס היותר גדול היה שה' יתברך הצליח להסתיר מעינינו את הנס... רק לאחר שבועיים שמנו לב פתאום שהילד כבר אינו מקיא. וזה פלא עצום. כי זה הקושי היותר גדול שהיה לנו איתו. כמה גדול הקב"ה! שהוא עושה ניסים ומעלים אותם, לטובת כוח הבחירה, פלאי פלאות. כמה השם מאזין לכל אחד באשר הוא, ואע"פ שהוא כמו שהוא.

הרופאים מודים בעל כורחם...

השיחה מתארכת. ר' יוסף מגולל בפנינו באופן פרטני, אשר קצרה היריעה מהכיל, איך החליט להיצמד להוראת רבינו לכלי לשים מבטחנו על הדוקטורים. מבלי שאף אחד יידע הפסיק להלעיט את בנו בכמויות התרופות שהיה מקבל יום יום. כעבור שלושה חודשים, כשנערכה בביה"ח ישיבה של אנשי הצוות בענין הילד, כולם ציינו בהשתאות את התפנית המפתיעה והחיובית במצבו. כך, בלי ידיעתם, הודו בפה מלא כי מאז שהפסיק לקבל את כל אותם תרופות הוא עבר תהליך מדהים של הבראה ושיקום...

ברגע שבני נגמל מצינורות החמצן, זכיתי לקחתו לאומן. הוא היה אז בן ארבע. הנחתי אותו במיטה קטנה ליד הצינור. לאחר מכן ביקשתי מידיד שישגיח עליו בינתיים והלכתי למקוה. כשחזרתי לצינור, נטלתי אותו בידיי וכך התפללתי עליו, אמרתי: "רבינו, זה הילד שלך. הוא שמע את העצות שלך". בדרך כלל, כשהילד היה מתעורר באמצע השינה, הוא לא הצליח לחזור לישון. הפעם, למרבה הפלא ירדה עליו כוז שלווה, שכאשר רק הנחתיו בעגלה, הוא נרדם מיד.

כיום בני בן 17, עדיין הוא נכה ומוגבל. אבל ב"ה אינו מחובר למכשירים ולתרופות. בלי ספק, את מסכת הייסורים הבלתי תאמן שעברנו עמו בשנים הראשונות לחייו, לא היינו מסוגלים בשום אופן לצלוח ולהישאר שפויים

בשהרבי
הזכיר את
החושך

האור
גדול

הנשורה: ישיבה קטנה 'נועם התורה' בעיה"ק ירושלים לנחורים מנקשי תורה ויראה

הרב גרשון רובין

לישב באוהלה של תורה. זו אמירה קשה להכלה לכאורה, כי הרי יש כאלו המתקשים בלימוד מסיבות כאלו ואחרות. אבל תפיסתנו היא, שכמו שיש - להבדיל אלף אלפי הבדלות - בלימודי חול 'חוק חינוך חובה', כך בלימוד התורה אנחנו מאמינים שכולם בלי יוצא מן הכלל ראויים ומתאימים וצריכים לגדול בלימוד תורה עם כל העוצמה עד לנישואיהם. לדעת ללמוד טוב דף גמרא והלכה. כל מה שיהודי צריך לדעת.

השקפתנו הברורה היא, כמו שמלמדנו רבינו הק', שלימוד תורת ה' אמור להביא את האדם לדביקות הבורא, כמובא בתורה א' ב'ליקוטי מוהר"ן' שהתורה כולה היא שמותי של הקב"ה, ועל ידה מכניעים את היצר הרע. אם כן, כולם שייכים לזה באותה מידה, וגם לאלו שאינם בעלי כישרונות מיוחדים יש את החלק שלהם בתורה. ואם זו הגישה של כל הצוות והר"מים ללא יוצא מן הכלל, ממילא שוררת בישיבה אווירה של ענווה ואחדות, אין קנאה ותחרות, וכולם מאוחדים סביב מטרה אחת, ללמוד תורת ה' כדי להתקרב אליו. מי שמבקש להידבק בהקב"ה ובתורתו, הוא חלק מהבית המדרש. וזהו דבר השווה לכל נפש.

הסדרים יהיו כבכל הישיבות, וכמובן עם סדר לימוד בספרי רבינו, שמהם מקבלים עוז ותעצומות ביראת שמים, רצון וכיסופים, עצות וכלים להתעלות ולהתחזק בעבודת ה'. לסיום אומר הרב רובין: אנחנו מאמינים באמונה שלמה, שכשבחור יושב ולומד שנה אחרי שנה בישיבה, עיון, בקיאות, ספרי רבינו, סיפורי צדיקים, תוך כדי שמקשיבים לצרכיו ויודעים היכן הוא עומד, במשך הזמן הוא מתחיל לקבל התהוות בתוך כל זה. כשאתה עומד לצדו ומכוון אותו ועוזר לו להתקדם, הוא יזכה להגיע למה שהוא צריך. האחד יתחבר יותר ללימוד עיון, השני ישאף להיות מורה הוראה, השלישי יצטיין דווקא בעניין התפילה וכדומה.

כי בסופו של דבר, המטרה היא לגדל יהודים תלמידי חכמים יודעי תורה, ההולכים בדרך ה' ביראת שמים ובשמחה.

את האור של רבינו הק' על ידי לימוד ספרי הקדושים והליכה בעצותיו. זו תהיה בעזרת ה' ישיבה שיהיה בה את כל מה שבחור ברסלבר זקוק לו כדי לצמוח לתלמיד חכם ועובד ה', כשעל מלאכת הקודש ינצחו טובי המגידי שיעורים ואנשי החינוך. אין זה סוד, אומר הרב גבאי, שהאתגר העיקרי בחינוך בני הישיבות הוא להצליח להחדיר בלבם אהבת תורה אמיתית, שילמדו לא רק מתוך הרגל או חובה, אלא מתוך אהבה ותשוקה אמיתית לדבר ה'. אנו מאמינים שחיבור נפלא זה של לימוד תורה יחד עם דרך רבינו הקדוש יצמיח דור חדש של בני תורה אשר בתורה הקדושה חפצם, מתוך קרבת ה'.

- אל השיחה מצטרף הרה"ג ר' גרשון רובין, מרביץ תורה ותיק, המכהן כר"מ בישיבת 'חיי משה', שם הוא מעמיק עם התלמידים בעיון הסוגיות. במקביל משמש כראש חבורה בכולל להוראה, ומורה הוראה באיסור והיתר. שיעוריו משלבים בהירות עם עומק בלימוד. הרב רובין, המלווה כיום את 'המכינה לישיבה' מקרוב, אמור בעזה"ת לכהן כראש ישיבה.

הרב רובין: בעולם הישיבות מקובל, שלמחנכים והצוות יש קו מאוד ברור, והמגמה היא להכניס את הבחורים לתוך המסגרת שנקבעה מראש. ברור שגם אנחנו נלך בכיוון זה. אבל בשונה מרוב הישיבות שבהן מי ששייך שייך ומי שלא לא, וה'אני' של הבחור פחות משמעותי - המטרה שלנו היא ליצור מסגרת שמצד אחד עומדת בכל הסטנדרטים של עולם הישיבות מכל הבחינות, הן בשיטת הלימוד, והן מבחינת איכות התלמידים ברוחניות, ומצד שני תהיה הבנה לנפש התלמידים. בדגש על בנייה אישית של כל בחור, במקום לצפות מהבחור כל העת שיתאים את עצמו למסגרת, אנשי הצוות יהיו קשובים אליו וצרכיו, יתנו לו יד ויעזרו לו להשתלב כדבעי בישיבה.

לדוגמה, אנחנו נציב יעד מסוים שהבחורים צריכים להגיע אליו במשך 'זמן' חורף, מבחינת רמה והספק לימודי, אבל נהיה כל העת עם אוזן קשובה ויד על הדופק, כדי לסייע לאלו המתקשים להגיע לאותו יעד. כלומר יש לנו את היעד שקבענו מראש, העומד לנגד עינינו, כשהשאיפה היא להגיע אליו, ומאיך אנחנו ב'רצוא ושוב', כל העת מוודאים מה מצב התקדמות התלמידים, ואיך מעלים אותם הלאה. ולא כאותה 'מיטת סדום' שבה מתאימים את האדם למידותיה, מבלי להתחשב בו ובגודלו האמיתי... הניסיון מוכיח שבחורים מצליחים יותר במקומות שבהם נותנים להם תשומת לב אישית, ואנחנו מחויבים ליצור סביבה כזו בישיבה שלנו.

הרב רובין מבקש לחדד: זה נובע מתפיסת העולם שלנו, לפיה כל הבחורים מתאימים

בעודנו משוחחים עם ר' יוסף, הוא מבשר לנו על התרחבות המוסדות, כשלצד התלמוד-תורה הוראה ברכה מרובה בסייעתא דשמיא, תיפתח בעזר ה' ישיבה-קטנה לבחורים החפצים לגדול בתורה ויראת שמים בדרכו של רבינו הקדוש.

- מה מביא אתכם לידי החלטת על פתיחת הישיבה?

לאחר ש'שרדתי' אך בנס את ימי הבחורות, עם כל הניסיונות הלא קלים והירידות ברוחניות שיעברו עלי, כאשר לאחריהם בחמלת ה' עלי זכיתי לגלות את אורו ודעתו הק' של רבינו, אמרתי לעצמי: לא יתכן שבחורים יגדלו כמו שאני גדלתי, מבלי להכיר את הדעת של רבינו; שיעברו את כל הטלטלות והעזוועים של גיל הנעורים, בלי הכלים שרבינו מעניק להתמודד מול מלחמת היצר.

בנוסף, אשתף מהפן האישי. מה שיעור אותי בעיקר לפתיחת הת"ת, היה בעקבות כך שלאחר שהתקרבותי לברסלב והתחלתי לגדל זקן ופיאות (קודם לכן נהגתי כספרדי לכל דבר וכך גם הנהגתי את ביתי) קיבלתי באחד הימים 'דרישת שלום' מהנהלת הת"ת בו למד בני. המנהל היה דווקא ידיד טוב שלי, ולמרות זאת ברגע שנודע לו שהתחלתי לגדל זקן ופיאות ארוכים, זימן אותי לשיחה וביקש לברר דברים לאשורם. אמרתי לו: "אני יכול לספר לך דברים שיעברו לאוזניך, אבל אני מעדיף לומר לך את האמת, אנחנו מנהלים בביתנו אורח חיים המושתת על דעתו ותורתו של רבינו מוהר"ן מברסלב זיע"א". המנהל לא כל כך ידע כיצד 'לבלוע' את מה שמע וביקש שאראה שהדבר לא ישפיע על הילדים, ובכל אופן שהם לא ידברו על כך עם חבריהם בת"ת. באותו הרגע הבנתי שילדי צריכים ללמוד במקום בו הם יוכלו לחיות בדרך רבינו בלי להסתתר. כשהתחלתי לברר על מקום לימודים מתאים עבורם, פגשתי את המצוקה הגדולה הקיימת בתחום זה. בנקודה זו בעצם החלטתי 'להרים את הכפפה', יחד עם ידידי ר' רועי חזי ה'ו'. לאחר הרבה תפילות ניגשנו בכל עוז למטרה הנעלה, ואכן אנחנו זוכים מאז ועד היום לראות סייעתא דשמיא עצומה על כל צעד ושעל בדרכנו, כשברוך ה' בתוך שלוש שנים בלבד כמאה ועשרים תלמידים לומדים בת"ת, כן ירבו. הצלחתנו הגדולה והשפעתו הברוכה הובילו להרבה בקשות מצד ציבור אנ"ש.

כעת אנו עומדים בעזרת ה' לפני פתיחת ישיבה קטנה, שתהווה המשך לת"ת, 'נועם התורה', כשהשאיפה היא שבחורים יגדלו מצד אחד במסגרת תורנית איכותית, שבה יתנו להם כלים ללמוד גמרא והלכה בעיון ובבקיאות ברמה לימודית גבוהה כמקובל בישיבות הקדושות, ומאיך יהיה בישיבה

מה אומר ומה אדבר... בשעה מאוחרת באותו הלילה, ישבתי
בהיכל הישיבה שהיה ריק מאדם. פתחתי את הספר, וכבר בשורות
הראשונות חשתי צמרמורת אדירה. נכנסה בי הרגשה עצומה
והרמתי קול זעקה בהיכל השקט: "ברסלב זה דרך האמת, וגם אם כל
העולם יגיד לי להיפך, אני לא יקבל את זה". כך צעקתי בזעקה מתוך
עומק הלב שלוש פעמים. וקיבלתי על עצמי שמעתה והלאה אני
אהיה מקורב לרבינו ויהי מה...

זעקה בהיכל הישיבה

סיפור ההתקרבות – הר"ר אלחנן שלמה לדר הי"ו

התקרבות, התרחקות ואז התקרבות מחדש לאור האודות • ר' אלחנן
לדר מחיפה מתאר את התקרבותו הראשונה לרבינו, התרחקות
הבפיה, ואת הזעקה הנוראה שזעקה נשמתו באותו לילה גודלי בהיכל
הישיבה • גדלה רחמנותו עלינו, הודיענו כי ה' עמנו

נחמן כ"ץ

ובישיבה קטנה - אז כבר הפך אבי לחסיד - עליתי לישיבה
חסידית, שם התחלתי לחפש ולבקש אחר מנהיג שייתן לי
מענה לרצוני לעשות את רצון ה', שיבהיר לי את הדרך הנכונה
להתקרב אליו יתברך. הבנתי שבחסידות אני ימצא יותר חיות
בעבודת ה', ובקיום התורה והמצוות, לכן שאפתי להיות 'חסיד'
במלא מובן המילה.

כחלק מהחיפוש שלי הייתי מקורב מאד לאדמו"ר מבוסטון
זצ"ל, ובנו האדמו"ר שליט"א, שהתגוררו בשכונתינו. אך בכל
זאת, באותה עת לא רציתי לשמוע על חסידות ברסלב. כילה,
חסידי ברסלב היו בעיניי אנשים 'מוזרים' בלשון המעטה.

נולדתי למשפחה שלא הייתה קשורה לחסידות מסוימת.
אבי שיחיה בעצמו חיפש את דרכו בעבודת ה' בכמה מחצרות
החסידים. ואת כל השינויים החיצוניים (כדוגמת המראה
והלבוש החסידי) שעשה בחייו, היו רק לאחר שהרגיש שהם
האמת הפנימית שלו. הסיבה שאני מספר את זה, היא כדי
להסביר מהיכן נבע החיפוש הפנימי שבער בי שנים רבות.
אבי חנך אותי לחתור ככל יכולתי לאמת, להתקרב לצדיקים
ולכבד אותם, ויחד עם זאת לאהוב כל יהודי, לראות בכל אחד
את הטוב, ולעשות הרבה חסד.

כילד למדתי בתלמוד תורה ליטאי, בהר נוף שכונת מגורינו.

כתיבת אות בספר תורה לכבוד נשמת רבי נחמן מברסלב. בתמימותי לקחתי את חסכוני הדלים ותרמתי לו. באופן לא ברור ובלתי מוסבר, מאותם רגעים ממש, החלו לפעום בי כיסופים עצומים להתקרב לרבינו. עד שפשוט הרמתי טלפון לחבר

חסיד ברסלב שהכרתי מהישיבה, ושאלתי אותו בפשיטות 'איך אני יכול להתקרב לרבינו?' הוא המליץ לי ללכת להתפלל בביהכ"ס של ברסלב.

וכך מצאתי את עצמי, בחור צעיר בן ארבע עשרה, הולך ברגל מהר נוף, עד למאה שערים, בכדי לזכות להתפלל בביהכ"ס של רבינו. ואכן דרכי לא הייתה לשווא. נשמתי בערה באש של המקום הקדוש הזה. בפרט התלהבתי מהאהבה הגדולה שראיתי שם בין אנשי שלומינו.

מניעות והתרחקות, חיסרון וחיפוש

חזרתי הביתה. לאבי שהתעניין היכן התפללתי, ענית שהלכתי לברסלב. הוא התפלא ואמר לי שאם זה כל כך בער לי לקום וללכת, ואילו ביום רגיל בקושי אני מצליח לקום, הדבר מראה שזה בא מהיצה"ר, ולכן הוא אוסר עלי להתקרב לברסלב!!

המשפט שאמר לי אבא המם אותי. הסתבכתי עם עצמי והייתי בצער גדול מהתסבוכת אליה נקלעתי ולא ידעתי מה עלי לעשות כעת... לכן, פשוט השלכתי את הכל והתרחקתי. אך מה שלא ידעתי, שבשמים כבר פעלתי עם המסירות נפש שעשיתי, שאזכה בהמשך לחזור ולהתקרב.

המשכתי לסובב ולבקש, לשאול ולחפש 'איה הוא מקום קדושת'. ולתקופה מסוימת התקרבותי לאדמו"ר מסאווראן זצ"ל, שהיה אוהד גדול של חסידות ברסלב, והיה אומר בכל עת לחסידיו, שאסור להזכיר את העניין של המחלוקת הישנה שהייתה מסאווראן על מוהרנ"ת זיע"א. כמו כן הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן היה מונח תדיר על שולחנו, ובשיעוריו היה מזכיר פעמים רבות מכתבי רבינו הקדוש בשמו ובלשונו. (האדמו"ר עצמו אף זכה להשתטח על ציונו של רבינו הקדוש, ולומר

בישיבה בה למדתי, למדו כמה בחורים ברסלבר'ס, והמפליא בעיניי היה, שהם היו הבחורים הכי מתמידים. הם היו יוצאים ראשונים מהחדר אוכל, כדי להספיק ללמוד עוד כמה דקות. הם האריכו בתפילה יותר מכולם, בעיקר קינאתי באהבה הגדולה ששררה ביניהם.

מכיוון שכאמור, חסידי ברסלב לא הצטיירו בעיניי כאנשים מן היישוב, פחדתי מאד להאמין שמה שאני רואה למול עיניי הוא אמיתי. אך בכל זאת, בזכותם השתנתה גישתי לחסידות ברסלב, והתחלתי לחשוב שמא היא איננה חסידות "גרועה" כל כך...

ה'פחד' מחסידות ברסלב

בישיבת בין הזמנים שהתקיימה בשכונה, למדתי עם בחור חסידי אחר שהיה במקום, ואיך לא, גיליתי שהוא חסיד... ברסלב. מטבע הדברים הוא החל לספר לי על רבינו הקדוש, ועל דיבוריו המאירים והנפלאים. ואני, איך אומר, הרגשתי בדיבורים ששמעתי טעם חדש וחיות שלא הכרתי. אך עדיין, בגלל הפחד מ'ברסלב', התווכחתי איתו רבות. עד שלבסוף, הוא ענה לי במשפט שלווה אותי בהמשך לאורך הדרך עד להתקרבות הסופית לרבי; 'בכל אופן, אם אתה רוצה להתקרב לאמת, תתחיל להתפלל על זה לה', תאמר לו ותבקש ממנו שאתה רוצה לחיות בדרך האמת'.

הדברים נכנסו עמוק לליבי, באמת רציתי ללכת בדרך האמיתית, ומאז ועד שזכיתי למצוא את רבינו, הייתי מתפלל על זה בקביעות. מתחנן להשי"ת שימציא לי מנהיג אמיתי ודרך סלולה ונכונה לחיות חיי אמת.

באחד הפעמים, הוא הציע לי ללמוד עמו בחברותא, את הליקוטי הלכות הראשון הסובב על תורה רפ"ב תורת 'אזמרה'. ההלכה הזו האירה לי באופן מיוחד, וכל ה'השגות' שהיו לי על ברסלב ירדו באחת, אז חלחלה לתוכי ההכרה כי יש כאן השגה עמוקה בתורה הקדושה, שגבוהה יותר משאר העולם. אך עדיין לא הייתי מסוגל לעשות שינויים כתוצאה מכך, עדיין הייתי כלוא בכבלי הפחדים שהיו בי מילדות.

ברגל, מהר נוף ועד למאה שערים

יום אחד, דפק בדלת ביתנו יהודי חסיד ברסלב והתרים אותי בעבור

שאלתי אותו
על אחד: האם
האדמו"ר מוכן
להתחייב לי שהוא
דואג לנשמתו
לתיקון נצחי, כמו
שרבינו הבטיח
לאלו שיהיו
אצלו על ראש
השנה? "אמר
לשבחו שהוא ענה
מיד 'אינני יכול
להתחייב על דבר
כזה'!

את התיקון הכללי)

לאחר פטירתו התקרבותי לבנו האדמו"ר שליט"א. לאחר מכן נשלחתי ללמוד בבני ברק, שם התקרבותי לאדמו"ר מאו"רוב קרוב משפחתינו. כללו של עניין שהייתי מסתובב אצל רבים מאדמו"ר העיר. אחד מהם אף הרחיק אותי הרחקה גדולה, כאשר לא התייחס אלי כלל, למרות שניסיתי כמה וכמה פעמים ליצור אתו קשר. בדיעבד, שמחתי שהשי"ת הראה לי שמקום זה וודאי לא מתאים לי...

כך עברה עלי תקופה של חיפוש. לבי תהה היכן אמצא מנוח לנשמתו ולהניח את מקל נדודי. ולמרות שראיתי את הטוב שבכל חצר, לא מצאתי מרגוע לנפשי הצמאה לדבר עמוק יותר, חי יותר, מאיר יותר.

גם אם כל העולם יאמר לי להיפך...

ליד הישיבה בה למדתי התגוררה משפחה מחסידי ברסלב, אשר אחד מבניה היה שבור בנפשו. מעברים רבים עברו עליו והוא לא מצא את מקומו בישיבה מסודרת. מכיוון שחונכתי מנעוריי להרבות בחסד, מצאתי את עצמי לומד עמו בחברותא מדי פעם בפעם. בדיעבד התברר לי, כי אם חשבתי שאני עושה עמו חסד, הרי שהשי"ת ברחמיו עשה עמי חסד.

באחד הימים, הציע לי הבחור לבא לשמוע שיעור קצר בליקוטי הלכות. לא מצאתי בכך עניין, אך כדי לא לפגוע בו, הגעתי למקום בו נמסר השיעור. הדברים עסקו בתורה אותה כבר למדתי - תורה רפ"ב אזמרה. הדברים הנפלאים על הנקודה הטובה שיש בתוכי, הלהיבו והבעירו את נשמתו, הבנתי שיש כאן אוצר, שאסור לי לוותר עליו. הפנמתי שיש בעבודת ה' האמיתית עבודה של לראות את הטוב בנשמה הפנימית, ולא רק רדיפה עצמית על מעשיי הלא טובים.

הבחור היקר גם העניק לי לאחר השיעור מתנה; הספר הקדוש 'השתפכות הנפש'. ושוב על מנת שלא לפגוע בו, החלטתי לפתוח את הספר כדי לומר לו שבחים על הספר, אך לא חשבתי לרגע ללמוד אותו.

מה אומר ומה אדבר... בשעה מאוחרת באותו הלילה, ישבתי בהיכל הישיבה שהיה ריק מאדם. פתחתי את הספר, וכבר בשורות הראשונות חשתי צמרמורת אדירה. נכנסה בי הרגשה עצומה והרמתי

קול זעקה בהיכל השקט: "ברסלב זה דרך האמת, וגם אם כל העולם יגיד לי להיפך, אני לא יקבל את זה". כך צעקתי בזעקה מתוך עומק הלב שלוש פעמים. וקיבלתי על עצמי שמעתי והלאה אני אהיה מקורב לרבינו ויהי מה.

התחלתי להסתובב בין חסידי ברסלב, לשמוע שיעורים בתורתו של רבינו, ללמוד את הספרים ולקיים את העצות הקדושות ככל יכולתי. ולאחר תקופה קצרה נישאתי ב"ה.

יום אחד, השקר של העולם ייגמר

כמו אצל רבים אחרים עברתי תקופה מורכבת לאחר החתונה. הייתי מתבודד רבות ומעמיק בספרי רבינו הקדוש ושואב חיזוק וטללי נוחם לנשמתו. אנשים מסוימים שהיו בעלי השפעה עלי באותה העת, לא אהבו את הצעד של ההתקרבות וסבלתי ביזיונות גדולים והרחקות שהסטרא אחרא ניסתה לבלבל אותי מאד, עד שריחם עלי השי"ת ממרומים שהתנגדות רפתה. כשבכל אותה העת הקפדתי לקיים את עצת העצות של רבינו - ההתבודדות, שהייתה צרי למכאובי. שעות רבות יכולתי לבלות בדיבורים עם ה' ביער ירושלים הסמוך להר המנוחות. מראה המצבות הדוממות שמולי, היה מכניס בי הרגשה והבנה על היום האחרון והשחוק שאותו מלמדנו רבינו כנגד כל הבלי העולם. והייתי אומר לעצמי 'יום אחד השקר של העולם הזה ייגמר'...

ב"ה היום יש לי ילדים, המחונכים בדרך של רבינו. חלקם במוסדות של ברסלב. ועל זה אני חייב להודות ולהלל להשי"ת; מי היה מאמין שאני יזכה שילדיי ילמדו בישיבה של רבינו...!?

אחד מחסדיו של ה' יתברך עמי בתקופת ההתקרבות היה, שבכל פעם שהיה לי ספק מסוים בעבודת ה' או לחילופין בחיי הגשמיים, הייתי פותח ספר מספרי רבינו, ותמיד היה נפתח לי במקום הנצרך לשאלתי. בכך ראיתי עד כמה אני קשור לברסלב ולרבי הגדול.

האדמו"ר מוכן להבטיח לי תיקון נצחי?

להיפגש עם רבינו זכיתי רק לאחר שעברתי טבילת אש נוראית. היה זה בשנה הראשונה לנישואי. לא היה לי כסף לכרטיס, ולכן ממש לפני ליל 'זכור ברית'

שעות רבות יכולתי לבלות בדיבורים עם ה' ביער ירושלים הסמוך להר המנוחות. מראה המצבות הדוממות שמולי, היה מכניס בי הרגשה והבנה על היום האחרון והשחוק שאותו מלמדנו רבינו כנגד כל הבלי העולם. והייתי אומר לעצמי 'יום אחד השקר של העולם הזה ייגמר'...

ר' אלחנן עם ילדו במירון

משמים רצו להכין אותי לפגישה עם רבינו, עם עוד כיסופים ורצונות דקדושה.

הפגישה המרגשת

בשנה שלאחר מכן נסעתי בחסדו יתברך ביישוב הדעת, ואף זכיתי להביא כמתנה לאומן עוד בחור מקורב, שמיד לאחר ביקורו אצל רבינו הקדוש, זכה למצוא את זיווגו.

אין בפי מילים שיוכלו לתאר את הרגע שבו דרכו רגליי ב'חדרו' של רבינו. כבר בחצר החלו עיניי לזלוג דמעות, הרגשתי הרגשה שהנה הנה הגעתי למקום הנכון. אמרתי תיקון הכללי, וקיימתי לראשונה בחיי את הווידי דברים, חשתי שרבינו הקדוש כורך את ידו בידי ומרעיף עלי חיות חדשה שלא זכיתי לה מעולם.

לסיום, אני רוצה להודות ולהלל להשי"ת שזיכני להתקרב לרבינו הקדוש שנותן לי בכל עת את הכוח להמשיך להתקרב אליו יתברך בצורה הנכונה. וכאחד שהתקרב לאחר בירור במקומות רבים, אני יכול להצביע על ההבדל העצום שקיים בין הלימוד של רבינו הקדוש לבין שאר כל חצרות החסידים, אשר למרות היותם מלאים בכל טוב, הרי שאצל רבינו הקדוש אנו מוצאים תורות נפלאות ונוראות על כל פרט וענין בעבודת ה' והמון עצות נכונות לעשות רצונו ית', ומלבד עצם הסגולה והחיות שאותה מכנים רבינו הקדוש בספריו, כאשר אנו לומדים עצה מסוימת, ורבינו מבאר לנו כיצד לקיים את זה, ואיך ניתן לבא לכל דבר, הרי שגם עצם הלימוד על הדברים כבר נותן כח ללומד לקיים את זה, וכפי שאמר רבינו שאת תורותיו הוא קיבל ממקום גבוה ועליון קדוש ונורא מאד מאד.

נסעתי לשדה התעופה והתחלתי לקבץ על יד על יד. תוך כדי כך, ניסיתי לקנות כרטיס שמחירו האמיר כיאה לטיסות האחרונות.

לפתע צלצל הטלפון. על הקו בנו של אחד האדמו"רים אליהם הייתי מקורב מלפנים. "אתה מגיע אלינו לראש השנה?" עניתי לו שאני חסיד ברסלב ואני מתכוון לנסוע לאומן. הוא החל בהסברים שונים ומשונים למה לא ראוי לנסוע לאומן. אבל קטעתי אותו באדיבות והסברתי לו שאני כבר חסיד ברסלב...

הגיע הבוקר. הבנתי שכנראה לא אוכל לנסוע לרבינו. הטיסות האחרונות כבר יצאו לדרכם, ואני אחרי לילה ללא שינה, סחוט נפשית ורגשית, מקבל החלטה שמכאן אני יוצא לקיבוץ בירושלים. אלא שאז אני מקבל טלפון שני. הבן של האדמו"ר שוב. "נו, אולי עכשיו אתה מגיע לבני ברק?" הסברתי לו שאני צריך להיות בקיבוץ של חסידי ברסלב.

שעה ארוכה ניסה בן האדמו"ר להסביר לי למה ראוי שאגיע לבני ברק, ועד כמה לא מתאים להתקרב לחסידות ברסלב, ועוד הסברים מפולפלים על חסידות ברסלב ועצותיו הקדושות של רבינו. בשלב מסוים הוא התייחס וניסה להפעיל עלי לחץ רגשי, באומרו שהאדמו"ר מאד יצטער באם ישמע שלא באתי לשהות עמו בראש השנה. למרות שאכן הרגשתי צביטה קטנה בלב, רבינו הקדוש לא וויתר על נשמתי בקיבוץ הנקרא על שמו, ושאלתי אותו על אתר, האם האדמו"ר מוכן להתחייב לי שהוא דואג לנשמתי לתיקון נצחי, כמו שרבינו הבטיח לאלו שיהיו אצלו על ראש השנה? ייאמר לשבחו שהוא ענה מיד 'אינני יכול להתחייב על דבר כזה' ! ואז הוא בירך אותי בשנה טובה והצלחה ונפרדנו כידידים.

השבר הגדול שפקד את עיר הקודש צפת עם הסתלקותו בחטף של אחד מהמיוחדים שבחבורה, והחובה של אנשי שלומינו להטות כתף למשכחתו כדי שתוכל להמשיך להתעלות ולצמוח מתוך האסון הכבד

"ר' ישראל נחמן חי כמו בדורות עברו" מעידים מכריו. "ביחידה קטנטנה בגודל של 45 מ"ר, גידל יחד עם רעייתו החשובה תח' את חמשת ילדיהם הרכים, מתוך שמחת חיים ואמונה וביטחון שקשה למצוא.

"הרב דיווין תמיד היה מתהלך בצידי הדרכים, ולא באמת ידענו מה מצבו הכלכלי", מספרים חבריו. "הוא בחר לחיות בעניות מופלגת ולקיים בפועל את מאמר חז"ל 'פת במלח תאכל וכו' ובתורה אתה עמל'. הוא אף פעם לא ביקש דבר - ואדרבה, העמיד משפחה של חסד, שהיו מסייעים לכל הסובבים אותם. השכנות מספרות כי בעידודו של בעלה, האלמנה תח', שאף היא לא ביקשה לעצמה דבר, דואגת תמיד לשלוח אוכל חם ומזין ליולדות, וכן לשכנים ולגרי צדק. "בית של חסד במובן הכי פשוט של המילה. דאגו לצרכים של הסובבים אותם לפני שדאגו לעצמם".

במשך ימי השבעה סיפרו המנחמים הרבים על הארת הפנים המיוחדת שהיתה למנוח, שלא ניתן היה שלא להתבשם ממנה, שוב ושוב חזרו על עצמם הסיפורים על תושבים חדשים שבאו להתגורר בצפת, ובבואם לבית המדרש שטרם הכירו, הראשון שפנה אליהם וקיבל את פניהם בחיוך צנוע היה ר' ישראל נחמן.

וכאשר התעורר הצורך בהושטת עזרה, הוא תמיד נמצא שם. "פעם ביקשתי ממנו עזרה בהעברת ריהוט לביתי" סיפר אחד המנחמים, "ר' ישראל נחמן הביע מיד נכונות לתת יד. ולאחר מכן כשראה שלא יצאתי אתו קשר התקשר אלי מעצמו לשאול מתי לבוא"

"בערב פסח האחרון" סיפר עוד אחד מהנוכחים, "בשעות הכי לחוצות בשנה, הייתי צריך ממנו טובה מסוימת, הוא מיד ענה בחיוב תוך כדי חיוך מלא טוב לב. כזה הוא היה. והכל בלי לתת תחושה שהוא עוזר לך. פשוט בטבעיות כאילו לא שייך אחרת".

והיתה השמחה שלו באצלו עם יראת שמיים פנימית אמיתית, שהתבטאה בין השאר בשמירת העניינים והדיבור. תמיד נזהר בכבוד בית הכנסת ולא ראוהו מדבר בו שיחות חולין גם שלא בזמני התפילות. בלתי אפשרי היה לשמוע מפיו ולו מילה אחת בגנותו של מאן דהוא. טוב עין הוא יבורך. החיוך הנצחי לא מש מפניו גם כשהעניות בבית היתה משוועת. כך, באקראי נודע לאחד ממכריהם כי התנור בביתם התקלקל, במשך תקופה הם חיזו בלי תנור! אך סירבו לבקש דבר. כעת, בשבעה, הבחינו המבקרים כי התנור בבית אינו עובד.

ובל נטעה לחשוב כי מדובר בבית אומלל ומסכן - אדרבה, ההיפך הוא הנכון. "לא ראינו בתים רבים שבהם הילדים גדלים בשמחה כה חזקה ומתוך אמונה כה איתנה בהקב"ה", מספרים בעיר הקודש צפת.

גם עכשיו, האלמנה תח' אינה מבקשת לעצמה כלום - אך ההכרח לא יגונה, ועם פטירת בעלה, על מנת לדאוג לצרכים המינימליים של היתומים הרכים, כדי שיצליחו לגדול הלאה מתוך שמחה ואושר למרות האובדן העצום שהם חווים כעת עם פטירתו של אביהם האהוב והנערץ, מוכרחים הם להסכים, לראשונה בחיים, לקבל תרומות מאיתנו, הנדיבים בעם.

בהוראת האב"ד הגר"ב גרבוז שליט"א, נקראים כולם לסייע למשפחה ולזכות לתמוך באלמנה ויתומים של אחד מתלמידי החכמים בדורנו, צנוע ומעלי, שידע כל סעיף בשולחן ערוך על בוריו, ולאפשר לאלמנה להמשיך לגדל את ילדיה בדרכו של בעלה המנוח.

התורה הקדושה מצווה עלינו לתמוך ולסייע באלמנה ויתומים. במיוחד כאשר מדובר בבית מלא וגדוש בתורה, יראת שמיים ואמונה טהורה - אך בית חסר מבחינה גשמית. מוטלת עלינו החובה לעשות הכל ולסייע להם. לא נוכל לעמוד מנגד. תורמים כעת ומסייעים לאלמנה וחמשת היתומים הקטנים.

מנופה של עיר הקודש צפת נעקרה אבן חן, פנינה מאירה באורו של הצדיק. אחד מהמיוחדים שבחבורה, שמגיל ינקות הקדיש את ימיו וליולתיו לעבודת ה' טהורה בדרכו של רבינו הקדוש. אלו שהכירוהו מקרוב, יודעים שאין בשורות אלו שמץ של גוזמא חלילה, ואף דלות הן המילים מכדי להביע את גודל האבדה שאין לה תמורה.

האברך היקר הר"ר **ישראל נחמן זצ"ל** הוא בנו של יבלחט"א הרה"ח ר' יצחק דיווין שליט"א, וחתנו של יבלחט"א הרה"ח ר' דניאל זפרן שליט"א. ממתפללי בית הכנסת 'פאר הנצח', ובית הכנסת 'היכל מוהר"ן' בצפת.

צפת עדיין מתקשה לעכל את האובדן הגדול. בני המשפחה הם מוותיקי אנ"ש בעיר, אהובים על המקום ועל הבריות ודבקים ברוח אפנו בכל לב ובכל נפש. מסע הלוויה היה קורע לב. בן ל"ב שנים בלבד היה ר' ישראל נחמן בפטירתו. עד לפני ימים אחדים עדיין התהלך בינינו, חיוכו התמידי שפוך על פניו, בדרכו לסדרי לימודיו או להתבודדות, כשכל מי שנקרה בדרכו זוכה לברכת שלום לבית שמשאירה טעם טוב בלב.

בעיצומו של חג הפסח התמוטט ר' ישראל נחמן ואיבד את הכרתו. במשך כשבוע היה תלוי בין שמים וארץ, תפילות רבות נאמרו עבורו, אך

רצה הקב"ה אחרת, ועלה ברצונו ליטול שושנה יקרה זו ולנטוע אותה בגן עדן, במתיבתא של מעלה.

הבשורה המרה מטלטלת את כלל אנ"ש חסידי ברסלב בכל העולם, אחר שורת הטררגדיות הנוראות הפוקדות את יקירי אנ"ש חסידי ברסלב ואת אנ"ש בעיר צפת בשנה האחרונה כאשר רק לפני חודשים ספורים הובאו למנוחות בעיר צפת חמשת הרוגי מרוקו אברכים צעירים ובחורים יקרים, רח"ל. ועתה שבר על שבר, עם הסתלקותו של אברך יקר שביקרים ענוותן שפל ברח היושב באהלה של תורה מתוך הדחק, הדבוק ברבינו הקדוש בכל ליבו ונפשו.

המשפיע הנודע מאנ"ש הגה"ח רבי מאיר מימוני שליט"א, שביכה את המנוח בדמעות שליש, העיד בהלוויה כי מדובר בשושנה מופלאה "מדובר כאן על אברך תלמיד חכם וירא שמים אמיתי, 'דודי ירד לגנו ללקוט שושנים' כפשוטו", הוא הזכיר את דברי הגמרא בסנהדרין דף פח "שלחו מתם: איזהו בן העולם הבא? ענוותן ושפל ברח שייף עייל שייף ונפיק וגרים באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה" ופירשו המפרשים: משתופף ומתכופף בכניסתו לבית המדרש וביציאתו. "מי שהכיר את המנוח, יודע כי תיאור זה הולם אותו במדויק".

בעיר צפת מספרים כי מדובר באברך עדין-נפש וצנוע מאין כמותו, היה אברך בכולל 'עמלים' להוראה ולדיינות שבביהכ"ס 'פאר הנצח', שבנשיאות הגאון רבי בנימין גרבוז שליט"א ראש ישיבת ברסלב בני ברק. הגר"ב, המכהן כאב"ד בבד"צ בני ברק מיסודו של הגר"נ קרליץ זצ"ל וכמו"צ בבית דינו של הגרמ"ש קליין שליט"א, שהמנוח עשה אצלו 'שימוש', הכשיר אותו לשמש מורה הוראה ואף המריץ אותו לכך. במהלך מסע הלוויה העיד בעיניים דומעות על בקיאותו המפליאה בחלקי השולחן ערוך, כאשר מחמת ענוותנותו סירב ליטול לעצמו תואר של מורה הוראה.

בבית הוראה 'עמלים' בראשות הגר"ב גרבוז שליט"א בצפת, מספרים גדולות ונצורות על האברך החשוב הר"ר ישראל נחמן זצ"ל. עד כדי כך, שבתקופה האחרונה לחייו סירב לקבל משכורת מהכולל, מתוך רצונו ללמוד 'תורה לשמה'!

תורתו היתה מתוך דביקות בה' ועבודה שבלב זו תפילה. בלילות היה קם בחצות כדי לשקוד על תלמודו, תקופה מסוימת באתרא קדישא מירון, שם נהג ללמוד על בסיס יומי, בציון קברו של רשב"י, ובהמשך בכולל בעיר מגוריו צפת.

תורה חגרי שק

טרגדיה מחרידה
האבדך הצעיד הגאון

רבי ישראל

נחמן דווין זצ"ל

שנפטד לאחר שהתמוטט
בפתאומיות והוא בן 32 בלבד

והותיר בביתו

5 יתומים

קטנטנים

בדירת 45 מ"ד בלבד
וזקוקים לעזרה דחופה!

להצלת
5 יתומים:
50 ש"ח
למשך
50 חודשים

לציין עבור קרן מס' 7228 - קרן 5 יתומי האברך הגאון רבי ישראל נחמן דווין זצ"ל

ניתן לתרום לקרן גם בכל עמדות
"נדרים פלוס"

1-800-22-36-36

ועד הרבנים
לענייני צדקה בארה"ק

הנוסע הסמוי

פרק 2

קו אחד - תיקון על הכל!

שבעתיים. רוב האנשים אינם מרגישים בנוח להיכנס במוצהר לבית הכנסת של חסידי ברסלב, כדי לקנות שם ספר. בפרט שברוב המקומות צריך לשאול את חסידי ברסלב המסתובבים במקום: מי אחראי על מכירת הספרים? באילו שעות ניתן להשיגו? ועוד. כל זה מקשה מאוד לרכוש את הספרים.

הרעיון של 'דף אחד' אמור להנגיש את מכירת הספרים גם למי שנמצא מחוץ לברסלב. כשם שקווי התוכן של השיעורים עשו מהפכה של ממש, והנגישו את השיעורים בתורת ברסלב לכל. היום יכול כל אחד להאזין לשיעורים בספרי רבינו הקדוש, בלי שאף אחד מסביב יידע על כך.

מלבד כל זאת, הסתובבנו בחנויות של ספרי ברסלב ונוכחנו לראות, כי לרובם המוחלט אין רישום מסודר של הספרים. יש את הספרים אותם יש להם במלאי, אך בלי מערך מסודר של כלל הספרים הקיימים בשוק.

בדורנו, אין דבר כזה לנהל מערכת של מכירת ספרים בלי ניהול מדוקדק ובדיקת מלאי כל העת. עלינו ללמוד ממכירות ספרים אחרות, כמו המכירה של חב"ד ב"ט כסליו ועוד, ולהעתיק אותם גם אלינו.

מה עדיין עליכם לפעול בתחום זה?

ברצוננו להוציא לאור קטלוג מסודר בו יופיע כל ספר תחת קוד אישי. את הקטלוג נדאג לפרסם באמצעי פרסום שונים.

לקראת ל"ג בעומר, בו עולים ברננה רבבות אלפי ישראל אל ציון קדש הקדשים הרשב"י זיע"א, ננצל את ההזדמנות ונפרסם את האפשרות הייחודית שנפתחה זה עתה. כמו כן נדרש גם לפרסם זאת באמצעות מדבקות וכיו"ב.

בעז"ה בקרוב ממש יפתח בקו 'מערכת ברסלב' וכן בקו 'מוקד ברסלב' שלוחה ייעודית. בשלוחה זו יהיה ניתן להזמין את הספרים במשלוח עד הבית.

ספרי ברסלב שונים הם משאר הספרים. אם נקח לדוגמה את הספר הקדוש 'נעים אלימלך' - בספר זה כמעט לא חלו שינויים. המדפיסים הם אותם מדפיסים, וממהדורה למהדורה הספר כמעט לא השתנה.

בספרי ברסלב לעומת זאת - כל הזמן מלאי הספרים מתחלף. כמו כן השינויים והשיפורים בין מהדורה למהדורה הם גדולים. זה אגב אחד מהסיבות שאין כמעט ספרי ברסלב בחנויות הספרים הרגילות.

ברצוננו לסייע גם בתחום זה. כל אחד שמחפש ספר כל שהוא, יוכל להשאיר הודעה ונעשה מאמצים להשיג את הספר.

איך הקמתם מערך שכזה?

לעומד מן הצד יכול להיראות קו טלפון זה כקו פשוט. אך לאמיתו של דבר, נדרש מאיתנו השקעה רבה. הרעיון של מכירת הספרים כבר עלה מזמן, אך הוא התעכב כל העת בשל מניעות ועיכובים לא צפויים.

נזכיר פרט אחד. ישנה חברה המתמחה בפתיחת קווים אלו. אך מכיוון שהוראת הבד"ץ הייתה להימנע מפתיחת קווים חדשים בחברה זו, נאלצנו לבצע את אותם פעולות בכוחות עצמנו. דבר שעייב אותנו בפתיחת המערכת הטלפונית, וכהנה רבות.

אשרינו, שבדורנו אנו ניתנת לנו האפשרות לזכות יהודים רבים להגות בספרי רבינו הקדוש, אשר הם אתחלתא דגאולה.

רבינו הקדוש כבר אמר על כך: שֶׁהַסֵּפֶר שֶׁלֹּו יְהִי חֲשׁוּב מְאֹד, וַיִּבְקֹשׁוּהוּ וַיִּחְפְּשׁוּהוּ מְאֹד וַיִּדְפְּסוּ וַיַּחְזֹר וַיִּדְפְּסוּ כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים וַיְהִי חֲשׁוּב מְאֹד, וְכָךְ נִכְסְפֵתִי לְרָאוֹת זֹאת וְאֶהְיָ אֲנִי עוֹמֵד וּמִסְתַּכֵּל.

המיום החדש והמהפכני - קו טלפון שבו מתאפשרת הזמנת ספרי רבינו הקדוש במחיר הקרוב בטלפון אחד עד הבית • הרה"ח ר' איתמר לייפער מספק הצצה לפרויקט שעתיד לשנות את פני העולם • עמך מתעניינים לעשות רצונך

אל מול עינינו הולכת ומתגשמת הנבואה: 'והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'.'

בהמשך נבואה זו בעמוס כתוב "ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו". מפסוק זה הוכיחו חכמים בעת שנכנסו לחרם ביבנה - עתידה תורה שתשתכח מישראל!

כמה מאנשי שלומנו, סמכו על כוחו הגדול של רבי שמעון בר יוחאי שאמר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל! והקימו מערך הפצה חדש מסוגו, כדי שכל אחד יוכל להחיות את נפשו בספרי רבינו הקדוש ללא צורך בשוטטות אחר הספרים.

בשורות הבאות נביא את הראיון שקיימנו עם אחד ממייסדי הפרויקט הרה"ח ר' איתמר לייפער שליט"א, בו הוא מגולל את כל הפרטים על המהפכה הגדולה שזה עתה יצאה לאור עולם.

מהי הבשורה של 'דף אחד' - ספרי ברסלב?

הקמנו מערכת הזמנות טלפונית פשוטה ונגישה, בו יכול כל אחד להזמין כל ספר מספרי ברסלב. בקו הטלפון מחולקים הספרים לפי קטגוריות רבות. קיימת חלוקה לפי נושאים, כמו ספרי יסוד, ספרי ליקוטים, סיפורים על אנשי שלומנו ועוד. כמו כן קיימים חלוקות נוספות לפי שם מחבר, לפי הוצאה לאור - הכל בכדי להנגיש את מכירת הספרים לכל אחד ואחד.

ברשותנו מאגר ענק של כ-700 מספרי ברסלב. הספרים במלאי כוללים כמעט את כל ספרי ברסלב הקיימים היום בשוק. מכל הוצאות הספרים הגדולות, וכן ממדפיסי הספרים באופן עצמאי.

כל הזמנה שמתבצעת מגיעה מיד למערכת. כמה אברכים הממונים על כך מסדרים את ההזמנות, ושולחים אותם לכל חלקי הארץ באמצעות חברת שליחויות מוכרת. התחייבות ההספקה עד בית הלקוח הינה עד 5 ימי עסקים.

ניתן גם לבקש את רשימת הספרים בפקס. לאחר סימון הספרים הנדרשים, יש לשלוח למערכת את רשימת הספרים המבוקשת, והנציגים יטפלו בהזמנה.

המחיר של הספרים זול מאוד, ונמוך באופן ניכר ממכירות ספרים דומות. מלבד מחיר הספר, ישנה עלות נוספת של משלוח בסכום של 35 ₪ לכל משלוח. מחיר המשלוח הינו אחיד, הן בהזמנה של ספר אחד, והן בהזמנה של ספרים רבים. כך שבהזמנה של כ-10 ספרים, העלות לכל ספר מסתכמת בכ-3.5 ₪.

מה הצורך במערך שכזה?

מי שאינו מתגורר בירושלים או במקומות בודדים נוספים, נתקל בקושי גדול להשיג ספר מספרי ברסלב. בכל מקום ישנה מכירת ספרים קטנה, אבל בדרך כלל אינה עונה על הצורך כלל וכלל. גם ספרי בסיס קשה לעיתים להשיג, ומי מדבר על כל הרשימה הגדולה שהתברכנו בה.

למי שאינו נמנה על חסידי ברסלב ורוצה לקנות ספר כלשהו, הדבר קשה

היגיון
הבניםהאם צריך להתערב
במריבות הילדים?

השיטה הפסיכולוגית לעומת דעת התורה // התמודדות נכונה וחינוך לחיים של מידות
טובות // התערבות חכמה ומחכימה

אמיתית של שמירה וכבוד לצלם אלקים ואהבת הבריות. רבינו הקדוש (בחיי מוהר"ן, תעא) כבר לימד אותנו על מהות האהבה שנפוצה ברחוב: "האהבה שיש בין הרשעים וקלי עולם אינה כלום, כי אינה אהבה אמיתית, רק כל אחד מתכוון לטובת ולהנאת עצמו, והכל בשביל חנופה וכל אחד מתקנא בחבירו, אבל האהבה שיש בין הכשרים והיראים היא אהבה אמיתית, אהבה עצמית באמת לאמתו".

מי שמחפש רק 'שקט סביבתי', יכול אולי לקחת עצה זו שלא להתערב, ולהתנחם שהבן סיגל לעצמו נימוסים שמונעים בעדו מלריב בגסות ושוב לא יעורר מהומות, לעומת זאת, אם באנו לחנך את ילדינו לפנימיות של 'ואהבת לרעך כמוך', אנו נדרשים בהחלט להתערב בעמקי עמקים.

לא דווקא בשעת מעשה

אמנם, יתכן ומסתבר מאד שהזמן להתערב במריבה זו אינה בשעת מעשה, מהטעם הפשוט, שבזמן כזה אי אפשר לחנך, מאחר ובלב שני הניצים בוערת עתה תאוות הניצחון וזה סוגר את לבם מלקלוט אמת, וכפי שרבינו הקדוש אמר "שמדת הנצחון אינה סובלת האמת, כי אף אם יראה לעינים דבר אמת, ידחה אותו מחמת הנצחון" (לקוטי מוהר"ן סי' קכב), ויש להמתין לשעת הכושר בו ישקטו מעט הרוחות [מלבד כשצריך להציל האחד מיד מכהו מנזק וצער, שאז אנו חייבים בכך מן התורה, מדין 'לא תעמוד על דם רעך' (ראה בקיצור שו"ע, קפ"ד-ח) ויש לעשות הכל להפריד ביניהם]. אבל לגופם של דברים, בוודאי שצריך להתערב ולחנך.

עבודת המידות מן הקשות שבמקדש היא. מצד ההורים נדרשת יגיעה להנחיל לבניהם את יסוד האמונה הפשוטה של שכר ועונש על המידות שבין אדם לחבירו, אם על חומרת עבירות מעשיות קל יותר לחנך ולהרגיל, הרי שבענייני מדות שרובן בלב לפעמים אנו מעלימים עין, מה שמביא לכך, שגם בבגרותו לא יסור מהם חלילה. הרמב"ם כבר מזהיר (בהלכות תשובה ז-ג): "אל תאמר שאין תשובה [כלומר, חיוב לשוב בתשובה] אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון גזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו, כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה... ואלו העוונות קשים מאותן שיש בהן מעשה".

שאלה: כאשר אני רואה את ילדי מתקוטטים, האם כדאי להתערב ולהפריד ביניהם, או עדיף לתת להם להתמודד לבד, האם יש משהו שאפשר ללמוד מדעת רבינו ז"ל בעניין??

♦ ♦ ♦

תשובה: הדעה הרווחת כיום בין מחנכים ופסיכולוגים, שכל עוד שלא נשקפת לאחד הצדדים סכנה מיידית אין צורך ואף מומלץ שלא להתערב. סיבות רבות יש לכך והרווחת שבהם היא, מכיוון שפעמים רבות כל המריבה נועדה למשוך שימת לב מההורים בדרך שלילית ואין להם לתת את היד לכך... כמו כן, לדעתם, עצם ההתמודדות גורמת להם להתבגר ולמצוא בעצמם את הדרך לשרוד ולהתקיים מול הקמים נגדם, ואף מלמדת את הילדים שעליהם למצוא דרך להתגבר ולחיות עם זולתם על אף הניגודים שביניהם.

כמובן, שככל שאר חלקי 'חכמה בגוים', על אף שאולי יש בהם אמת יחסית מסוימת, הרי הם מאד מעורבים טוב ורע, לעומת זאת, השקפת התורה הקדושה מלבד היותה אמת טהורה היא גם מעמידה יסוד אמיתי ובריא מעמיק ומקיף שמתקן כל דבר בשרשו.

'חוסן' לקראת החיים האמיתיים...

הבה נתבונן מעט בעומק, נניח שההורים לא מתערבים ואכן הילד גדול ומבין שהמריבה היא לא הדרך למשיכת שימת לב, כמו כן הם יקבלו 'חוסן' לעמוד על שלהם וגם יבינו שעליהם להסתדר לחיות זה לצד זה ולפעמים אף לוותר.

אולם כל בר דעת מבין ש'חינוך' זה לא יביא את הילד כלל לצמח במידות טובות באמת, בהתמודדות העצמית הוא לא לומד לוותר והוא גם לא קונה מכך יראת שמים ובוודאי שלא לומד לאהוב את זולתו. כדי ללמד את הילד את מידת ה'וותרנות', שאיתה הוא יוכל באמת להתמודד בצורה נכונה בין אדם לחבירו, צריך לחפש שיטה אחרת. ומה שכן ילמד הילד, שלא כדאי לו לריב, ובעצם מלמד את הילד כיצד לנהל את החשבונות שלו בצורה נכונה, חישוב של כדאיות ורווח ברגע זה. הילד בסך הכל קיבל כאן התמחות בפוליטיקה של 'שמור לי ואשמור לך' וקיום יחסי אנוש שאין בהם שום פנימיות

**מי שמחפש דק' שקט
סביבתי, יכול אולי לקחת עצה
זו שלא להתערב, ולהתנתחם
שהבן סיגל לעצמו נימוסים
שמונעים בעדו מלדיב בגסות,
ושזב לא יעורר מחמקות,
לעומת זאת, אם באנו לחנך
את ילדינו לפמימיות של
'ואהבת לרעך כמוך', אנו
נדרשים בהחלט להתערב
בעמקי עמקים**

להחכים את הילד

כאשר אנו באים לחנך לשכר ועונש, צריך בכלל להרחיב את החכמה והדעת של הילד לשים לב לעתיד, חכמה פירושה לראות את הנולד, אם לא מחכימים את הילד הוא נשאר כך כאשר כל מחשבתו סובבת אך ורק על ההווה, מה שגורם לכל הכעס והקפידות, כי "כעס ואכזריות הוא מחסרון הדעת" (לקוטי מוהר"ן תו' טו-טו ועוד) "וכל מה שמתרבה הדעת, מתרבה הרחמנות והשלום" (שם, נו-ו').

עלינו להרגילם לחשוב מעתה על התכלית, וכפי שרבי נתן כותב לבניו הקטנים (עלים לתרופה, חוקת תר"ב): "איהר זענט יונגע קינדער איר זאלט לאנג לעבין, בעדארפט איהר פון היינט זיך געוויינין דער מיט צו גיין צו טראכטין רק אויף דעם אינטערשטין תכלית" [תרגום: אתם ילדים צעירים שתחיו לאורך ימים, צריכים אתם להתרגל מהיום בכך לחשוב רק על התכלית האחרון], רק זה יכול לגרום להם להוסיף דעת ולצאת ממעגל האכזריות והכעס ולהבין שהוויתור משתלם להם פי כמה ושהיא היא הגבורה האמיתית.

וכמו שכבר גילה רבינו הקדוש (בשיחות הר"ן, עז) שכל המחלוקות והמריבות נובעות משכחת עולם הבא, וכדבריו שם: "כל העולם מלא מחלוקות, הן בין אומות העולם וכן בכל עיר ועיר וכן בכל בית ובית בין השכנים ובין כל אחד עם אשתו ובני ביתו ומשרתיו ובניו, ואין מי שישים על לבו התכלית שבכל יום ויום האדם מת כי היום שעבר לא יהיה עוד ובכל יום הוא מתקרב למיתה".

מה מתקו דברי הדרכתו של רבי נתן במכתבו לנכדו הצעיר (שם, ח"י שרה תר"ד): "אשריך בני אם תרגיל עצמך מילדותך ונערוותך לילך בדרכי ה', ותשליך מעשי נערוות ותשמור ירך מעשות כל רע, ותזהר להיות בשמחה תמיד אבל לא על ידי הכאות ומריבות ח"ו עם הנערים רק תשמח ותגיל בשמחת ישראל".

להתחשב בסבל של ההורים

בנוסף יש לשים לב, כי אף שהסיבה לחינוך זה היא אך ורק לתועלת הילד עצמו, אולם יש מקום להעיר וללמד על חובת ההתחשבות בסבל שהם גורמים גם להוריהם במריבותיהם וקטטותיהם, רבי נתן כותב במכתב לבניו הקטנים (שם, חוקת תר"ב ה"ל): "האלט ערליך אמכם הכשרה, למען השם איר זאלט אייך ניט קריגן מכל שכן ניט שלאגין ח"ו איר זאלט קיין צער ח"ו ניט אן טאן לאמכם תחיה זיא האריווט ארום אייך גיגוג" [תרגום: החזיקו כראוי את אמכם הכשרה, למען השם, שלא תריבו ומכל שכן שלא תכו זה את זה ח"ו, שלא תגרמו ח"ו צער לאמכם תחיה, היא מתייגעת מספיק עבורכם].

רבי נתן פותח את לבם להתבונן על היגיעה הרבה שההורים טורחים סביבם ושומכח זה לבד כבר נדרש מהם שלא לריב ולהתקוטט, כדי שלא לגרום להם צער. גם זה חינוך לאחת המצוות החשובות ביותר, כבוד אב ואם, מלבד חובת הכרת הטוב שהיא מיסודי היסודות. בהצלחה.

המידות הרעות הללו כרוכים בהם 'לאוין' חמורים מאד, מי שמרחם על בנו חייב להתערב ולהודיעו על כך שישנו שכר גדול לנמנע מהם ועונש כבד לנכשל בהם, כאשר אנו עומדים מהצד ורואים את הילד שבוער בכעס כשהצד לו, או שהוא שונא / נוקם / נוטר / מקלל / שמח

לאיד / מתגאה או שולח חיצו ארס באחיו [אונאת דברים] וקל וחומר כאשר הוא עושה זאת ברבים [מלבין פני חבריו ברבים], ומי מדבר על מרים יד על חבריו, אזי חובתנו להודיעו ללמדו לחנכו ולחכמו כי כל אלו איסורים דאורייתא שחומרתם עצומה מאד (ראה ב"מ נט: ובקצשו"ע, קפ"ו-א').

זוהי הרחמנות האמיתית של הורים על ילדיהם, מי שלא יחנך על כך משאיר את הילד מתבוסס ברע נוראי שילווה אותו כל ימי חייו, כי על אף שאולי ילמד לא להתפרע ולהלום בזולתו בפראות ובמהומה, אולם רוב העבירות הנ"ל הינן בפנימיות הלב ואין כל סיבה שלא יפרוש מהם אם לא יתחנך על כך מנעוריו.

לחנך לשכר ועונש במידות

עלינו לחנך על 'עונש', על הרמת ידים שהיא חמורה מאד, על חומרת מחלוקת ושנאת חנם שכבר גרמו לנו סבל עצום ונורא כל כך, על טומאת הכעס וחומרתה, [ולדוגמא, ללמדו ש"על ידי הכעס נתעורר המקטרג הגדול שהוא עשו ומן המקטרג העליון נתעוררים ומשתלשלים מקטרגים וצרים על אדם הכועס ושולטים עליו, כי על ידי הכעס חכמתו מסתלקת וצלם אלקים סר מעל פניו ואין לו פני אדם, ועל ידי זה שולטים בו השונאים, כי נדמה להם כבהמה ואינם יראים מלפניו" (לקוטי עצות, כעס, ה')], על חומרת הפגיעה בזולת אפילו בדברים [גם כשהשני 'התחיל' במריבה] וכל שכן בשאר אופנים, עלינו להודיעם וללמדם כי על כל אלה יביא אלקים במשפט, שְׁלֹם נשלם על כל מחשבה דבור ומעשה, ואין דבר נעלם ממנו יתברך.

יותר מכך, עלינו לחנך על 'שכר', ללמדם ולהכניס בליבם את האמת והאמונה, ועל כך שצריך לאהוב כל אחד מישראל ואף מי שפגע בנו, היות ובפנימיותו הוא טוב שאין דוגמתו, עלינו לדונו לכף זכות כי זוהי האמת שהוא אבן יקרה בכתרו של מלך, ומי שדן את זולתו לכף זכות ידונו גם אותו למעלה לכף זכות (שבת קכז:), נחנך אותם שְׁלֹם וויתור וכל שבירת כעס ואכזריות פועלים עבורם שכר אין קץ, וש"מאחר שמתגבר ומהפך אכזריות שבטבעו לרחמנות, על ידי זה נתהפך הרוגז לרצון" (לקוטי מוהר"ן, ח"ב ד-ט), זהו כח שקורע כל גזרי דין רעים ומהפך אותם לטובה, וכמו כן ש"כשמתגבר ומשבר הכעס, על ידי זה נחשב כאלו על ידו נתהווה ונברא כל העולם ומלואו, וזוכה להוציא מכח אל הפועל כל המצוות וכל הדברים שבקדושה שצריך לעשות" (לקוטי עצות, כעס י"א) ועוד כהנה לרוב.

עלינו ללמדם את יסודי האמונה ש"ה' אמר לו קלל" ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן הכריזו עליו מלמעלה, נלמד אותם לקבל עלבון מהזולת ולהבינם שאם ישמעו חרפתם ולא ישיבו יזכו לנצח את יצרים (ראה לקוטי מוהר"ן תו' ו') ועליהם ייאמר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" (כמו שאמרו חז"ל שבת פח:) ועוד כהנה.

גיליון אייר סיון תשפ"ה | 9

אבק שדה לבית

ו ל מ ש פ ח ה

החמטלה החכה. למאנעסלי

סיפור חיים מסעיר וסוחף
על מי עגשוה את אורו
של הרבי ו'נשרפה'

היהודי מחדר 14

...באות משפחתו של הרה"ח
ר' חיים ליברמנש ע"ה
בתיאורים מרתקים על
חיים של אור והכנסת
אורחים ללא גבולות

פסיכולוג צמוד?!

כשהיהודי דפק בדלת
ונתן לנו את ה'תיקון' לא
האמנו שזו תהיה התקווה
| אור בהירות הדרך

אצל הרופא הכי גדול

בתוך ההתמודדות עם
המחלה האימורפגשה ר.
שקדי את הרועה הנאמן
שהשיב אותם לחיים של
אור | המופת החי של הרבי

יענקל בסכנת חיים
פרק שני בקליניקס הפרחק

רבינו מניע לאומן!
ספור לילדים מחייו של

יש מי ששומע!
לחשלים

רבינו אמר 'רצוני שתעשו את נשותיכם חסידות!'
הזמן עוד היום מנוי לגיליון והבא ברכה אל תוך ביתך.
להצטרפות חייג עוד היום 079-56-82-867

079-5682867